
3 1761 06632870 9

Deres Excellence
Hr. Udenrigsminister, Baron Rosenørn Leh[n]
Commandør af Danebroge, Danebrogsma[nd]

DEN OLDENBORGSKE STAMME

I

DANMARK.

EN CYKLUS AF SKUESPIL

AF

BENEDICTE ARNESEN KALL.

KØBENHAVN.
HOFFENSBERG, JESPERSEN & FR. TRAPS ETABL.
1874.

EN OLDENBORGSKE STAMME

I

DANMARK.

EN CVKLUS AF SKUESPIL

AF

BENEDICTE ARNESEN KALL.

KØBENHAVN.

HOFFENSBERG, JESPERSEN & FR. TRAPS ETABL.

1874.

Til Kongen.

Allernaadigste Konge!

I dybeste Underdanighed vover jeg at tilegne Deres Majestæt et Arbeide, hvis Genstand er: I dramatisk Form at samle Træk fra den oldenborgske Stammes Virken og Færden i Danmark, lige fra Universitetets Stiftelse under Kong Christjern den Første, indtil Grundlovens Given af Kong Fredrik den Syvende.

Det er et omfangsrigt Arbeide, og det er kun en ringe Begyndelse deraf, som jeg herved vover at nedlægge for Deres Majestæts Trone.

Men til denne ringe Begyndelse knytter sig alt nu et tillidsfuldt Haab om, at jeg, i en ikke altfor fjern Fremtid, skal kunne bringe Deres Majestæt den hele Cyklus af Skuespil, og en glad Fortrøstning til, at jeg, under det Besvær og de Anstrængelser, som nødvendigt følge med et saa omfangsrigt Værks Udarbeiden, vil finde en styrkende Opmuntring i, at dette, alt fra dets første Begyndelse af, er indviet til den Konge, der, som Grunder af et nyt Dynasti, har sat sine Efterfølgere det skønneste Exempel ved, først af alle danske Konger, at gæste hin fjerne Nordens Ø, hint Sagaens minderige Hjem, som vi kalde Island, og derved, under egen personlig Opofrelse, bevise, at selv den fjerneste af hans Undersaatter er en dyrebar Genstand for hans landsfaderlige Omsorg og Kærlighed.

I dybeste Underdanighed

Benedicte Arnesen Kall.

Til mine Venner.

Idet jeg sender Eder Begyndelsen af dette længe paatænkte, ofte i stille fortrolige Timer omtalte Værk, maa jeg først og fremst lægge Eder paa Hjerte, at det Hele er bestemt til at udgøre en Cyklus, hvori det ene Led forbereder det andet, det ene Skuespil staar som Indledning til det næste. I ganske særegen Grad gælder dette om det andet Stykke i Rækken, Kong Hans, hvis tredie Handling rigtignok udgør en afsluttet Episode, men som i dets Helhed dog mere maa betragtes som et Forspil til de store tragiske Katastrofer under Christjern den Andens Regering end som et selvstændigt Drama.

Det andet Punkt, som jeg inderligt ønsker en rigtig Opfattelse, er, at jeg i denne Cyklus af Skuespil ikke har tænkt paa at skrive Historie, men kun

paa at udvikle enkelte historiske Akcenter, navnlig saadanne, der ved deres Letforstaaelighed og deres almene Interesse ere trængte dybt ind i Folkebevidstheden, og derfor kendes af Lægmand, som ikke har gjort, og ikke kan gøre Historien til sit særlige Studium.

Vi besidde i vor Literatur herlige historiske Værker. Lige fra Saxo Runemesters kære, gamle Kronike til Fader Holbergs Danmarks-Historie, lige fra Suhm og op til den allernyeste Tid: have flittige Samlere og geniale Bearbeidere fremdraget og anskueliggjort det dyrebare Stof, som vi kalde Fædrelandets Historie. Held Enhver, som i Fred og Ro har kunnet sysle med dette Stof! Hvad der skyldes Mænd som N. M. Petersen, Allen, Paludan Müller, Wegener, Hammerich og andre, som ere gaaede i disses Fodspor: er saa almindeilg anerkjendt, saa langt ophøiet over min Ros, at jeg her kun har at bringe de endnu levende iblandt dem min stille Tak for de gode og glade Timer, som jeg har samlevet med dem i deres Værker.

Det er overmaade længe siden, at den Tanke først opstod hos mig: at bearbeide nogle af de mest fremragende Akcenter, som disse Værker have opbevaret og, ved Hjælp af Digt og Sagn, knytte dem sammen

til et afrundet Hele i dramatisk Form. Allerede i 1849 skrev jeg, mens jeg i de lange Vinternætter vaagede ved et Sygeleie, et historisk Drama, Knud Alfsøn Rosen, der, trods dets hele uerfarne Anlæg, dog endnu for mig har den Interesse, at jeg deraf ser, hvorledes jeg alt den Gang har tænkt paa at forberede det Leidebrud, der førte Christjern den Anden til Fængslet i Sønderborg, med det Leidebrud, ved hvilket Knud Alfsøn blev myrdet ombord paa Krummediges Skib, og at netop de Anskuelser og Opfattelser, der nu, over en videre Maalestok, udfylde mit Liv, allerede den Gang have spiret i mine Tanker.

Hvorledes disse Spirer bleve trængte tilbage, saa at jeg, istedetfor at sysle med de store historiske Opgaver, kom til at udvikle mig i ganske andre Retninger, det hører ikke herhen. Men vist er det, at jeg, under en bevæget Livsførelse, mens mange bestemte Pligter og Sysler næsten uafbrudt gjorde Krav, baade paa mine legemlige og aandelige Anstrængelser: dog altid af og til har maattet vende tilbage til min gamle, i de vaagende Nætter paa Frederiksberg udkastede Plan, og at denne fik et afgørende Stod til Bevægelse, da Alllens store Værk begyndte at udkomme,

skøndt det netop den Gang var mig aldeles umuligt at tage fat paa den.

At dette, efter lang Venten, endelig er bleven muligt, saa at jeg ikke blot for Alvor har kunnet tage fat, men ogsaa har grundet Haab om at kunne blive ved, indtil jeg har fulgt den sidste danske Oldenborger til hans hæderkronede Hvilested i Roskilde Domkirke: det er mig en uendelig Glæde, som jeg, hver Gang jeg sætter mig til Arbeidet, takker Gud for.

Under gunstige Omstændigheder, det vil sige, naar ingen stor Sygdom eller stor Hjertesorg foranlediger en længere Stansning i Arbeidet, vil jeg imidlertid behøve en fem—sex Aar til at fortsætte og fuldende den, med disse to Stykker begyndte Cyklus af Skuespil.

Fem—sex Aar! Det er saadan et kort Tidsrum, naar man ser tilbage. Men det er et meget langt Tidsrum, naar man ser fremad og uvilkaarligt kommer til at forestille sig Muligheden, ja maaske Sandsynligheden af, at man til den Tid ikke længer vil være i de Levendes og Kæmpendes Rækker. Under slige Tanker paakommer der Mennesket en stærk Attraa

efter at bjerge hvad der *er* gjort, efter, saavidt muligt, at sikre sin lille Verden mod de Bølgeslag, der altid og fra alle Kanter true med at overskylle den, og i en saadan Stemning var det, at jeg besluttede *ikke* at afvente det Tidsrum, da jeg med nogenlunde Rimelighed vil kunne søge Forlægger til det hele omfangsrige Værk, men strax at lade denne lille Begyndelse udgaa til dem, der ere mig de Nærmeste og Kæreste, dem, paa hvis Dom jeg sætter den største Pris, dem, hvis Raad og Støtte, hvis Velvilie og Bistand, hvis Interesse og Deltagelse jeg trænger til, for at kunne bevare Mod og Kræfter til at fortsætte hvad jeg har begyndt, ikke *blot* i Haab og Glæde, al Begyndelses nødvendige Betingelse, men ogsaa under en levende og skarp Følelse af de Vanskeligheder, som stille sig mod min Opgaves Løsning.

»Men Du løser den ikke. Den ligger over Dine Kræfter,« saaledes vil maaske En eller Anden blandt Eder sige.

Det er vel *muligt*, at Den, der siger saa, vil faa Ret. Men det er *afgjort*, at jeg, selv under denne Forudsætnings Rigtighed, vilde svare: »Nu vel, saa løser jeg den ikke. Men idet jeg stræber derefter

og gør, hvad jeg formaar, til at fremmane og fastholde en Del af de svundne Tiders flygtige Billeder og forbifarende Skikkelser i et lettere og mere tiltrækkende Perspektiv end Historiens strænge Aarbøger kan gøre det: bidrager jeg dog min Skærv til dens endelige Løsning.«

Hvad mere kan der vel med Billighed forlanges? Al vor Gerning er kun Stykværk, men trods den ydmygende Følelse heraf, under hvilken vist kun faa Mennesker have maattet sukke i høiere Grad end jeg, *er og bliver* det dog Livets Kraft og Kærne, at gøre hvad man formaar, saa *godt man formaar*, og at overlade alt det Øvrige til den Forsynsførelse, der, for enhver opmærksom og tænkende Iagttager, saavel af det store Verdens-Drama, vi kalde Historien, som af de smaa dagligdags Konflikter, vi kalde det private Liv, gør sig gældende i det Mindste som i det Største.

I Faa, der kende mig nøiere, I, som have samvandret en Del af Banen med mig: I vide: at det er i denne Livsanskuelse, at jeg aander og lever. Uden den vilde en stor Del af de Beskæftigelser, hvortil jeg med Kærlighed og Begeistring har indviet lange Peri-

oder af mit Liv, være bleven kastet overbord som unyttigt Selvplageri. Men i den har jeg haft Mod til at tage fat, i den vil jeg faa Udholdenhed til at blive ved, og i den underskriver jeg mig

Eders altid i Haabet arbeidende

Benedicte Arnesen Kall.

13de November 1874.

CHRISTJERN, KONGEFADER.

SKUESPIL I FEM HANDLINGER.

Personer.

Christjern, Greve af Oldenborg og Delmenhorst, siden Konge i Danmark.

Gerhard } hans Brødre.
Morits }

Hertug Adolf, hans Morbroder.

Puckendorf, hans forhenværende Hofmester.

To Raadsherrer.

To Herolder.

Knud Gyldenstjerne }
Klaus Rønnov } danske Adelsmænd.
Eggert Frille }

Ditlev, Knud Gyldenstjernes Vaabensvend.

Dorothea af Brandenborg, Kristoffer af Bajerns Enke, siden gift med Kong Christjern den Første.

Anna Rosenkrands } hendes Jomfruer.
Mette Ivarsdatter }

Junker Frederik, en lille Dreng.

To Borgere.

En Borgerkone.

En Klærk.

En Drabant.

En Page.

Mester Peder Albertsen, stum Person.

Raadsherrer, Jomfruer, Herrer af det danske Rigsraad, Personer i Kroningstoget, Borgerfolk, Klærker, Drabanter og Tærner.

Danmarks Genius.

Første Handling.

(Sal paa Slottet i Oldenborg. Grev Christjern ligger henstrakt paa en Løjbænk. Puckendorf staar ligeoverfor ham i en docerende Stilling. Skrive-Materialier, Haandskrifter og andre Studerings-Apparater paa Bordet.)

Puckendorf.

Er Eders Naade træt? I hører ikke,
Skøndt i en Time fast jeg talte til Jer.

Grev Christjern.

Hvad? Har Du talt, min kære Puckendorf?
Nei sandelig, jeg har ei hørt et Ord.

Puckendorf.

Hvor var I henne da med Eders Tanker?
Paa Jagten hos den smukke Bondepige?

Grev Christjern.

Paa hvilken Jagt? Hos hvilken Bondepige?

Puckendorf.

Hjælp Gud, nu bliver det for galt, Hr. Greve!
Har I da ikke selv fortalt derom?

Er det vel længer siden end igaar,
At I med Eders Følge streifed om
Til Jagt paa Skovens Dyr og traf i Skoven,
Alt efter eget Udsagn og Fortælling,
En Kvindeskikkelse med guldgult Haar
Og fagert Aasyn, til hvis Røst I lytted
Med slig en Andagt, at al Jagt forglemtes,
Og Eders Følge med, indtil Jagthornet,
Hvis Ekko toned muntert gennem Skoven,
Med Nød og neppe fik Jer vakt omsider
Til lidt Bevidsthed om, at det var Tid
At drage hjem, og det foruden Bytte.

Grev Christjern (ler).

Foruden Bytte! Det var sørgeligt.

Puckendorf.

Og ligner Eder ei, min ædle Greve.
Den Stærkeste, den Tapreste blandt Alle
Blev spag og modløs for to havblaa Øine
Og nogle smukke gule Fletninger
Med purpurrøde Baand.

Grev Christjern (langsomt).

To havblaa Øine
Og nogle smukke gule Fletninger
Med purpurrøde Baand! (Reiser sig).
Ja, Du har Ret!
Det var min Fremtids Farver, som jeg saae,
Det var min Fremtids Fylgje, hun, som kom
Og viste mig et Syn! — O alle Syner
Paa denne Jord maa vige for det ene
Guddommelige Syn, som mig fortryller!

Puckendorf.

Hvor vil I hen? Jer fyrstelige Morbror,
Grev Adolf hist paa Gottorp-Slot, vil neppe
Opbygges af en slig Forelskelse.

Grev Christjern.

Forelskelse! Hvo taler om at elske?
Jeg taler om at se! O Puckendorf,
At se det havblaa Dyb, omkranst af gyldne
Kornrige Vipper, der for Vinden svajer,
Mens over dem i Luften Fanen vajer
Med Uskylds hvide Kors i Purpurflag,
Med store Billeder af vundne Slag!
Det var et Syn! — O her er kedeligt.
Tungt ligger Sandet paa den flade Slette,
Tungt siver Aaen i moradsig Jordbund,
Tungt slaar mit Hjerte, det er længselsfuldt!
Jeg vil paa Havet ud, min Fylgje kalder.

Puckendorf (afsides.)

Han maa jo være gal! (Høit).
Nu, den Slags Griller
Er Eders Alders lykkelige Forret.
Man sværmer sødt og man forelsker sig,
Ser Syner, tror al Verdens Skat at eie,
Og kommer, alt som Tiden gaar, til klar
Bevidsthed om sin Illusion og føler,
At snart det er paa Tid at blive Mand,
At øve Manddoms Værk, forplante Slægten,
Og blive lykkelig som Eders Fader,
Grev Didrik, kaldt med Ret den Lykkelige,

Og dertil from som Eders Moder, Hedvig,
Der saae i Jer sin Stolthed og sin Glæde.

Grev Christjern.

Min Moder! Ak, jeg husker hende neppe!
Dog veed jeg, at min Arv fra hende stammer,
Hun gav mig Konge-Sind og Konge-Tanker,
Thi hun var født af Danmarks Konge-Slægt,
Og hendes Broder var mig mer end Fader,
Og det er hendes Land jeg stunder til,
Og det er hendes Land jeg drømmer om,
Og det er hende, som har Fylgjen sendt,
Min Fylgje med de rige, gyldne Haar,
Med Øiets underfulde, havblaa Dyb
Og Purpur-Flaget med det hvide Kors!
Jeg veed det vist, min Lod er ikke her,
Den fører mig mod Nord, mod andre Stjerner,
Der mig for evig fra min Hjemstavn fjerner.

(Gaar).

Puckendorf (ser efter ham).

Naa, han har faaet det, og det tilgavns!
Forelsket hovedkulds vor unge Greve! . . . .
Jeg vilde talt med ham om Landets Stilling,
Og om hans Brødres Harm, fordi han fik
Den bedste Del af deres Fædre-Arv . . .
Jeg vilde talt med ham . . . Dog se, der kommer
Den yngste Broder jo . . . Gud bedre det,
Der kan ei siges her: Naar Solen nævnes,
Saa skinner den! Nei, han som Skyen kommer,
Den tordensvangre, den urolige,
Der truer os med Freds og Lykkes Tab.

(Til den indtrædende Grev Morits).

God Morgen! Vil saa tidlig alt I hilse

Paa Eders høie Broder? Han er oppe,
Og kan modtage Jer, naar blot I mældes.

Grev Morits (slaar Puckendorf paa Skulderen).

Visvas, min gode, gamle Puckendorf!
Jeg vil just ei Opvartning hos ham gøre,
Og trænger ei til Mældinger og Stads.
Nei, jeg det rene Væsen have vil.
Jeg kommer for at hæve her den Sum . . . .

Puckendorf (hurtigt).

Den er end ei forfalden. I maa vente
Til det blir Tid.

Grev Morits.

Tom Snak! Den er forfalden!
Den skal forfalden være, siger jeg.

Puckendorf.

Der er ei Penge nu i Kassen. Ved
Traktat . . .

Grev Morits.

Traktat! Jeg blæser ad Traktater!
Jeg have vil min Mønt, saa gaar jeg strax.
(Gaar med hæftige Skridt op og ned ad Gulvet).

Puckendorf (afsides).

Ja, hvis endda han gik! Men faar han Mønten,
Saa fordrer han nok strax en Del af Landet,
Og faar han den, saa kommer han paa Stedet
Med nye Fordringer, og det blir ved

Til han faar Alt, og naar han Alting faar,
Saa vil han have mer og mer og mere:
Det er de Uforneieliges Vis.
Skal jeg saa mælde Jer, min unge Greve?

Grev Morits.

Bliv mig fra Livet med de Mældinger.
Hvi skal min Broder Alt alene nyde?
Hvi skal han være Morbrors Kæledægge
Og faa Alt, hvad han peger paa, for Intet?

Puckendorf.

For Intet faar man Intet, ædle Greve!
Hans Førstefødsels-Ret, hans milde Sæder,
Hans mandig-skønne Træk, hans stolte Væxt,
Hans store Kræfter og hans Hoviskhed
Gir ham fuld Adkomst til hvad han besidder:
Hans Arv af Oldenborg og Delmenhorst,
Hans Udsigt til at blive Slesvigs Hertug
Og Holstens Greve med en Gang i Tiden.

Grev Morits.

Han skal ei blive det, saasandt jeg lever!

Puckendorf (ler).

Saa maa I skynde Jer at dø, Hr. Greve!

Grev Morits.

Ja, heller dø, end lyde denne Broder,
Der tar sig Konge-Magt og Myndighed!
Jeg vil forklage ham for Keiseren.

Puckendorf (ler).

I maa staa tidlig op og ride skrapt,
Thi Keiseren ham elsker fra den Tid,
Han lærte Ridderskab ved Fredriks Hof
Og tjente ham, fra liden Pilt, som Page.

Grev Morits.

Fordømt! Tifold fordømt!

Puckendorf.

Slaa Jer til Ro!
Man tvinger Lykken ei! Den maa erobres
Ved Flid og Tillid og Gudfrygtighed!
Men som I bær Jer ad, vil den Jer flygte
Jer hele Levetid. Den ynder ikke
De sure, de fortrædelige Folk,
Der ingensinde lidt Tilfredshed vise
Med det, de fik, men altid fordre mere.
Vær mild og venlig som den Tillidsfulde.
Tak Gud for Eders Lod og for Jer Broder,
Den vennesælle Mand! Saa kommer Lykken,
Ubedt, ukaldt, som det er hendes Vane:
For Skældsord flygter hun.

Grev Morits.

Ha, Puckendorf,
Vil Du hofmestre mig?

Puckendorf.

Paa ingen Maade.
Jeg har aldeles ingen Tid at spilde,
Men anbefaler mig i Eders Gunst. (Vil gaa).

Grev Morits (holder ham tilbage).

Nei, gaa ei bort! Det var ei ment saa ilde!
Jeg trænger til Dig, Du maa hjælpe mig!
Jeg gaar her som et Skumpelskud ved Hoffet,
Og er tilovers som de yngre Sønner,
Der ei fik Land og Fyrstendom og Formu,
Men blot en Titel, der er hul som Bjælden,
Og af hvis tomme Klang man hurtigt kedes.

Grev Gerhard (kommer hurtigt).

Ei længer blot en Klang, en frugtløs Titel!
Stort Nyt, min Broder, stort! Ha, Puckendorf,
Er I end ei i Raadet? Eders Herre,
Min Broder Christjern, trænger til Jer nu,
Det vil jeg love for. Skynd Jer til ham!

Grev Morits.

Hvad Nyt? Hvad har Dig bragt i sligt et Oprør?

Grev Gerhard.

Giv Tid og lad mig fatte mig i Glæden!
Gaa, gamle Puckendorf, til Eders Herre!

Puckendorf (kort).

Han har mig ikke kaldt, og her befaler
Ei Nogen uden han.

Grev Gerhard.

Det skal I faa
At kende, Puckendorf, før Solen stiger
Paa Himlens Hvælving til sin Middags-Høide.

Puckendorf (afsides).

Hvad mener han? (Høit).
Hvis det ei var saa tidlig
Paa Morgenstunden, vilde fast jeg tro,
I havde kiget lidt vel dybt i Bægret . . . .

Grev Gerhard.

Men nu, nu tror I jeg er ædru? Ikke?
Men I tar feil, jeg er berust af Glæde.

Puckendorf (afsides).

Saa maa der være hændet noget Ondt.
(Høit). Jeg Eders Glæde ei forstyrre vil,
Men anbefaler mig til Eders Gunst,
Og efterlader Jer med Eders Broder . . .

Grev Morits.

Nei, jeg vil følge Jer, thi Ret og Rede
Jeg have maa paa det, hvorom vi talte.

Puckendorf (idet han gaar).

En anden Gang. Det kan ei ske i Dag.

Grev Gerhard (holder Morits tilbage).

Aa, lad ham gaa den gamle Nar! Hans Rolle
Er snart udspillet her. Naar vi faa Magten . . .

Grev Morits.

Faa Magten? Hvorfra skal den Magt vel komme,
Saalænge Christjern hersker og regerer?

Grev Gerhard.

Det er min Hemlighed. Men tro mig, Broder,
Vi skal faa Magten, inden Solen synker,
Og Christjern skal frivillig Pladsen vige,
Og tro, han bliver noget meget større
End Hersker af det Oldenborger-Land.
Men naar han stiger høit til Lykkens Tinde,
Og drømmer om sin Magt, sin Herlighed,
Da skal han huskes paa, at han har Brødre,
Der elske ham for høit til ham at glemme,
Da skal han huskes paa, mer end han ønsker,
At her i Syd, just lige for hans Fødder,
Der ligger Braadden, som hans Hæl kan stinge
Saa smerteligt, at Hoved og at Hjerte
Det faar at føle med! Vær lystig, Broder,
Og kom til Raadet saa for Nyt at høre.

(Den store Raadsforsamlings Sal paa Slottet i Oldenborg. To Raadsherrer træde ind fra forskellige Sider).

Første Raadsherre.

I har vel hørt det alt, at Danmarks Krone,
Som ved den bajerske Kristoffers Død
Er bleven ledig overtvers, uventet,
At denne Krone med Gud veed, hvormange
Af Herligheder og Prærogativer
Og Udsigter blir budt vor unge Greve?

Anden Raadsherre.

I tager feil. Det er ei ham, den bydes,
Det er hans Morbror hist paa Gottorp Slot,
Man tænker paa. Men han, en stille Herre,
Foruden Børn, har nu for sin Person
Ei mindste Lyst, men foreslaar i sit Sted
Grev Christjern her, hans kære Søstersøn.

Første Raadsherre.

Saa har alligevel jeg Ret.

Anden Raadsherre.

Ei ganske.
Det Forslag udgaar ikkun fra hans Morbror,
Og Danmarks Raad har det end ei antaget,
Men smager paa det, som paa tvivlsom Vin.
Det vil ei købe Katten gemt i Sækken,
Men se sig for og sikre sig sin Ret.

Første Raadsherre.

Ja, det skal være stærkt krakilsk og er
Bekendt for Stridighed.

Anden Raadsherre.

Som hvert et Raad,
Der værne vil om sine Rettigheder
Og Landets Vel. Vi er ei heller fromme,
Og bør ei være det, saavidt jeg skønner,
Naar om en Velfærds-Sag det for os gælder.

Første Raadsherre.

Ja vi! Det er en anden Sag! Vi høre,

Gud være lovet, ikke til Barbarer,
Men er en hellig Gren af Romerriget,
Det sidste store Monarki i Verden.
Men har I hørt, hvad Greven dertil siger?

Anden Raadsherre.

End ei. Men Rygtet, der har travlt med Alting,
Og lig en Løbe-Ild Alt gennemfarer,
Har længst fortalt, og det som gammelt Nyt,
At det er spaat hans Slægt for længe siden,
At den skal over hele Norden herske,
Og det vil vide. Greven alt som Dreng
Har trot det fuldt og fast. Nu velbekomme!

Første Raadsherre.

Os vil det neppe vel bekomme. Han er
En mild og en livsalig Hersker, elsket
Og agtet høit af Tydsklands store Keiser,
Og dertil velbegavet, from og kløgtig.

Anden Raadsherre.

Aa, den Slags Ros, den faar en Fyrste let,
Saalænge han endnu er Haabets Yndling.
End har han ei sin Dygtighed bevist . . . . .
Tys! Hører I? Der blæses i Trompeter?
Hvad der er sandt i alle disse Rygter
Vi snart erfare skal . . . Kom, følg med mig!

(Der spilles en Marsch, under hvilken først to Marskalker med hvide Embedsstave aabne Toget. Dernæst følge Raadsherrer parvis og andre Hofembedsmænd. Grev Gerhard og Grev Morits, i Stadsdragt, med Følge. To Herolder i forskellige Dragter, omgivne

af Vaabensvende. Naar Toget har ordnet sig paa Scenen og de forskjellige Personer have indtaget deres Pladser, hører Musiken op, og første Herold træder frem).

Første Herold.

For Raadet her og for det ganske Land,
Som i dets ædle Herrer har sin Stemme
Kundgøres det, at Landets høie Hersker,
Christjern af Oldenborg og Delmenhorst,
Grev Didriks og hans fromme Hustru, Hedvigs
Den ældste Søn, vil her, i fuld Forsamling
Til Raadet og sin høie Slægt meddele
En Sag af største Vigtighed, og høre
Hvad Raadet og hans Brødre synes om den,
Og hvilken Mening de om Sagen have.

Grev Gerhard.

Nu faa vi det! Pas bare paa, min Broder!

Grev Morits.

Hvor det grinagtigt er, det Abespil!
For disse Fløjels Kapper, disse Kæder,
Man kunde købe sig et Land.

Grev Gerhard.

Tys! Tys!
Vor Broder kommer med sit Følge hid.
Skynd Dig og buk for ham! Skynd Dig! Det bliver
Nok sidste Gang, vi Ryggen for ham krumme,
Naa, sæt dog ei sligt Ansigt op, som om
Du havde drukket Eddike til Frokost.

Grev Morits.

Ti stille! Jeg veed bedst, hvad der mig klæder!
Jeg vil ei høre Raad af nogen Broder,
Og mindst af Dig, Din lattermilde Knægt!

(Der blæses atter i Trompeter. Grev Christjern, med Følge, kommer. Nærmest ved ham gaar Puckendorf. Alle Raadsherrerne reise sig og hilse. Paa et Vink af Grev Christjern sætte de dem atter, mens han selv bliver staaende, foran den for ham bestemte Tronstol).

Grev Christjern.

Jeg hilser Eder i vor Herres Navn,
Jomfru Marias og i alle Helgners!
Vor fyrstelige Gunst til En og Hver!
Sundhed med Held og Glæde til vort Raad,
Til Høi og Lav, til Fattige som Rige.

Grev Morits (afsides).

Han tænker vist paa mig med Fattigdommen!

Grev Christjern.

Saa ofte har i denne Hal vi lyttet
Til Eders Visdoms Raad, og overlagt
Med Eder Landets Tarv og Landets Opkomst,
Som det sig Fyrsten egner og anstaar.
I Dag vi mødes atter her, men skondt
I Dag som altid Raad vi her vil høre,
Skondt Landets Vel i Dag, som altid, er
Vort Hjerte næst, er det dog om vor egen
Og vore Brødres Sag vi først vil tale.

Puckendorf.

Var det ei bedst, om Eders Naade strax

Oplæse lod det Brev, hvorom det Hele
Jo dreier sig?

Grev Christjern.

Vel talt! Træd frem, Herold,
Og forelæs det Brevskab, som os sendes
Ved Eder fra vor Morbror, Hertug Adolf.
(Han sætter sig).

Første Herold (opruller et Pergament).

Anno Dei Gratiæ . . .

Grev Christjern.

Læs paa vort eget Maal, saa Læg som Lærd
Kan det forstaa.

Anden Raadsherre (til første).

Han ynder ei Latinen,

Første Raadsherre.

Nei, han var doven i sin Skolegang,
Og drømte kun om Magt og Glans og Ære.

Anden Raadsherre.

Tys! Tys! Nu læses der igen. Hør efter!

Første Herold (læser).

I det Naadens Aar efter Guds Byrd, 1448, paa de hellige Apostlers og Martyrers, Sankt Pauls og Sankt Peders Dag, fra vort Slot Gottorp, med vor egen Haand og under vort eget Segl.

Til os, Adolf, Hertug af Sønderjylland, samt

Greve af Holsten, haver Danmarks Riges Raad henvendt sig med Tilbud, Begæring og Forespørgsel, om vi ville modtage de Nordens Kroner, som ved Kristoffer af Bajerns Død (Gud være hans Sjæl naadig!) ere blevne ledige, hvorhos vi dog bemærke, at saadant Tilbud, saadan Begæring og Forespørgsel ene og alene er udgaaet fra Danmarks Riges Raad.

Grev Morits.

Er der da mer end eet Raad i de Lande?

Grev Gerhard.

Tys! Tys! Hør efter! Sagen angaar os!

Første Herold (læser).

Men eftersom vi, Adolf af Sønderjylland, ere vel fornøiede med den os af Gud Almægtigste beskikkede Lod, og vi, for vort Vedkommende, aldeles ikke attraa mere, have vi gjort Danmarks Riges Raad det Forslag i vort Sted at kaare Eder, vor høitelskte Søstersøn, til Hersker over disse Nordens Lande, som af høisalig Fru Margrete Valdemars-Datter, ere blevne samlede under en tredobbelt Krone.

Grev Morits.

Det klinger stort! Tredobbelt.

Grev Gerhard.

Tys! Vær stille!

Første Herold (læser).

Vi give Eder nu at betænke, hvorvidt et saadant Tilbud kan og bør modtages af Eder, og hvorvidt I er rede til at gaa ind paa de Betingelser, af hvilke vi herved sende Eder en Udskrift til Drøftelse med Gud og hans Helgener, Eder selv, Eders Brødre og Eders Raad. Beholdende Eder stadig i vor Kærlighed og befalende Eder i Guds Varetægt.

Adolf.

(Herolden træder tilbage).

Grev Gerhard (hurtigt).

Ei Danmarks Drot kan Oldenborg regere.

Grev Morits.

Nei, det til os maa afstaas! Det er klart.

Grev Christjern.

End blev I ei opfordret til at tale. (Til Puckendorf).
Min ældste Raad, min Barndoms Ven og Lærer,
Siig mig uforbeholdent her Din Mening
Om denne store Sag.

Puckendorf.

Med Gunst, Hr. Greve,
Saa tykkes mig, at først man burde kende
Betingelserne, som der stilles Eder . . . .

Første Raadsherre (hurtigt).

Det er en Sag af ren privat Natur
For Greven selv med de Betingelser.

Her i den oldenborgske Raadsforsamling
Kan der kun være Spørgsmaal om vor Hersker
Opgive vil sin Stilling her i Landet,
For som en Fremmed sig fra os at vende
Til et barbarisk Land med Krig og Tvedragt,
Hvad heller han vil blive her hos os,
Og lade Danmarks Raad og Danmarks Krone
Sig skøtte selv.

Anden Raadsherre.

Ja, ikkun Grevens Villie
Afgøre bør den Sag. Dog skal det siges
Her i den oldenborgske Raadsforsamling,
At saare nødig vi vor Hersker miste,
Og at vort Haab, vort Ønske, som vor Bøn
Enstemmig raabe: Bliv hos os, Grev Christjern,
Hos os, som elske Jer fra Eders Fødsel!
I blive her og vende Norden Ryggen!

Grev Gerhard (til Morits).

Nu kniber det, thi han er stærkt bevæget.

Grev Morits.

Aa, lad ham gaa ad hede Helved til,
Saa kan vi sælge Landet og faa Penge.

Grev Christjern (efter en kort Pause).

Du tier, Puckendorf? Jeg bød Dig tale.

Puckendorf.

Jert Raad har lige talt mig ud af Hjertet.
Hvad vil I paa den fjerne, kolde Kyst

Med Strandinger og Vrag og Grusomheder?
Tror I Jer Morbror, som er klog og listig . . . .

Grev Christjern (afbrydende).

Han elsker mig.

Puckendorf.

Ja vel, han elsker Eder
Og ynder Eder høit, men klog og listig
Det er han ligefuldt, idet han afslaar
Et Sæde paa en saa urolig Trone.
Følg hans Exempel! Foretræk en rolig,
Skøndt mer beskeden Stilling i det lille
Men lykkelige Land, som I besidder,
Som I har Magt og Evne til at styre.

Grev Gerhard (haanligt).

En rar Filosofi for gamle Folk!

Puckendorf.

For unge med, naar de Fornuft vil høre!
Men med det høie Raads Tilladelse,
Bør Greven dog Betingelserne kende . . . (Vinker til første Herold, der atter træder frem med et sammenfoldet Blad).

Grev Christjern (reiser sig).

Nei, Intet om Betingelser! De kan
Ei være saa, at jeg dem ei modtager!
Min Lod er kastet, den er ikke her!
Glansfuldest Fremtid mig forjættet er!

Som Danmarks Genius min Fylgje kalder,
Og henrykt jeg for hendes Fødder falder
Og sværger Konge-Ed om tro at være,
Og leve, virke kun for Nordens Ære.

(Efter en kort Pause).

Hil Eder, mine tro hengivne Venner!
I sidde her paa mangen Gammens-Dag,
I styre dette Land med Held og Ære,
Og huske venligt Eders unge Hersker,
Christjern af Oldenborg, som gaar at gøre
Det hidtil ubekendte Navn berømt,
Ei blot i Norden, men paa fjerne Kyster,
I fjernest Old, o langt, langt ud i Tiden!
Min Hjemstavns Navn jeg aldrig vil opgive,
Men jeg vil skænke det en Klang, hvorom
Ei Nogen drømmer nu, undtagen jeg,
Den første Oldenborger, Kongefader
For Danmarks Heltefolk, for Nordens Lande.

Anden Herold (træder frem).

Paa dette Ord jeg hilser Jer som Konge
Og først af Alle knæler jeg for Eder.

(Til nogle Vaabensvende).

Bring Banret hid! Udfold det for hans Øie!

(Til Grev Christjern).

Se dette Banner er vort Lands Palladium!
Det himmelfaldne Kors i blodrød Dug!
Hver Gang Du ser i Luften høit det vaje,
Da husk, at Du er Dansk, og at det Navn
Er mere herligt end en Oldenborgers,
Thi fra den fjerne Fortid ned det stammer,

Til fjernest Fremtids Old det leve skal.

(Knæler atter).

Jeg hilser Dig, Kong Christjern, Drot af Danmark!

(Fanfarer, under hvilke dé Tilstedeværende i forskellige Grupper udtrykke deres Deltagelse eller Misfornøielse, medens Grev Christjern udrækker sine Arme mod Danmarks Genius, der, svævende over det udfoldede Banner, hæfter et prøvende, alvorsfuldt Blik paa ham).

Anden Handling.

(Enkedronning Dorotheas Fruer-Stue paa Københavns Slot, pragtfuldt møbleret efter de Tiders Smag, forgyldte Læder-Tapeter, høiryggede Stole, Løibænke, o. s. v. Ved et stort Bord sidder Enkedronning Dorothea, omgiven af sine Jomfruer, blandt hvilke Anna Rosenkrands og Mette Ivarsdatter, alle beskæftigede med hin Tids kvindelige Haandarbeider).

Enkedronning Dorothea

(idet hun ser op fra sit Arbeide).

Det keder mig! Med Blyvægt tynger Tiden
Paa de Sekunder, som Minuter blive,
Paa de Minuter, som til Timer strækkes,
Og paa de Timer, som forgæves gaa.

(Bøier sig atter over Arbeidet).

Anna.

Skal Eders Jomfruer, min høie Dronning,
Ei synge Jer en af de gamle Viser,
Som I har lært at skatte fra den Tid,
I kom som Brud til Danmarks Land . . . . .

Enkedronning Dorothea
(hæftigt, idet hun reiser sig).

Nævn ei
Min Brudestand, som Enkesloret dækker!
Nævn ei de gamle Viser, som er fulde
Af Elskovs Sværmeri og Ridder-Daad,
Der øvet blev for fangen Jomfru kækt
At fri fra Dragers og Utydskers Vold!
Ak, det var andre Tider da end disse!
(Sætter sig atter til Arbeidet).

Mette.

Min høie Dronning, skal vi da ei træde
En langsom Dans for at forlyste Øiet
Med smukke Stillinger i Rhytme-Takt?
I stirrer Jer jo blind paa Naalens Brug,
Mens tunge Perler over Kinden rulle
Paa Eders Arbeids Guld- og Silketraade.
Tro mig, min Dronning, Enkestandens Kaar
Behøver ei at være slet saa tunge
Som I opfatter dem . . . .

Enkedronning Dorothea.

O var jeg Enke
Som andre Kvinder, der en Husbond miste,
Saa drog jeg hjem nu til mit eget Land,
Og sørged dybt og tro for ham, som døde . . . .
Men naar saa Sorgens Tid var vel udrundet,
Naar Savnet selv sig havde længtes træt,
Begyndte forfra jeg paa Livets Glæde . . . .
Ak, anderledes har min Lod sig føiet.
En syg og fangen Fugl jeg ensom sidder

Paa dette Slot, hvor Danmarks Rigsraad hersker,
Hvor Dronning-Navnet er en Bjælde-Klang,
Saa hul, saa tom som Vindens Pust i Sivet,
Thi Dronningen tilhører ei sig selv.
Hun følger som en Vare med i Købet,
Saasnart man Danmarks Krone vel faar skænket
Til Den, der bedst vil lyde Raadets Villie
Og føieligst gaa i dets Ledebaand!
O, det er bittert mer end Enkens Graad,
Der kan i Stilhed blødt og sagte rinde,
Det var forsmædeligt for hver en Kvinde,
Men tifold for den fødte Herskerinde.

(Hun brister i Graad, gaar i stærk Sindsbevægelse op og ned ad Gulvet, og kaster sig derpaa i Baggrunden paa en Løibænk, hvor hendes Jomfruer, der alle have reist sig, omringe hende, med Undtagelse af Anna og Mette, der forblive i Forgrunden).

Mette.

Hvad om Herr Knud fik Audiens hos hende?
Tror Du ei, at Humøret bedre blev?

Anna (sørgmodigt).

Knud Gyldenstjerne? Ak, jeg frygter næsten,
At hun ham elsker, og at hendes Spænding
Ved Valget til den danske Konge-Trone,
I denne Kærlighed kun er begrundet.

(Med et Blik paa Dronningen).

Den stolte, kloge Dorothea hæftig!
Et saadant Opror og et sligt Humør
Hos Den, som ellers er af jævn Natur,
Hos Den, som ellers er beregnende

Og klog i Livets Forhold, ak, det tyder
Paa Lidenskab, som al Fornuft henveirer.

Mette.

Hvor Du erfaren er! Du taler jo
Saa klogt og sikkert, som Din Tale læstes
Op af en gammel Kloster-Krønike,
En støvet Foliant med Sølver-Spænder,
Som tegnet blev af fromme Munke-Hænder
Med krumme Snirkler i hvert Bogstav lagt,
Med Farvers og med Guld-Ziraters Pragt,
Med skønne Sprog, hvori kun Et forglemtes,
At inden i hver Sjæl en Harpe stemtes,
Som man med Visdoms Ord ei døvet faar,
Saalænge Hjertet ungt og kraftfuldt slaar.

Anna.

Om vor Erfaring kan der disputeres!
Det forekommer mig, at Din er størst,
Thi kun min Ømhed for min høie Dronning
Fik mig til over Kærlighedens Magt
At ræsonnere med erfaren Mine.
Jeg kender den, vor Frue være lovet,
Endnu ei selv og vil den aldrig kende.

Mette.

Indtil den rette Ridder faar sig mældt . . . .

Anna.

Tys! Dronningen! Hun ser oplivet ud!
(En Page har imidlertid bragt Dronningen en Mælding).

Enkedronning Dorothea (der atter træder frem).

En Page mælder mig Knud Gyldentjerne . . . .
I skynde Jer at flytte disse Ting!
Ryk Stolen frem! Træk Sloret for mit Ansigt!
(Til Anna og Mette).
Stil Eder saa hos mig! (Med et Vink til de andre Jomfruer)
I Andre kunne
Jer fjerne nu! (Til den ventende Page).
Lad Ridderen saa komme.

(Pagen aabner Døren for Knud Gyldenstjerne, medens Dronningen tager Plads paa den til hende fremrykkede Stol, bag hvilken Mette og Anna stille sig)

Knud Gyldenstjerne (bøier Knæ for Dronningen).

Hil Eder, høie Dronning! Held og Lykke
Til vor Forstanderske, vor ædle Frue,
Der blev os skænket som en Himlens Gave
Til Trøst i Sorgen, som paa Landet tynger,
Til Bod for al vor Nød . . . .

Enkedronning Dorothea.

Staa op! Hvad Nyt?
Hvad bringer Jer til Audiens at søge
Hos os, hvis Tid i Graad og Suk henrinder?
Det noget meget vigtigt være maa,
Som fører Jer, den glade, muntre Ridder,
Til vor bedrøvelige Nærheds Mørke.

Knud Gyldenstjerne.

O Eders Nærhed! Sol bag Taage-Slør
Forjætter netop Dagens lyse Glans,
Og selve Taagen, der saa skinsygt dækker

Min stolte klare Sol, mit Haab, mit Anker,
Mit Livs Forventning og mit Hjertes Glæde,
Selv denne Taage klæder Solen godt
Som Sløret Eders Blik ... Og naar den synker ...
O lad den synke! Lad den fulde Glans
Mig henrykt her for Eders Fødder skue! .

Enkedronning Dorothea.

Saa blev I vistnok blind, Knud Gyldenstjerne,
Og fik ei Sol, ei Maane mer at skue,
Men maatte nøies med den Fantasi,
Der, som bekendt, jo kan Mirakler gøre,
Men som i Længden dog blir trættende,
Naar ei, fra uden af, den faar Rekrutter.
Siig selv, Hr. Ridder, om Jer ikke synes,
Det er barmhjertigt af den lette Taage,
Naar den tilslører blødt med sine Folder
Den Skammens Rødme, som Jer Fantasi
Og Billed-Jagt paa mine Kinder gyder?

Knud Gyldenstjerne.

O jeg forstummer for et saadant Spørgsmaal.

Enkedronning Dorothea.

Det er en gammel Sag, at Kvinden rødmer,
Naar Manden siger hende Smiger-Ord.
Den er saa gammel som Methusalem,
Ja, ældre vist end han. Naar man ser til,
Saa stammer den nok ned fra Edens Have,
Hvor Slangen sagtens Evas Skønhed priste
For at forlokke hendes Hu og Tanke.
Jeg Stakkel! Jeg som trode fuldt og fast,

At I, Herr Ridder, bragte noget Nyt
Til lidt Forandring i vort kedelige
Og triste Liv! Lidt Nyt til mine Moer,
De stakkels unge Jomfruer, som dele
Med deres Dronning Sorgens tunge Kaar.
Hvad siger Du, min Anna? Kan Herr Knud,
Den bolde Ridder, være det bekendt,
At her han kommer med saa gamle Sager,
Som at en Kvindes Aasyn Solen ligner,
At hendes Slør er Taagen, som den dækker,
Og at den skinne vil, naar Taagen spredes?
(Hun slaar selv sit Slør tilbage. Hendes Jomfruer rette dets Folder).

Anna (idet hun bøier sig).

Det Gamle har dog noget Nyt os bragt,
Thi Eders Blik som Solen atter straaler,
Et Syn saa frydeligt som det er nyt.

Enkedronning Dorothea.

O stakkels Dorothea! Alle Steder
De samme Smiger-Ord! . . . Nu, ædle Ridder,
Da Taagen med vort Slør har løftet sig.
Og hver en Hindring for vort Solskin fjernet,
Tør vi forvente vel Jert Bud og Ærind?
Har Rigets Raad til Sendebud Jer kaaret?
Skal I mig bringe ny Befalinger . . . .

Knud Gyldenstjerne.

Befalinger? Hvor I alene hersker!

Enkedronning Dorothea.

Kald Budet, hvad I vil! Befaling, Ønske,

Begæring, Raad, med Bøn og Forespòrgsel!
Det kommer ud paa Et, naar man maa lystre,
Og Navnet gør kun saare lidt til Sagen.
Frisk frem dermed, i hvad det saa end er!

Knud Gyldenstjerne.

O Dorothea! Danner-Dronning, Frue!
Hvor grusomt spiller I med Eders Slave! —
I kender Rigets Kaar og Eders Løfte
At vælge Den til kongelig Gemal,
Som Raadet kaare vil til Eders Husbonds,
Høisalig Kong Kristoffers Efterfølger.
I veed, at Manglen af en kongefødt,
Retmæssig Arving til Margretes Trone,
Har fremkaldt Muligheden af at vælge
Blandt Landets adelsbaarne, frie Slægter
Den bedste som den lykkeligste Mand
Til at bestige denne gamle Trone,
Der vakler slemt, fordi den ledig staar.
I veed, den Tanke har alt fæstet Rod
I mangen Kreds . . . . (Stanser).

Enkedronning Dorothea.

Bliv ved! Hvad veed jeg mere?

Knud Gyldenstjerne.

O Dronning, I det veed som jeg! . . . Min Slægt
Er gammel og berømt, saa rig som ætstor,
Jævnbyrdig fast med Danmarks gamle Kongers . . .
O det er ingen Ret, det veed jeg godt!
Jeg har en anden, som er meget bedre,
Jeg elsker Eder. Hører I, min Dronning,

Jeg elsker Jer af Hjertet, med hver Tanke,
Med hver en Evne, som mig Gud forundte!
Kast Eders Enkeslør! Ræk mig Jer Haand!
Lad mig ved Eders Gunst bestige Tronen
I disse Nordens Lande, dem til Held,
Mig til Lyksalighed, mens Dorothea
Af Brandenborg blir ædlest Stammemoder
For Danmarks unge, nye Kongeslægt,
Der paa den gamles Grund skal herligt blomstre,
Saa ædel dansk, saa nordisk og saa ren
Som den, der sluktes med Svend Estridsons
Og Valdemarernes berømte Stamme.

Enkedronning Dorothea (efter en kort Pause).

Hvor gammel er I vel, Knud Gyldenstjerne?

Knud Gyldenstjerne.

Hvi spørger I? De femogtyve knap!
Og I er atten, ak, og I er deilig . . . .

Enkedronning Dorothea.

Og Danmarks Enkedronning, glem det ikke.

Knud Gyldenstjerne.

O stod I fattig, frændeløs, alene . . . .

Enkedronning Dorothea (afsides.)

Saa fattig var ei nogen Kvinde for.

Knud Gyldenstjerne.

O kunde jeg . . .

Enkedronning Dorothea.

Hør op! I kan slet Intet!
Jeg har Jer hørt og ber Jer Gengæld gøre!

(Hun reiser sig. Begge Jomfruerne tage hendes Slæb, mens hun langsomt stiller sig ligeover for Knud Gyldenstjerne.)

Det er længst sagt, at Den, som Dronning bliver,
Alt andet Formaal i sit Liv opgiver
End netop det, at hun, som Herskerinde,
Sin egen Lykke skal i Andres finde.
Det er Fyrstindens Lod fra Vuggen af,
At Staten har paa hendes Fremtid Krav,
Hun vælger den ei selv som andre Kvinder,
Og naar man Brudekrans til hende binder,
Da er ei Myrten, men Juvelers Pragt
Sindbilledet paa hendes Ægtepagt,
Og Diademet, som den Arme trykker,
Er ai den Elskovs-Blomst, som hende smykker,
Som sent og aarle hende faar fortalt,
At hun er solgt, og har opgivet Alt,
Sit Fædreland, sit Sprog, sin Slægt, sin Glæde,
For ubekendte Veie nu at træde,
For sig at slutte fast paa fremmed Strand,
Og se, om der hun hjemme blive kan,
Og se, om der hun kan den Drot behage,
Der mod sin Villie hende maatte tage,
Fordi ved Fødslen hun til ham var værdig —
Og dermed hendes Livs-Roman er færdig.

Knud Gyldenstjerne.

Det var ei Eders Kaar. Høisalig Kongen
Tilbad sin unge Viv . . . .

Enkedronning Dorothea (hæftigt.)

Afbryd mig ikke!
En Gang, kun een, jeg Tausheds Segl vil bryde,
Og lade Hjertet sig i Ord udgyde,
Og sprænge dette seige Staaltraads Net,
Hvori min Tanke har sig flagret træt,
Som fangen Fugl, der slaar med sine Vinger
Og kun i Drømme sig mod Lyset svinger! —

(Atter med Ro og Værdighed.)

Som sagt, et Øieblik jeg Tvangen hæver,
For Jer at sige, hvad min Stilling kræver.

(Pause.)

Knud Gyldenstjerne (afsides.)

Det aner mig, at min Forhaabning knuses.
En Smertens Gaade hendes Aasyn gemmer.

(Hoit.)

I tier, just som I at tale lover!
Min høie Dronning, er Jert Bryst forpint,
Saa let dets Byrde nu, som selv I sagde,
At det var Eders Agt . . . . Hvi tøver I?

Enkedronning Dorothea
(afsides, idet hun vender sig fra ham.)

Fordi det falder svært, selv for en Dronning
Sig at fraskrive hele Livets Lykke!.
Dog, det maa være saa! Saa lad det ske,
Og ske i Hast!

(Hun vinker ad sine Jomfruer, der atter nærme sig. Til Mette:)

Du lade bringe Bud,
At om et godt Kvarter jeg vil modtage
Beretning om det Svar, som alt imorges

Skal være bragt til Danmarks Riges Raad
Fra Sønderjyllands Hertug, fra Grev Adolf. (Mette gaar.)

Knud Gyldenstjerne.

Den gamle Synder! Danmarks Arvefjende!

Enkedronning Dorothea (bittert.)

For Øieblikket Raadets bedste Ven,
Til hvem det byder Danmarks Konge-Krone
Og Dorotheas Haand! Nu er det sagt.

Knud Gyldenstjerne.

Forbyde Gud, at I mig Sandhed siger!
En Konge, der paa Riget grumt har feidet,
Og vist sig slangetrædsk.

Enkedronning Dorothea (bittert.)

For lang Tid siden.
De gamle Tvistigheder ere glemte.
Nu er han Danmarks Ven og bringer Riget
Sit Arvelehn, det skønne Sønderjylland,
Til fuld Betaling for den viste Ære.
Er det ei smukt og godt og saare vist
Betænkt til Raadets Tarv? Den gamle Herre,
Som selv han kalder sig, gør mig vel snart
Paany til Enke. Saa kan Raadet atter
Om Land og Rige spille Lykke-Spil,
Og kaste Tærninger i Øst og Vest.

(Til Anna, der har vendt sig bort.)

Vend Dig ei bort, min Anna! Der er Tider,
Da selv en Dronning til lidt Venskab trænger,

Din Skulder er ei nogen mægtig Støtte,
Men den er bedre dog end Ingenting.
(Hun støtter sig til Anna og bedækker sit Ansigt.)

Knud Gyldenstjerne.

Hvi vil I ikke støtte Jer til mig?
Hvi vil I ikke kaare mig til Husbond,
Og derved fjerne hvert et andet Valg?

Enkedronning Dorothea.

Fordi jeg Landet ei i Splid vil styrte,
Og Adelslægt mod Adelslægt opflamme
Til blodig Kamp, med Borgerkrig i Følge.
Fordi jeg Kvinden i mit Bryst har dræbt
Og er kun Dronning. — Ske nu Raadets Villie!
Min Svagheds Stund er endt. Høihed og Magt
Mit Løsen blir . . . Farvel, Knud Gyldenstjerne.
(Hun gaar hurtigt, fulgt af Anna, der kaster et langt, smerteligt Blik paa Knud Gyldenstjerne.)

Knud Gyldenstjerne.

Og dermed skal saa endt det Hele være!
Og dermed skal jeg stille Hjertets Krav,
Og hver Forhaabning i mit Liv kuldkaste!
O fast jeg kunde hade denne Kvinde,
Der har saa grusomt med min Lykke spillet!
Ha, hun er kold som Is, og har blot leget
Med Ridderen, indtil sig Fyrsten mældte!
Og hvilken Fyrste! Stiv og tvær og gammel!
I Sandhed, jeg bør ei misunde hende!
Og dog, og dog! O jeg har elsket hende . . .
Mer end den Trone, som hun mig berøver! . . .

Men hun tar feil, Romanen er ei ude,
Endnu et Ord jeg vil ha'e med i Lauget —
En Hustru maa jeg ha'e — og saa til Sverig!
Der vil jeg Lykkens Luner atter prøve
Og Danmarks nye Drot i Taalmod øve.

Klaus Rønnov
(der, fulgt af en Page, er traadt ind.)

At øve sig i Taalmod! Det er vist!
Jeg ønsker til det Forsæt Jer til Lykke.

Knud Gyldenstjerne.

Hvad nu, Hr. Marsk? Hvad søger I? Hvad vil I?
Hvi kommer I til Fruer-Stuens Løndom?

Klaus Rønnov.

Det samme Spørgsmaal kan til Eder gøres,
Men om I det saa let besvare kan
Som jeg, det er en anden Sag. Jeg kommer,
Paa Embeds Vegne Dronningen at mælde,
At Sønderjyllands Hertug, som afslaar,
Den ham af Danmarks Raad tilbudte Krone,
En særlig Audiens hos hendes Naade
Begæret har.

Knud Gyldenstjerne

Hvordan? Afslaar han Kronen?

Klaus Rønnov.

Til største Sorg for os, som trode med
Hans Valg at faa en gordisk Knude løst,
Foruden Overskæren og med Lempe.

Det havde været godt. Dog Tiden trænger,
Thi Raadet samles til et andet Valg,
Og Hertugen, som selv sit Budskab bringer,
I Salen alt med prægtigt Følge venter . . . .
Undskyld derfor, at Embeds Pligt . . . .

Knud Gyldenstjerne.

Hold inde
Med Eders Embeds Pligt og Hofmands Vrøvl,
Saalænge jeg er her.

Klaus Rønnov.

I er forstemt.
Jeg tror ei, at alt Haab for Jer er ude.
Vor Dronning ynder Jer og Rigets Raad . . . .

Knud Gyldenstjerne (forbittret.)

Nævn ikke Rigets Raad! Om det mig valgte,
Jeg kasted Valget som en Stridens Hanske
I Næsen paa det . . . Jeg forsmaar den Trone,
Hvortil man kun ved Raadets Gunst kan stige.
Knud Gyldenstjerne staar for høit for Sligt . . .
Jeg fjerner mig. Gør I saa Eders Pligt. (Gaar.)

Klaus Rønnov.

Ha, Druerne for høit for Ræven hænge!
Ja, det er godt. Jeg skal til Dronningen:
Nu gælder det at spille Kortet fint,
Og ud af denne Labyrint at finde. (Til Pagen.)
Du mælde strax, at jeg, med Bud fra Raadet
Er Overbringer af et vigtigt Budskab. (Pagen gaar.)
O at faa Ende snart paa denne Spænding!

Alt gaar til Grunde, hvis den varer ved . . . .
Nei, nei, et Konge-Valg endnu i Dag!
Lad hende tro, at hun skal Adolf have,
Den høist kedsommelige, stive Herre,
Saa vil, hvis jeg Fru Dorothea kender,
Grev Christjern blive til en Frelsens Engel,
Hvortil hun i sin Nød sig fast vil klamre —
Afsted! Mens Jernet gløder, maa man hamre. (Gaar.)

(Den store Audiens Sal paa Slottet. Drabanter og Livvagt i Baggrunden. Herrer af det danske Rigsraad, der, ligeledes i Baggrunden, gaa ventende op og ned, og af og til samle sig i Klynger. I Mellemgrunden Hertug Adolfs Følge. I Forgrunden Hertug Adolf. Til Siden en Tronstol for Dronningen, hvis Komme ventes.)

Hertug Adolf.

Min skønne Frænke har mig vente længe,
Jeg brænder efter denne Sammenkomst,
Og ønsker den en god og heldig Ende.
(Tager et Brevskab frem.)
Her har jeg Christjerns Svar, og det er godt,
Men ikke klogt . . . Lad se . . . Gaar ind paa Alt,
Og ubetinget! Hvilket Børneværk!
Det er ei rette Vis at vinde Landet!
Nei, man skal sig en Smule kostbar gøre,
Og lade som om man et Offer bragte,
Saa stiger man i Værd som Brød i Dyrtid.
(Med et Blik mod Baggrunden, mens han gaar frem og tilbage, og atter stanser.)
Her er stor Modstand, mærker jeg, men kan vi
Fru Dorotheas gode Villie vinde,
Og ei for stærkt paa vore Gylden spare,
Saa blæser jeg deraf... I Herrens Navn,

Man aabner Dørene, og der hun kommer....
Nu gælder det at beile med Forstand,
Og skaffe Dronningen den rette Mand!

(Under Slutningen af Hertugens Replik, ser man Enkedronning Dorothea komme laugsomt fra Baggrunden med Følge af hendes Jomfruer og hendes Hofembedsmænd, blandt hvilke Klaus Rønnov.)

Enkedronning Dorothea.

Vor Gunst til Alle. Forud er det sagt.
At hvad Beslutning Danmarks Riges Raad
I Rigets og vor egen Enkestand,
Til Landets Frelse, til dets Tarv har taget,
Vil vi os underkaste blindt.

Klaus Rønnov
(til Hertugen, der har fjernet sig tilhøire.)

Hun tror
Nu fuldt og fast, at I er valgt til Konge.

Hertug Adolf (afsides til Klaus Rønnov.)

Og deri tror hun ret. Kun at jeg ikke
Det Valg modtage kan.

(Træder frem for Dronningen, paa hvis Vink Jomfruerne trække sig noget tilbage og gruppere sig om den til hende bestemte Tronstol, paa hvilken hun dog endnu ikke har taget Sæde.)

Min faure Frænke,
Lehnsfrue, disse Landes høie Dronning,
Forstanderske for disse Rigers Raad,
Hoiprist for Skønhed som for Dyd og Ære,
I Ydmyghed, som det en Lehnsmand sømmer,

Jeg bøier høvisk her mit Knæ for Eder,
Og beder Jer om Gunst til Jer at bringe
Den Mand, som er til Danmarks Krone kaaret.

Enkedronning Dorothea (afsides.)

O rædselsfuldt! Hvor staar han mig imod!

Hertug Adolf (vedblivende.)

Jeg uden Overdrivelse tør sige,
At han er skønnest blandt de Mænd, jeg saae.

Enkedronning Dorothea (afsides.)

O hvilken tosset Indbildskhed at tro
Sig selv saa skøn!

Hertug Adolf (vedblivende.)

Af sjelden Kraft, saa ung
Som elskovsfuld.

Enkedronning Dorothea (utaalmodigt.)

Det sidste blir formeget!
Tal ei om Elskov her i denne Handel!
Ros Jer af Kraft og Skønhed, Mod og Styrke,
Slesvigs Besiddelse, med andet mere,
Men lad blot Elskov ingen Rolle spille
I Kommentarerne til Eders Selvros.

Hertug Adolf.

Min Selvros! Høie Dronning, I tar feil!
Jeg roste vistnok ei min egen Skabning,
Hvis Styrke længst er brudt; jeg roste kun
Den unge Beiler, som Jer Haand begærer,

Min Søstersøn, Christjern af Oldenborg,
Paa hvem det mig tilbudte Valg gaar over,
Hvis han for Eders Aasyn finder Naade,
Og fyldestgør forøvrigt Rigets Krav.

Enkedronning Dorothea.

Hvordan? I er ei valgt?

Hertug Adolf.

Jo valgt, min Dronning,
Men ønsker ikke Valget at modtage.

Enkedronning Dorothea (afsides.)

O lovet være Gud!

Hertug Adolf.

Det er just ikke
Opbyggeligt for mig at se Jer Fryd
Ved Tanken om, at I mig vorder kvit.
Dog kan den Sag med Rolighed jeg tage.
Nu gælder det, om han, jeg anbefaler
Kan større Lykke faa end jeg! Hør mig!
Det er ei Legeværk, min ædle Dronning,
Det er ei som naar anden Kvinde tager
En Mand, fordi han hendes Hu behager,
Nei, af Jert Valg det vorde vil bestemt,
Hvad endnu er bag sænket Tæppe gemt,
Og mens I afgør, hvem Jer Gunst skal smykke,
Afgor 1 Millioners Fremtids Lykke.

Enkedronning Dorothea.

Det er mig sagt saa tidt, at udenad
Jeg længst den Lektie kan.

Hertug Adolf.

Og dog jeg tror,
At I kan trænge til den om at lære.
Hør mig! Den Mand, som jeg Jer foreslaar,
Forklædt her blandt mit eget Følge staar.
Han vil ei Danmarks Riges Valg modtage,
Han vil til Hylding ei i Landet drage,
Før Eders Ønsker han for sig har vundet,
Og sig i Kærlighed til Eder bundet.

Enkedronning Dorothea.

Nu, det er ridderligt.

Hertug Adolf.

Og I tillader . . . .

Enkedronning Dorothea.

Tillader, hvad jeg maa . . .? Min Haand tilhører,
Som I vel sagtens veed, kun Land og Rige.

Grev Christjern,

(der paa et Vink af Hertugen hurtigt har nærmet sig, lader idet han knæler for Dronningen, sin Kappe falde, saa at man ser hans glimrende Ridderdragt).

Men jeg vil Haand og Hjerte begge vinde!
I skal ei vælge mig til Drot i Blinde!
Nei, kun som Riddersmand jeg her vil dvæle,
Og kun som Riddersmand for Eder knæle,
Til Dorothea sige tør: »Staa op,
»Jeg hæver Dig med mig til Ærens Top,
»Og som Du Landets første Mand skal være,
»Saa vil jeg være Din i Tugt og Ære.«

Enkedronning Dorothea (afsides).
Ha, hvilket Sprog og hvilken ædel Anstand!
(Høit). Staa op!

Grev Christjern.
Ei før end I mig Haanden rækker,
Og Eders Naades Septer mod mig strækker.

En Stemme (fra Baggrunden).
Christjern af Oldenborg er valgt til Konge,
Hvis han til Rigets Raad sig vil forskrive.

Grev Christjern (til Dronningen).
Til Eder vil jeg mig med Fryd forskrive
Og Eders vil i Liv og Død jeg blive.

Enkedronning Dorothea.
I lover altfor rask, I bør betænke . . .

Grev Christjern.
Nei Intet, Intet vil jeg mer betænke!
Hvis I mig Eders skønne Haand vil skænke,
Forskriver jeg mig glad til Rigets Raad.

Enkedronning Dorothea
(idet hun bøier sig over ham).
Saa ender fra i Dag min Enkegraad.

Tredie Handling.

(Aaben Plads foran vor Frue-Kirke i København. Folk af alle Klasser, der trænge sig sammen for at se ind ad de aabne Kirkedøre. Af og til høres der fjern Klokkeringning fra Byens øvrige Kirker og Munke-Chorsang inde fra vor Frue Kirke, dog saaledes, at Samtalens Gang intet Øieblik stanses deraf).

Første Borger (idet han træder frem af Mængden).

Nu er det gjort! Ser Du, der fik han Kronen!

Anden Borger (ligeledes).

Nei, se paa Dronningen, hvor hun er deilig!

Borgerkone (idet hun trænger sig frem for at se).

Men saare stolt! Sankt Josef, hvilke Blikke!
En jordisk Krone bør saa høit ei skattes.
Var det den himmelske, det lod sig høre.

Første Borger.

Tal ei om Kronerne! De er ei lette.
De tynge Nakken. Jeg gad ei dem bære.

Anden Borger.

Det tror jeg nok, thi Huen passer ogsaa
Langt bedre for Dig selv og for Din Stand.

Første Borger.

Min Stand er god. Du skal ei skoftisere,
Thi jeg er glad i den og den i mig.
Jeg laver Sko, som jeg bekendt kan være . . .
Hør, Mutter! . . .

Borgerkone.

Hvad nu? Maa jeg ei se paa Stadsen?
Pas paa! Nu knæle de! O Gud, hvor deiligt!
Men hvad er det med disse trende Kroner?

Anden Borger.

Tal ei derom! Den Byld er endnu om . . . .
Man har i Sverig valgt en anden Konge.

Første Borger.

Ja, hvad gør det? Vi har jo ogsaa en,
Og ønske kun, at vi maa ham beholde,
Og have Fred.

Anden Borger.

Ja, Freden er velsignet.

En Klærk (der har lyttet til Borgerfolkenes Samtaler).

Velsignet er den, deri har I Ret,
Og derfor siger jeg nu: Pax vobiscum,
Og ber Jer gøre Plads, thi Toget kommer.

Borgerkone.

Nei, hvad er det? O hør dog paa Musiken!

Klærken.

Det er Te Deum laudamus de synge.
Endnu er det dog Skik at takke Gud.

Borgerkone.

Ja, gid vor Herre Takken maa fortjene,
Og ikke gøre det for broget for os!
Jeg husker nok fra Erik Pommerinke . . . .

Første Borger.

Aa hold Din Mund med Erik Pommerrinke,
Og lad os skraale med! . . . Der kommer Stadsen.
(De tabe sig i Mængden).

Drabant.

Plads! Plads! Vil I af Veien der, Godtfolk!

(Kronings-Toget kommer ud af Kirken. Kong Christjern og Dronning Dorothea i Kroningsdragt med et stort Følge af Biskopper, Klærker, Chordrenge med Røgelse-Kar, Pager med Hoffolk, adelige Jomfruer, der bære Dronningens Slæb, blandt hvilke Anna Rosenkrands og Mette Ivarsdatter. Naar Toget, under Klokkeringning og Musik, er kommen helt ud af Kirken, fremtræder en Herold).

Herolden.

Til Danmarks Konge kronet er Kong Christjern
Af Oldenborg, af denne Slægt den Første!
Christjern den Første, han og ingen Anden!
Han leve os til Held, sig selv til Ære!

Mængden (jublende).

Han leve os til Held! Sig selv til Ære!

Kong Christjern den Første.

Axelstads Borgere, jeg takker Eder!
Som jeg i Kirken nys har takket Gud,
Der, i sin Naade, har til Drot mig salvet,
Og takket Rigets Raad, der har mig kaaret,
Og Danmarks Dronning, som har huldrigt skænket
Med Haanden mig sit kongelige Hjerte:
Saa takker jeg nu hver en Landets Borger,
Der sin Fortrøstning til Kong Christjern sætter.
Jeg skal ei svigte den. Mig hjælpe Gud
Til Axels gamle Stad i Flor at bringe!
Købmannahavn den for min Tid er kaldet,
Men København dens Fremtids-Navn skal være!
Den skal forene Bispestadens Fromhed
Med Købmands-Stadens Pragt og Penge-Vælde,
Den blive skal for Videnskab et Fristed,
Hoiskole for al ædel Dannelse
Og Bolig for de Ædleste, de Bedste!
Vort første Konge-Ord til Landets Børn
Indvie denne Stad, vor Hovedstad,
Til alle gode Geniers Fremtids Sæde!
Den voxe med vor Slægt, de Oldenborgers,
Den bringe Bud fra første Christjerns Dage,
Hver Gang den smykker sig med Krans og Flage,
Og med hvert Sekel den i Glans tiltage!

En Borger (blandt Mængden).

Og Troskab, Borger-Troskab værne den!

Kong Christjern den Første.

Ja, det er talt ud af mit eget Hjerte,
Thi Troskab er den første Dyd paa Jorden,
Og som jeg tro imod mit Folk vil være,
Vil Troskab til min Løn jeg kun begære.

Folket (jublende).

Hil, hil Kong Christjern, der vil trofast være!

(Toget sætter sig atter i Bevægelse. Alle følge det, undtagen Klaus Rønnov og Eggert Frille).

Klaus Rønnov.

Tøv lidt, Hr. Eggert Frille, hvis Jer synes,
Og siig Jer Mening mig om Sagens Ordning . . .
Er I tilfreds med den?

Eggert Frille.

Ja, naar det Optrin
Som her i Kirken nys vi skuet har,
Gentager sig i alle Nordens Lande,
Saa at Margretes Plan om Nordens Enhed
Til Virkelighed blive kan med dette
Ny Dynasti . . . .

Klaus Rønnov.

Apage Satanas!

Eggert Frille.

Hvad nu? Naar er I bleven Munk, Klaus Rønnov,
Saa I Latin med Eders Venner taler . . . .
Bliv ved det Danske, som jeg kan forstaa.

Klaus Rønnov.

Paa godt og gammelt Dansk: Af Veien, Frister!
Hin Nordens Enhed er et Gøglebilled,
En Lygtemand, der os i Sumpen fører!
Hvis den var mer, blev Adlen hurtigt knækket
Og Kongens Magt saa stor, at hver en Stand
Ham kunde være lige nær og fjern.

Eggert Frille.

Aa, det har ingen Nød. Han har jo bundet
Sig selv saa fast ved sin Haandfæstnings Lofter,
At Adlen altid første Stand maa blive,
Og Rigets Raad den egenlige Styrer.

Klaus Rønnov.

Men Rigets Raad, hør efter, Eggert Frille,
Vil ei en Hvid for denne Enhed give,
Som, fostret af Margretes store Tanker,
Behøver Konger med Margretes Aand,
Som, skrinlagt med hin mandig-stærke Dronning,
Kun er og blir et Gøgleværk, saalænge
Ei stor Begavelse ved Roret sidder,
Saalænge hvert et Raad sit Land regerer,
Alt efter egen Fordel, Lyst og Lune.
Naar det ei længer sker, vor Tid er endt,
Og Borgeren, ja Bonden selv saa mægtig
Som I og jeg og hver en Adelsmand.

Eggert Frille.

Fremman dog ei et saadant Gøglebilled!
Hvad har med Nordens Enhed det at skaffe?

Klaus Rønnov.

Mer end I tror.

Eggert Frille.

I kan ej negte mig,

At den er smuk?

Klaus Rønnov.

Ja, smuk i Sagn og Vise,

Smuk i Fortælling om et Broderfolk,
Der, delt i trende, stolte Stammer, dog
Til fælles Maal de store Kræfter giver,
I fælles Daad sit Bannermærke skriver,
I fælles Kamp hinandens Storhed værner,
I fælles Fremgangs Aand al Stilstand fjerner,
I fælles Kærlighed hver Byrde bærer,
I fælles Troskab Gud og Kongen ærer.

Eggert Frille.

Saaledes just, saaledes bør det være.
Det er min Mening just, I der udtaler.
Og derfor bør til Krig vi Kongen raade,
Saa det rebelske Sverig kan betvinges,
Og den tredobbelte Normanna-Krone,
Med Danmarks, Norges, Sverigs Vaaben smykke
Vor nye Konge-Stammes første Drot.

Klaus Rønnov.

Det gaar ei, Broder! Tro mig, naar det Store
Skal frem, maa En og Hver begeistret være
For dette Store, maa sit Offer bringe.

Ei blot nødtvungen, men med samme Glæde
Som Enkens Skærv blev lagt i Templets Kiste!
Men den Begeistring findes ingen Steder
Endnu blandt Nordens Folk. Hver ser paa sit,
Og høist ømfindlig i de mindste Dele,
Man kives sammen for en Bagatel,
For Smaating, som i Børneleg knap ænses.

Eggert Frille.

Saa vil I Kongen da fra Krigen raade,
Og lade Herr Karl Knudson uanfægtet
Paa Stokholm Slot sin Konge-Magt udfolde,
Og løse Kalmar-Unionens Baand?

Klaus Rønnov.

Hvad det angaar, saa var de Baand alt løste,
Førend Kong Christjern modtog Rigets Valg,
Ja, løste før Karl Knudson tog den Krone,
Som paa sit Hoved neppe han vil holde.
Jeg kender Sverigs Adel, kender vor,
Der af sin Ligemand ei vil regeres,
Og derfor var jeg mod Knud Gyldenstjerne,
Hvis Valg os havdeført til Borgerkrigen,
Som den i Sverig sikkert vil udbryde! —
Men naar I tror, at jeg til Fred vil raade,
Da tror I desuagtet feil. I hørte,
Hvad Kongen sagde her til Folkets Masse,
Og hvilke Løfter han til Byen gav
Om Fremgang, Videnskab og Dannelse,
Høiskolers Stiften og Gud veed, hvad mere!
Altsammen meget godt og smukt, men ser I,
Den Fremgang og det Værk behøver Fred,

Thi kun i Freden kan de Smaafolk trives
Saa jævnt og tyst, at de tilsidst os naa.
Men vi behove Krig. I Krigen trænger
En Konge til den harnisk-klædte Ridder,
Der møder med sin Rytterhær ved Fanen,
Og værger den ubrødeligt. I Krigen
Forlenes han med Gods og tjener Guld,
Og tager sit Parti som det ham frommer.
Krig maa der til, hvis Adlen skal bestaa,
Og det er netop Unionens Fortrin,
Saalænge som den blot af Navn bestaar,
At den vil fostre Krig, til andre Tider
Faar Folket modnet til den Fredens Dont,
Hvortil det langtfra ei endnu er skikket.
Lad Nordens Konger prøve Styrke sammen
Og øve sig i Ridderskab, mens Adlen
I Magt og Rigdom og Berømthed stiger!
Det er den Vei, som jeg vil vise Kongen.

Eggert Frille.

Det blir et Spørgsmaal om han følger den.

Klaus Rønnov.

Naar Nordens Enhed for hans Tanke svæver
Som Krigens Maal . , . . Han er forfængelig
Og har alt Planer, o, saa store, vide,
Ud over denne Tid . . . .

Eggert Frille.

I ler deraf?

Klaus Rønnov.

Maaske jeg burde græde, Eggert Frille!
Men kom nu med! Man savner os ved Hove,
Hvor Fest og Dystløb jo er Dagens Løsen,
Hvor Dronningen, som Ridder-Dame troner
Og deler Smykker ud, som i Toulouse
Ved Trubadurernes berømte Hof.
Kom, ogsaa vi har Damer jo at føre
Og vil os lystige ved Festen gøre.

Eggert Frille (idet de gaa.)

O Nordens Enhed! Klare, skønne Tanke,
Naar vil Du Norden om Dit Banner sanke?

En Kloster-Celle.

Broder Niels (sidder og skriver paa Rimkrøniken).

Det fik jeg dog at føie til! Lad se . . . .
Oktober Maaned, dette Herrens Aar
Et Tusind fire Hundrede og ni
Og fyrgetyve blev Kong Christjern kronet.
Stolt staa Aspekterne ved dette Valg,
Og stolt staar han, den unge Konge-Fader,
Med Manddoms Kraft og Skønhed og Forhaabning
Om meget mer end det, som alt er hans!
Ja, det er løfterigt, hvad jeg skal skrive . . .
(Skriver atter).
Og dog tilgive Gud den stakkels Broder,
Er det, som om jeg ret var tung derved . . . .
Jeg længes atter til mit stille Sorø,
Som jeg forlod for denne Fest at skue
Med mine Brødre her i Kongestaden . . . .

Og Kongen skulde jeg min Bog jo bringe . . . .
(Han lukker langsomt Pergamentsbogen, og reiser sig).
Ja, ja, det er paa Tid, at Værket endes!
Du kære Krønike, min tause Ven,
Som dog skal tale lydt til Danmarks Folk,
Naar denne runkne Haand er lagt til Hvile!
(Tager atter Bogen og bladrer langsomt i den.)
Hvor megen Sorg og Nød er her optegnet!
Hvor megen Jubel, som blev slukt i Taarer!
Hvor megen Glæde, der svandt hen som Røg!
Men med en Glæde vil jeg Værket slutte,
Og Glæden her er saare stor . . . . Hvad nu?
Hvem banker paa min stille Celles Dør?
(Det banker igen).
Giv Tid! Nu kommer jeg. Hvad I har Hastværk!
(Han dækker omhyggeligt Kroniken til).
Min Hjerteskat for Hunde ei skal kastes!
Og hvilken Skat er stor som hvad man skriver
I stille Nætter, mens kun Stjerner vaage
Og blinker ind ad Klostercellens Rude
Med Løfter om Udødeligheds Krans?
(Han aabner langsomt Døren, og farer forfærdet tilbage ved Synet af en i Sort indhyllet Skikkelse.)
I Guds og alle Helgners Navn, hvem er I?
Hvad vil I her? Hvi kommer I til Munken,
Hvis Øie lukket er for Verdens Glans?
I skælver som om I for mig var bange?
Kom! Sæt Jer! Hvis I er forfulgt af Nogen,
Kan jeg Jer her et sikkert Fristed byde . . . .
Men tal!

Anna Rosenkrands (idet hun lader den sorte Indhylling falde.)
Barmhjertighed og Skriftemaal!

Broder Niels.

Hvad har I syndet da, I, der er fager,
Som Markens Lilie, naar den springer ud?
Siig mig Jert Navn, og lad Jer Nød mig høre!

Anna.

Mit Navn er Anna, Anna Rosenkrands,
Og jeg hos Dronningen har hidtil været
Som hendes kæreste og første Jomfru.

Broder Niels.

Hos Dronningen? Hvorfor da ei ved Festen,
Hvor Landets Adel feirer Kongens Kroning?
Hvi flyr I fra det Sted, hvor I har hjemme,
Og hvor man savner Jer? Tal, unge Pige!
Hvis jeg kan hjælpe Dig, saa skal det ske.
Hav Du Fortrøstning til den stille Broder,
Der under Munkekutten har et Hjerte,
Som banker varmt ved Synet af Din Skønhed
Og af Din Sorg! Fortæl mig trøstigt Alt!

Anna.

Jeg elsker, og min Kærlighed er Synd.

Broder Niels.

Synd er al Kødets Lyst. Dog kan en Elskov
Vist være ren og god, thi Herren selv jo
I Paradisets skønne Have ledte

Den første Kvinde til den første Mand,
Og helliged de Tvendes Ægtepagt.

Anna.

Min Kærlighed er Synd, thi han, jeg elsker,
Vil styrte Kongen og sig sammensværge
Ei med vor egen, men med Sverigs Adel,
For Oprørsbanneret med Il at reise,
Og vriste Kronen af Kong Christjerns Hoved.

Broder Niels.

Christ fri Dig og bevare Din Forstand!
Du raser jo . . . Hvo turde saadant vove?
Og naar Du vidste sligt, hvi gik Du ei
Til Kongen eller Dronningen med Il,
Men til den ubekendte Munk i Cellen?

Anna.

Fordi jeg elsker ham og vil ham frelse,
Saa han . . . .

Broder Niels.

Han? Hvilken han?

Anna.

Knud Gyldenstjerne,
Som elsked Dronningen, som hun forsmaade
Og som vil hævne sig . . . Jeg har det hørt . . .
Hørt af hans egen Mund, den Gang ved Festen
Han beilede til denne Haand . . . O Gud!
O Gud, der er ei nogen Kval i Verden,
Som den, jeg Arme led, den Gang han beiled,

Han, ved hvis Ord jeg hang som Øret hænger
Ved sød Musik, og i hvis ædle Aasyn
Jeg saae en Afglans af Guds eget Billed!
Han en Forbrydelse vil nu begaa,
Og bruge mig, min Haand, mit Guld til Redskab
For Planer, som . . . . O fromme Fader, kan
Du nu forstaa, at jeg ei gik til Kongen
Og ei til Dronningen, men tyede til Dig?
Du give mig et Raad til ham at frelse!

Broder Niels.

Den Sag er ikke let. Jeg burde mælde
Det Hele strax til Kongen.

Anna.

Og mig skuffe?
Min Tillid under Skriftemaalets Segl . . . .

Broder Niels.

Hold inde, Barn! Jeg tror, jeg finder Raad . . . .
Du elsker ham?

Anna.

Mer end min Røst kan sige.

Broder Niels.

Og han har beilet til Din Haand?

Anna.

Alvorligt,
Med fuld Tilstaaen af, at Kærligheden

Ei havde Lod og Del i hans Begæring,
Men, at hans store Slægt og mange Forhold
Nødvendiggjorde ham et Giftermaal,
Og da han agted mig, og jeg i Stand,
I Stilling og i Gods var ham jævnbyrdig,
Saa vilde han til Sverig nu mig føre
Som Ægteviv, og der sit Værk begynde . . . .

Broder Niels.

Og Du er sikker paa, han vil Dig ægte?

Anna.

Saa sikker som paa at han ei mig elsker.

Broder Niels.

Saa vil i Herrens Navn jeg Eder vie,
Og finde Raad til Dig og ham at frelse
Fra det Forræderværk, som minder om
Hin Judas, der forraadte Verdens Frelser.
Il Du tilbage! Søg Din Dronnings Orlov,
Og mod ved Midnat her i denne Celle
Med ham, som Du har kær, ham, som skal takke
Den stakkels Munk for en barmhjertig Gerning,
Der frelser Det, som Sværdet ei kan myrde.
Kom! Jeg vil følge Dig. Vær uden Frygt!

(Kong Christjern den Førstes Arbeidsværelse paa København Slot. Bord med Brevskaber, ved hvilket Kongen, idet han kommer ind, sætter sig).

Kong Christjern den Første.

Fast som en Drøm det tykkes mig, det Hele!
Hvor selsomt, hvor vidunderligt de komme,
Som af sig selv, de rige Lykkens Gaver!
En mægtig, kronet Hersker for et Folk
Saa ædelt, saa modtageligt, saa kærligt,
At man maa elske det af ganske Hjerte!
Og det er regnet til Barbarers Tal!
Og det er ukendt af den store Verden!
Ha, vi vil gøre det bekendt! Kong Christjern
Vil selv ei blot som mægtig Hersker kendes,
Nei, hver hans Undersaat skal stilles lige
Med Undersaatten i det høist forroste
Og farverige Syd! O stolte Tanke!
Ja, jeg vil reise vidt med dette Maal!
Som gothisk Kæmpedrot jeg nævnes vil
Af senest Old, og en tredobbelt Krone
Befæste paa mit Hoveds brune Lokker.

(Betragter sig et Øieblik i et lille Speil.)

Ha, Fylgjen valgte godt, thi jeg er Manden,
Der skal og kan det hele gennemføre!
Jeg hende ser endnu alvorligt vinke
Med hendes havblaa Øines klare Dyb!
Ja, hvor jeg staar og gaar det Syn mig følger!
Men strækker Armen ud jeg for at favne
Den skønne Skikkelse, da er hun borte,
Og lever kun i mine Manddoms Drømme!
O Danmarks Genius, o skønne Fylgje,
Flygt ikke bort, men bliv bestandig hos mig.

(Idet han vender sig om, staar Dronning Dorothea, der sagte har nærmet sig, for ham. Han træder uvilkaarligt et Skridt tilbage.)

Dronning Dorothea.

Min høie Herre, tilgiv, jeg forstyrrer.

Kong Christjern.

Det kan I aldrig, ædle Dorothea.
For Eder bør hver Tanke aaben ligge,
Helst naar med disse Rigers Gavn den sysler.
O jeg har Planer, store Fremtids-Planer.

Dronning Dorothea.

Det tvivler jeg ei om, at I har Planer . . . .
Men, hvis jeg turde, kunde jeg Jer sige,
Hvad førend alle Planer bør betænkes.

Kong Christjern den Første.

Tal frit!

Dronning Dorothea.

Det Nærmeste, min elskte Herre,
Bør for en Konge, som for simplest Ridder
Vist allernærmest være. Derfor tror jeg,
At I gør feil ved nu saa vidt at tænke,
Før I endnu har sikret Eders Hustru
Og sikret Eders Slægt anstændig Lod,
Hvis Skæbnens haarde Haand Jer Livstraad knækker.
I bør ei gaa i Krig, før det er sket.

Kong Christjern den Første.

Hvi frygter I for Eders Fremtids Kaar?
Af Riget bør Forsørgelsen I vente,

Og Riget vil behandle Jer som Dronning
Og værdigt Jer forsørge. Stol derpaa!

Dronning Dorothea.

Min ædle Husbond, det er Eders Feil,
At I til Raadet har for stor en Tillid.
Men Den, der har staat ene her i Landet,
Har faaet Øiet aabnet for de Forhold,
Og kan med Tillid ei til dem sig trøste.

Kong Christjern den Første.

Hvad vil I da? Hvad er det, som I fordrer?

Dronning Dorothea.

Jert Arvegods fra Eders ædle Morbror,
Fra Sønderjyllands Hertug, naar I faar det.

Kong Christjern den Første.

Men Gud og Mænd! Det har jeg mig fraskrevet
For at faa Danmarks Krone! Det var jo
Betingelsen.

Dronning Dorothea.

Den kan umuligt gælde!
Et Arvelehn kan man sig ei fraskrive.
Det maa inddrages, naar det bliver Tid.
Da kan en Anden I dermed berige . . . .
Nu, jeg vil ikke plage Jer med Bønner . . . .
Giv mig som Fæstensgave blot det Løfte,
At naar en Gang I atter bliver Eier
Af hine skønne Strækninger, som favnes

Af Østersøens og Nordsøens Bølger,
Mens Kongeaa og Eidren dem beskyller
I Nord og Syd, at I til mig dem skænker,
Ei til mit eget Brug, men til Forsørgen
For dem af vore Børn, som ei kan arve
De Nordens Riger, dem I elsker saa,
At I ei med de to kan nøiet være,
Men gaar i Kamp, trods alle mine Bønner,
Nu for det tredie, det rebelske Sverig.
Giv mig det Løfte, saa er jeg tilfreds.

Kong Christjern den Første (muntert).

Det lover jeg, og af mit ganske Hjerte.
Saa vær nu glad! I har mit Konge-Ord,
Som er ubrydeligt . . . Ha, hvad er Dette?

Dronning Dorothea.

Hvad fattes Jer, min ædle Herre? Siig,
Hvi stirrer I med Et saa vildt og bange?
For alle Helgen siig, hvad fattes Eder?

Kong Christjern den Første.

Ha, hører Du det ei, det dybe Suk,
Som langsomt hen igennem Hallen drager?
O Gud, hvor smerteligt! Nei, nei, det svinder
For fjerne Vaabenbrag . . . og saa . . . og saa . . . .
Det er en Taareflod, som frem nu bruser,
Og det er Blod, som sig med Taaren blander,
Og saa . . . Alt tyst . . . Nei, fjernt endnu det klirrer,
Og Dødens Taushed saa . . . O Gud . . . O Gud . . .

Dronning Dorothea.
(der med stigende Forbauselse har hørt paa ham, bukker sig ned og tager noget op af Gulvet.)

En Ædelsten er falden ned paa Gulvet.
Guldsmeden har i Kronen ei den fattet,
Saa fast og sikkert, som det var hans Pligt.
I være maa et Søndagsbarn, min Herre,
Da I ser Syner ved høilysen Dag,
Og af slig Bagatel Jer lader skræmme!
Kom, Festen savner os! Der er ei Solskin,
Naar I er væk fra Ridderspil og Dystløb!
Jeg til min Ridder selv vil Sløifen binde
Og Alvors Sky fra Eders Pande skræmme . . . .
Kom og vær glad!

En Page (kommer.)

En Klosterbroder beder,
At Kongen ham et Øieblik vil skænke . . . .

Dronning Dorothea (hurtigt.)

Er Klosterbroder, siger Du? Hvor selsomt!
Hvad kan han søge her paa denne Tid?
Det er jo sent, og Dansen snart begynder. (Til Pagen.)
Lad paa en anden Tid igen ham komme.

Pagen (tøvende.)

Han ber saa bønligt og for Kongens Skyld . . . .

Kong Christjern den Første,
(der har staaet i dybe Tanker.)

For Kongens Skyld, der vil som Konge handle,

Skal ingen Undersaat forgæves bede
Om Lov til sin Begæring at fremføre!
Det er min Konge-Pligt, som i min Æt
Nedarves skal. (Til Pagen.) Lad Munken
komme strax!

(Til Dronningen.)

Hvor har I Eders Jomfruer, min Dronning?
Vi kan desværre ei Jer selv ledsage.
Nei, se, som kaldet kommer Marsken der!
(Til den indtrædende Klaus Rønnov.)
Velkommen, ædle Rønnov! Vil I tage
Et Ridderhverv og føre Dronningen
Til Riddersalens Pragt tilbage, mens
Vi selv forhindres af vor Konge-Syssel?

Klaus Rønnov.

Til Konge-Sysler maa jeg Eder kalde.
Lad Festen standse! Drag Jert Harnisk paa,
Og stil i Spidsen Jer for Eders Skarer,
Thi Sverigs nye Konge hærger Skaane,
Og Gulland er af Fjender helt omringet,
Og Norge truer med i Sverigs Fodspor
At vælge sig en indfødt Drot.

Kong Christjern den Første.

Saa er det
Paa Tid, at vi vor Konge-Magt bevise.
Ha, det var Sukket, som fornylig lød!
Et Kampraab var det, og nu er jeg rolig!
Farvel, min Dronning! Vi med Fryd vil mødes!

Dig have Gud i Gem med Hjerteglæde,
Og signe Dig den Stund, som jeg er borte.

(I det de gaa til forskellige Sider, viser Danmarks Genius sig i Baggrunden, i en sørgende Stilling.)

Danmarks Genius.

Men Danmarks Genius maa bittert græde
For alt det Broder-Blod, som nu skal spildes,
For alt det Tønder, lagt til Fremtids Krige
Af ham, der kaldes nu den Lykkelige,
Af ham, hvis Vilie kun er Ret at gøre,
Men som af Tidens Aand sig lader føre,
Og ei det store Fremtids Syn kan klare,
Der en Gang skal sig herligt aabenbare.

(Lyd af krigerske Instrumenter i det Fjerne.)

Fjerde Handling.

(En stor Sal paa Knud Gyldenstjernes Borg i Skaane. Tilhøire en Vugge over hvilken Anna Rosenkrands, i Ridderfrue-Dragt, sidder bøiet. Tilvenstre sidder Knud Gyldenstjerne ved et Bord, hvorpaa der staar Bægre og Sølvkande.)

Anna,
(idet hun reiser sig fra Vuggen.)

Han sover sødt! O yndefulde Syn!
O større Fryd kan intet Hjerte rumme!
Fast maa det undre mig, at mit ei brister.
Der rørte han sig lidt! Aa fy! En Flue!

(Pusler atter med Vuggen.)

Hvad vil Du her, næsvise lille Dyr?
Lad Du min Helligdom i Ro, jeg siger . . . .

(Hun tager det ved hendes Hue befæstede Slør og breder det over Vuggen.)

Se saa! Nu skal den lade Dig i Ro!

(Til Knud Gyldenstjerne.)

I dybe Tanker atter, elskte Herre!
O se dog op!

Knud Gyldenstjerne.

Hvad skal jeg se? Min Skændsel?
Den brænder Nat som Dag, og den behøver
Ei mine Øine for at ses af mig!
Fordømte Munk! Til Helved med Din Kutte
Og Dine Ord, der mig med Troldom døved!

Anna.

Hans Ord, der med Din Anna Dig forened?

Knud Gyldenstjerne.

Hans Ord, der lod mig tage Sakramentet
Paa at ubrødeligt jeg vilde holde
Det Løfte, som jeg halv vanvittig gav,
At paa min Borg jeg vilde rolig blive
Indtil Kong Christjern havde Fred med Sverig.
Et herligt Løfte for en Riddersmand!
Ha, ved Sankt Knud, som man i Kirken myrded,
Mod sligt et Løftes seige Bast og Baand
Var Bolt og Lænker jo kun Spindelvæv!
At sidde her! At høre Krigerluren,
Og fjerne Rygter om min Fjendes Fremgang
Med bundne Hænder . . . . (Drikker hurtigt.)
Vinen kan ei skylle
Den Skændsel ned, og der er ingen Glemsel!
Forviist det Hof, hvor jeg en Gang har glimret,
Og ørkesløs! — Ved Gud, det er det Værste!
O lykkelig den Mand, der Brænde kløver,
Der maa arbeide strængt for Middags-Maden,
Og kæmpe for Tilværelsen hver Dag!
O lykkelig den stakkels gamle Kvinde,
Der Axet paa den Riges Ager sanker,

I stadigt Haab om, at de spredte Korn
En Leve dog tilsidst skal sammenbringe!
O lykkelige To mod Dig og mig!
At sidde ledig her . . . O Gud! O Gud!
(Han slaar Hovedet haardt imod Bordet.)

Anna,
(bøier sig over ham og løfter hans Hoved i Veiret.)

I gør Jer selv Fortræd! Se op, min Herre!
Se paa Jer Hustru, som var lykkelig,
O lykkelig som ingen anden Kvinde,
Hvis blot hun Eder saae tilfreds og glad!

Knud Gyldenstjerne.

Tilfreds og glad i disse Slave-Lænker!

Anna.

O at min Haand skal Jer en Lænke være!

Knud Gyldenstjerne,
(tager hendes Haand.)

Vist ei! — Ved Gud, Du er mig kær, min Hustru!
For Dig vil jeg hin falske Munk dog takke,
Og denne Dorothea, som mig syntes
En Gang saa skøn og saa tillokkende,
Hvor har jeg lært at hade hende nu!
Hvor har hun leget med min Sjæl, den Falske,
Og snoet sig rundt i tusind Slangebugter . . . . .
Men det gengældes skal, saa sandt jeg lever . . . .
Den Smertens Ensomhed gir Seer-Aand,
Og vist jeg veed, hvad her jeg forudsiger:
Ufødte Slægter skal en Gang fortælle

Om denne Dorotheas Egoisme,
Der kun paa Sig og Sit og Sine tænker,
Og lægger Spiren til usalig Tvedragt,
Der sig, som Ret paa alle Sider stiller
For i den største Uret saa at ende . . . .
Dog nok om disse Ting! Jeg hader hende!
Har Du det hørt, min Hustru? Glæd Dig saa!

Anna.

Jeg glæde mig, saalænge som I sørger?
Jeg glæde mig, saalænge som I hader,
Og Eders sunde Blod hver Dag forgifter
Med Hadets bitre Drik? O elskte Herre,
Min Husbond og min Ven og Fader til
Den Søn, som jeg i Angst og Kval har baaret,
Den Søn, der nu Din Æt jo skal forplante
Og blive Lykkens Pant for Gyldenstjerners
Berømte, gamle Slægt . . . .

(Hun fører ham hen til Vuggen, og løfter Sløret, hvormed hun har dækket Barnets Ansigt.)

Din Søn som min!
Kend Dine Træk i hans og fryd Dit Hjerte
Ved denne Skat!

Knud Gyldenstjerne.

Som kunde været Konge!

Anna.

Som er en Konge, Ven, og Arving til
Det Kærlighedens store Konge-Rige,
Som hviler i mit Bryst, og Arving til
Den skønne, vide Verdens Glans og Fylde,

Og Arving til Udødeligheds Haab!
Et Menneske! O hvilke Rigdoms Skatte,
Lagt i et lidet Ord! Et Menneske,
Skabt i Guds eget Billed, skabt med Spiren
I sine Evner til alt Stort og Herligt!
O fryd Dig dog!

Knud Gyldenstjerne.

Ja vist! Et Menneske,
Skabt til at krympes under Slangens Bug,
Skabt til en evig Uros bitre Kvaler,
Skabt til en haabløs Liden, Higen, Stræben,
Ud over, hvad han kan! Et Menneske!
Tifold fordømt de Kaar, som blev ham givet!
Tifold fordømt . . . Dog jeg vil ei fordømme . . .
Nei, nei, min Søn, bliv Arving til Din Faders
Glohede Had til Oldenborgers Æt,
Saa vil knæsættende jeg Dig velsigne.
(Han tager med en voldsom Bevægelse Barnet op af Vuggen.)
Et Menneske! O usleste blandt Kryb!

Anna (angst.)

O Gud, Du tar saa haardt! Giv mig min Lille!
O Gud, min Øiesten, hvor græder Du!
(Hun iler ud med Barnet paa Armen.)

Knud Gyldenstjerne (ser efter hende.)

Godt! godt, min Hustru! Godt. Jeg kunde myrdet
Den Hvalp, der mine slette Kaar skal arve,
Som simpel Riddersmand, mens denne Greve,
Den oldenborgske Pjalt, er Drot i Norden!

(Til den indtrædende Ditlev.)

Hvad Nyt, min Vaabensvend? Du har havt Tid
At gnide Rusten af mit Sværd . . . Hvad Nyt?

Ditlev.

O store Tidender! Kong Christjern . . . .

Knud Gyldenstjerne.

Hvad han?

Ditlev.

I Norge kronet og med Held paa Gulland,
Gaar, efter at han har Karl Knudsøn drillet
Og sig indsmigret hos det svenske Rigsraad,
Nu ned til København, hvor Dronningen,
Saa siges der, sin Nedkomst snart forventer,
Og Haabet alt den nye Stamme smykker
Med Lov og Spirer til en pragtfuld Krone.

Knud Gyldenstjerne.

Og hvor er Kongen nu?

Ditlev.

Nærved. Paa Veien
Til Eders Borg! Han vil Jer Hustru gæste.

Knud Gyldenstjerne.

Min Hustru? Anna Rosenkrands?

Ditlev.

Og Eder.

Knud Gyldenstjerne.

Lad Vindebroen trække op! Behandl
Hans Komme som et fjendtligt Overfald!

Ditlev.

For sent, min elskte Herre! Se, der rider
Han alt i Borgegaarden ind! O hvilken
Høist majestætisk Helteskikkelse!

Knud Gyldenstjerne
(støder utaalmodigt til Ditlev.)

Ja, ros ham lidt! Det kan især behøves!
Af Veien der! Jeg vil ei mødes med ham!
Jeg kunde myrde ham, og jeg var i
Min gode Ret . . . Dog nei, det vil jeg ikke!
Det er min Borg . . . Men saa bør jeg ei heller
Hans Aasyn se . . . . Nei, se ham vil jeg ikke.

Ditlev.

Saa il herfra! Hans Trin paa Trappen høres! . . .
Hvis I vil bort herfra, saa kom gesvindt . . . .
(Han drager Knud Gyldenstjerne med sig ud af en Sidedør, i det Øieblik, da Kongen, Klaus Rønnov, Eggert Frille og flere Adelsmænd af Kongens Følge, alle i fuld Rustning, træde ind af Hoveddøren.)

Kong Christjern den Første
(lægger sin Hjælm paa det Bord, hvor Vinen staar.)

Vi af Modtagelsen ei skal os rose,
Thi her er tomt som i en Storkerede
Ved Vintertid . . . Hvor har vi Borgens Herskab?
Nu, Gud ske Tak, her staar jo dog en Kande

Med gylden Vin! Hvad mener Du, Klaus Rønnov?
Da man ei byder den, vil vi den tage
Ubudt ... (Drikker.) Ha, efter sligt et Ridt det smager!
Gør Jer tilgode som I kan! Jeg haaber
Borgkælderen har mer til os af samme
Fortræffelige Slags. (Gaar omkring, mens Følget gaar til Bordet for at drikke, og standser foran Vuggen.)
Hvad nu? En Vugge?
En lille Vugge til et lidet Barn? Guds Død!
Den er jo ogsaa tom! Naa, det kan være,
At den endnu paa sin Beboer venter!
En Vugge, underligt det Syn mig rører!
Et Fristed for vor første Uskylds Ro,
Der Tanken vidt, vidt ud i Fremtid fører,
Og gør paa een Gang ængstelig og fro!
(Ser sig atter om.)
Hvor her er tomt! Nu, Rønnov, kom med Raad!
Vi er vist her paa et fortryllet Slot,
Og ikke paa en Ridderborg i Skaane,
Det arme Skaane, der saa svært er hærget
Af Hr. Karl Knudsøns Ild og Staal!

Klaus Rønnov.

Ja høist
Barbarisk har med dette Land han handlet,
Og ikkun liden Frugt deraf han høsted,
Mens vi, med samme Mønt, ham har betalt.

Eggert Frille.

Var Maalet ikkun naat! Men mer og mere
Barbarisk Færd vil Tidens Vilkaar fostre,
Saalænge Nordens Riger sammen feides.

Kong Christjern den Forste (der har sat sig ned.)

Slaa Jer til Taals, Hr. Eggert! I og jeg
Er af een Mening om den Sag! Kong Christjern
Faar ingen Ro, mens han har een Medbeiler
Til disse Kroner, der sig sammenboie
Som om en Længsel drog dem mod hinanden. . . .
Den seirer nok tilsidst . . . (Afbrydende).
Dog Tiden løber . . . .
Jeg længes efter Axelstad, hvis Taarne
I Aftenrøden vinke mig derover!
Jeg længes efter Nyt . . . (Til den indtrædende Anna.)
Ah, Jomfru Anna!
Knud Gyldenstjernes Hustru vil jeg sige.

Anna (fulgt af nogle Tærner.)

Min høie Konge, hvis det Eder lyster,
Staar Nadverbordet tilberedt for Eder
Og Eders Mænd . . . .

Kong Christjern den Forste.

Og Eders Husbond, Frue?

Anna (hurtigt.)

Er ikke rigtig vel. Han ber sig undskyldt.

Kong Christjern den Forste.

Det gør os ondt. Vi havde gerne set ham
Ved Eders Side her. Nu, i Guds Navn!
Vi har ei megen Tid til her at dvæle . . . .
Men Dronningen, Gud signe hendes Naade,
Som Eder end med gammelt Venskab mindes,

Har ønsket inderligt at høre fra Jer,
At I var lykkelig . . , Og da vor Vei
Just lige tæt forbi Jer Bolig førte
Og Hestene til nogen Rast just trængte,
Faldt det os ind, at selv vi kunde bringe
Vor Frue dette Bud fra hendes fordums
Høistelskte Jomfru! Derfor er vi komne,
Ei for Jer Husbond til Besvær at falde.
Gaa I, Klaus Rønnov, gaa Hr. Eggert Frille,
Og mæld ham det! (Til Følget.) Og dersom I har Lyst
Til Nadveren, et godt Kvarter vi tove.

(Med Undtagelse af Kongen og Anna fjerne de øvrige Personer sig.)

Kong Christjern den Første.

I tier, Anna? I ser spørgende
Paa Eders Konge, som i Eders Hal
Et Øieblik sig hvile vil? Tilforn
Det altid for en Ære regnet blev,
Naar Drotten kom til Undersaattens Bo,
Mens Husets Glæde for den sjeldne Gæst
Gav hvert et Husets Ansigt Smil paa Læben . . .
Men I staar taus og mørk . . . . Har intet Budskab
I til Jer fordums Frue, til Jer Dronning?

Anna.

Tilgiv, min høie Herre, hvis ei Glæden
Ved Eders Ankomst straaler som den burde . . . .
Min Husbonds Sind er sygt . . . Uvirksomheden,
Den lede Trold, der bringer Sorg i Følge,
Har kuet ham paa Sjæl og Legem længe.

Kong Christjern den Første.

For den Sot var der Bod. Hvi fulgte han
Ei Kongens Banner, der med Seir har vajet?

Anna.

Og derom sporger I, min hoie Herre?
Veed I da ei, at han slap ud af Fængslet
Kun mod sit Løfte om ei Skjold at føre
Og ei at gaa i Ledingsfærd, saalænge
Som Eders Naade førte Krig i Sverig?

Kong Christjern den Første.

Det Løfte blev ei fordret med vor Vilie,
Saasandt os hjælpe Gud og alle Helgen!
Fornedrende det var, hvis Kongen frygted
En enkelt Ridder, selv om godt han vidste,
At denne Ridder ei hans Hoihed agted,
At denne Ridder ei svor Troskabs Ed,
At denne Ridder ham som Fremmed regned,
Og derfor strax sig til hans Fjender slog,
Saasnart han Frihed fik til det at gore!
Jeg sagde nys, at Borgens Hal sædvanligt
Blev smykket som til Fest, naar Kongen kom,
Mens Smil og Jubel var hans Velkomsthilsen.
Men Kongen bør og bringe gode Gaver,
Hver Gang han træder i et Hus! Hans Aasyn,
Som Solen, bør hver Morkets Sky forjage,
Og naar han drager bort, bør Mindet blive
Om en livsalig Stund med Fred og Glæde!
Jeg bringer, om Gud vil, en saadan Gave
Til Eders Hal! Kald Eders Husbond, Frue,

Og lad af Kongens Mund ham selv fornemme,
At Kongen en Fornærmelse kan glemme!

Anna.

O Tak for Eders Mildhed, høie Herre!
Den er i Sandhed kongelig og vidner
Lydt om den Majestæt, der kan tilgive,
Just derfor, at den staar saa høit ophøiet
Som Solen over alle Stjerner smaa,
Hvis Baner om dens lyse Centrum gaa.
Ja, jeg min Husbond vil med Glæde kalde,
Og han, som jeg, for Eders Fod vil falde.

Knud Gyldenstjerne

(der under Slutningen af Annas Ord er traadt ind fra en Sidedør.)

Det vil Din Husbond ingensinde, Anna!
Jeg hørte Kongens Ord og takker for
Den Frihed, som mig fra mit Løfte løser,
Det Løfte, som jeg gav paa Sakramentet
Og som ubrødeligt jeg hidtil holdt!
Men første Brug, jeg gør af denne Gave,
Er her at drage Sværd mod ham, der gav den.

Kong Christjern den Første.

Er I forrykt?

Knud Gyldenstjerne.

En af os vist, Grev Christjern
Af Oldenborg! Men det er neppe mig,
Der i min Borg har alle mine Mænd

Paa rede Haand, mens Eders sidde roligt
Ved Nadverbordet for vel lukte Døre,
Som jeg med Laas og Slaa forsynet har,
Saa Ingen kommer ud. En af os To!
Men det er neppe mig, som ingensinde
Har svoret Troskabs Ed til Jer, og som,
Saa sandt jeg lever, aldrig vil den sværge!
Nei, det er Jer, som kommer hid letsindigt
For fromt at spørge til min Hustrus Vel,
Og bringe Budskab fra Jer stolte Dronning,
Som i Jer høie Væxt Behag har fundet,
Og kalder Jer en fager Mand, mens hun
Jer fører i sit Ledebaand . . . .

Anna.

O ti!
Jeg beder Jer, min Konge, hør ham ikke!
I Feber-Vanvid hvert et Ord er talt,
Og Vilien har ei Del i Læbens Udbrud!
O hør ham ikke! Ved Guds hellige Moder,
Jeg løser Eders Mænd og bort I drage
Med from Tilgivelse, som I er kommen!

Knud Gyldenstjerne.

Der bliver Intet af. Af Veien der!
Tror Du en Mands Beslutning rokkes kan
Af Kvindetaarer og af Kvindebønner?
Af Veien, siger jeg. Gaa! Pas Dit Barn,
Og lad som Mand mod Mand os her alene,
Indtil vort gode Sværd har jævnet Trætten.

Kong Christjern den Første.

Lyd Eders Husbond, Frue! Kongen kæmper

Ei mod Knud Gyldenstjerne. Vær kun rolig!
Vi er saa trygge her som paa vort Slot
I København.

(Han spænder sit Sværd af, og lægger det ved Siden af Hjælmen paa det Bord, hvor Vinkanden staar.)

Anna (idet hun fjerner sig til Siden.)

Jeg tor ei gaa herfra.

Knud Gyldenstjerne (rasende.)

Det vil Jer slet bekomme, skal I finde!
Som saaret Love, der i Hulen ligger
Jeg Byttet gribe vil, der til mig kommer!
Ei over mig og Mine skal I herske . . . .
Hvad Ret har I dertil.

Kong Christjern den Forste.

At Rigets Raad,
At Danmarks Folk mig kaaret har til Drot,
Og at det mig beskikket er at herske,
Fordi jeg eier Et, som Eder mangler:
Jeg kan mig selv beherske, naar det gælder!
Det kan I ei, og derfor, tak Jer Skæbne,
Som ikke Kronen paa Jert Hoved satte:
Den fordrer Ligevægt, Knud Gyldenstjerne.

Knud Gyldenstjerne.

Men med eet Slag Jer Ligevægt jeg kaster
Ad Helved til!

Kong Christjern den Forste,

Det gaar just ei saa nemt,

(Han slaar Sværdet af Haanden paa Knud Gyldenstjerne og løfter ham i Veiret.)

I spotted nys min Væxt og mine Kræfter;
De bør dog ei foragtes, som I ser,
Naar man med gale Folk just har at gøre.

(Til Anna, der er styrtet frem).

Til Eder jeg betror den syge Mand,
Som her i Krampetrækninger sig vrider.

(Dørene i Baggrunden rives op. Klaus Rønnov, Eggert Frille og en Del af Kongens øvrige Følge styrte ind).

Klaus Rønnov.

Min Konge, veed I det, at Eders Brødre . . .

(Stanser forbauset ved at se Kongen vaabenløs og Knud Gyldenstjernes Sværd paa Jorden).

Kong Christjern den Første.

Vær rolig, Rønnov! Her er Intet sket!
Hvor kom I ud af vel tillukte Døre?

Klaus Rønnov.

En Svend har aabnet den for Eders Brødre,
Som med et vigtigt Budskab ere komne
For Jer at træffe her . . .

Kong Christjern den Første.

Et vigtigt Budskab?

Klaus Rønnov.

Ved Maaltidet med hele deres Følge
De vederkvæge sig paa Reisens Møie.

Kong Christjern den Første.

Det gør os ondt, at de er' komne hid.
Vi maa til København dem strax umage . . . .

(Peger paa Knud Gyldenstjerne).

Vor Vært er syg og trænger høit til Ro,
Hans ædle Hustru vil ham nok helbrede
Og huske ham paa denne Stund . . . Hvad ser jeg?

(Gaar den indtrædende Puckendorf, der følger efter Grev Gerhard og Grev Morits, imode, og rækker ham, efter flygtigt at have hilst paa sine Brødre, sin Haand, som Puckendorf kysser).

Min Lærer og min Ven, Du ogsaa her?
Hvad fører Dig til os? Vil Du lykønske
Os til det Held, som hidindtil os fulgte?
Vil Du vort Danmark se, det skonneste,
Det bedste blandt Alverdens gode Lande?
O hvad Du vil, Du være mig velkommen!

Puckendorf.

Min Konge, som i fordums Tid jeg kommer
For her at mægle Fred, thi Eders Brødre,
Der begge vil Jer Morbrors Arving være . . .

Kong Christjern den Første.

Min Morbror . . . Er han død?

Puckendorf.

I veed det ei?
Til København er Bud derom dog afsendt . . . .
Død uden Testament, mens mange Fyrster,
Men fremfor hver og en dog Eders Brødre,
Gør Fordring paa den Arv, han efterlader.

Grev Morits.

Ja, Fordring, men med Mønt kan Sagen klares.
Med fyrgetyve-tusind Gylden, som
Kontant blir udbetalt, jeg nøies vil.

Grev Gerhard.

Nei, det er dumt. Jeg vil kun Holsten have
Og Hælvten af Slesviger-Landet og
En Sum . . . .

Klaus Rønnov.

Undskyld, Hr. Greve, Kongen kan
Ei give Slesvig bort. Det maa inddrages
Som Rigets Lehn . . . .

Kong Kristjern den Første.

Og Holsten vil jeg købe.
O det er herligt ud sin Magt at strække
Fra Nordkap ned til Elbens gule Bølger.

Eggert Frille.

Hvad I mod Syden vinder, vil mod Norden
I ganske sikkert tabe . . . . Mærk det, Konge,
Til Nordens Enhed vil I aldrig naa
Ad denne Vei . . . .

Kong Christjern den Første.

Ha, hvilket Ugleskrig!
Jo større Magt man har, des større Magt

Erhverver man sig let! Mod Syd er Ledet
Til Samkvem med de store Folk, fra hvilke
Kulturen komme skal til Nordens Lande;
Fra Syden fik vi Christendommens Naade,
Og fjernt i Syd fra Vatikanets Herre,
Jeg selv vil Orlov hente til de store,
De paa Velsignelser frugtbare Skridt,
Som til Oplysning skal i Norden føre
Og den ufødte Slægt lyksaliggøre.

(Til Klaus Rønnov, Eggert Frille og de øvrige danske Herrer).

Med Rigets Raad skal Alting overlægges,
Saaledes som Haandfæstningen det byder!
Afsted til København for Raad at holde
Om hvordan bedst vi kan vor Magt udfolde.

Ditlev (kommer hurtigt).

Et Ilbud, sendt fra København, begærer
At stedes strax for Kongen med sit Brevskab.

Kong Christjern den Første.

Et Ilbud! Lad det komme flux. Mit Hjerte
Alt banker høit af Haab og af Forventning.

(Til det indtrædende Bud).

Hvor lider Dronningen? O tal!

Budet (idet han overrækker sit Brevskab).

Min Konge,
Hun lider vel med samt den unge Prins,
Der første Gang i Dag ser Dagens Lys.

Kong Christjern den Første.

En Søn! En Søn! O frydefulde Ord!
O hvilken sød Musik i Ordet bor!
En Søn! En Søn! Du Naadens milde Gud,
Lær mig at takke for det Skaberbud,
Hvormed Du har min Sjæl lyksaliggjort,
Og aabnet for mig videst Udsigts Port!

En Søn! En Søn! I Danmark født og baaret,
Og ved sin Fødsel alt til Drot udkaaret!
En Søn, der fra sin Barndom Dansk skal være,
Og ei, som jeg, det tunge Kors skal bære,
At fra et andet Land han hid er draget,
At Mangen forud er mod ham indtaget.

En Søn! En Søn! Afsted til København,
At døbe ham med en Jordborgers Navn!
Jeg byder Eder En og Hver til Gæst!
Som Venner bør med mig I holde Fest,
En Takkefest for denne Konge-Søn,
Hvormed Gud opfyldt har mit Hjertes Bøn.

(Han gaar hurtigt. De øvrige følge, med Undtagelse af Knud Gyldenstjerne og Anna).

Knud Gyldenstjerne.

(der, lige siden Kongen slog ham Sværdet af Haanden, har staaet som lamslaaet).

Saa blomstrer Oldenborger-Grevens Stamme
Og min dør ud!

Anna.

O siig ei saa, min Elskte!
Din Hustru lever for Dig og Din Søn . . . .
Lev Du blot ogsaa! Lev for Dine Kære,
Gør et Forsøg paa lykkelig at være,
Saa dette Modgangs Aar, der gik til Ende,
Maa Fred og Glæde til Din Arne sende!

Femte Handling.

(Værelse hos Kongen paa Slottet i København. I Baggrunden et stort, folderigt Tæppe, der kan drages til Siden. Foran dette en pragtfuld Løibænk, paa hvilken Kong Christjern den Første sover. Danmarks Genius bøier sig i en svævende Stilling over ham. En sagte Musik høres, der dog, ligesom den senere indtrædende drømmeagtige, blaalige Belysning ophører i det Øieblik, da Kongen vaagner).

Danmarks Genius.

Der sover han, hel anstrængt af sin Reise,
Og ældet, siden sidst vi saae ham her!
Saa kraftfuld skal ei længere han kneise,
Saa haabfuld ei med store Planer gaa.
Dog har een Konge-Gerning han tilbage,
Som jeg, med mine Bønner, vil ledsage.

Hvor løst og falskt har Du dog meget fundet,
O Kongefader, med den store Magt,
Og dog saa haardt af Tidens Lænker bundet,
Saa at snart Det, snart Hint ei blev fuldbragt:

Du Lykkens Yndling, som tidt maatte græde.
End een Gang signer jeg Dit Kongesæde.

(Hun lægger sin Haand paa hans Pande).

End een Gang her min Haand jeg paa Dig lægger,
Som Fylgjen, der Din Slægt vil følge tro,
Og Fremtids Syner jeg for Dig afdækker,
Imens Du slumrer her i stille Ro,
Den Ro, Du sjælden kendte til i Livet,
Den Ro, som snart. ak snart, nu blir Dig givet.

(Hun drager det mørke Tæppe til Side og forsvinder bag dets Folder, medens Kongen, der i Drømme ser hele den lange Række af de oldenborgske Konger (blandt disse Frederik den Femte med en Model af det gamle Theater og Frederik den Syvende med Danmarks Riges Grundlov) reiser sig som for at gribe efter Noget. Idet han vaagner, falder det mørke Tæppe over Drømme-Synerne og den sædvanlige Belysning indtræder).

Kong Christjern den Første.

Hvad var det, han, den sidste Konge, viste?
Den sidste fjernt, fjernt ud i Seklers Gang?
Midt i Begrænsningen den største Gave,
Der skal fordunkle hver en anden Skat,
Og hæve Folket til Bevidstheds Glæde,
Og vise Veien, som det har at træde.

Hvad var det? Alle Stænder ens for Loven,
Og Bonden oplyst som den bedste Mand,
Og Borgeren saa selvbevidst, saa modig,
Saa glad i sig og Sit og i sin Dont,
Saa fremadskreden i sin Livsens Gerning,
At over ham der rundet er Guldterning!

Jeg kan ei fatte det . . . Jeg tror, jeg drømte . . . .
Og dog saa tydeligt jeg Alting saae . . . .
Men Det, han viste mig, den store Gave,
Fjernt ud i Seklers Gang, hvad var det dog?
Hvi skal saa længe det med den Skat vare?
Hvi kan ei Christjerns Vilie nu det klare?

(Til den indtrædende Page).

Hvad vil Du? Jeg har sovet meget længe . . . .
Hvi kaldtes jeg ei paa til vanlig Tid?

Pagen.

Jeg Eders Naade troede træt af Reisen . . .
I sov saa sødt . . .

Kong Christjern den Første.

Sov! Sov! Hvor kan en Konge
Vel have Tid at sove Dagen bort . . . . .

(Mens Pagen rækker ham hans Fløiels Vams o. s. v.).

Hvad er der saa? Hvem har derude ventet?

Pagen.

Den gamle Klosterbroder Niels fra Sorø . . . .

Kong Christjern den Første.

Skal mig velkommen være. Gode, gamle,
Fortræffelige Munk, hvor vil Du undres,
Naar jeg fortæller Dig, hvad jeg har set!

(Til Pagen, mens han fuldender sin Paaklædning).

Hvor lider Dronningen?

Pagen.

I Fruerstuen
Med Junker Fredrik hun alt muntert leger.

Kong Christjern den Første
(uden at henvende sig til Pagen).

Ja, Kælebarnet blir ei glemt . . . .
(Til Pagen).
Har man
Min Ankomst mældt?

Pagen.

Ja Herre! Længselsfuldt
Hun venter alt paa Jer igen at hilse.

Kong Christjern den Første
(idet han sætter sig ved sit Arbeidsbord, hvorpaa hans Morgendrik staar).

Lad Munken komme først, jeg er lidt træt.
(Til Broder Niels, for hvem Pagen har aabnet Døren).
Hil! Sæl! Du gode, gamle Klosterbroder!
Her har Kong Christjern atter Du i Danmark.
Hvor gaar det med Din Bog, Din Krønike?

Broder Niels.

Som I mig bod har jeg den trolig fortsat,
Og færdig bringer jeg den her til Eder.
(Overrækker Kongen Rimkrøniken).

Kong Christjern den Første.

Ha, Du skal have Tak! (Bladrer i Bogen).
Du vilde sluttet
Den Gang, jeg kronet blev . . . . Jeg husker det!
Det var den Gang, da Gyldenstjernes Vanvid
I Cellen Du betvang . . . Du ser, jeg mindes
De gamle Ting.

Broder Niels (med et Suk).

Jeg glemmer heller ikke.
I bød mig blive ved, og jeg har adlydt.

Kong Christjern den Første
(bestandig bladrende i Krøniken).

Og det var vel. Tak, gode gamle Munk,
For Gaven, som mig ved min Hjemkomst hilser. —
O Broder Niels, hvad har jeg hørt og set,
Hvad har jeg dog oplevet paa min Reise!
O gid jeg kunde skænke Dig dens Minder,
For at Du ogsaa dem optegne kunde.

Broder Niels.

Min Konge, Krøniken befatter sig
Kun med den svundne Slægt og dens Bedrifter,
Thi det, de Gamle fordum have gjort,
Skal stilles Tiden til Exempel stort,
Og derfor er det gavnligt op at skrive,
Og Bidrag til sin Slægts Oplysning give.

Kong Christjern den Første
(bestandig beskæftiget med Rimkrøniken).

Hvad har Du skrevet her, min kære Broder?
(Læser op af Rimkrøniken).

»Paa det jeg vilde, at Dansker Mand
»Skulde blive desbedre i Lune,
»Da købte jeg Stormarn og Holster-Land
»Alt ind til Dannemarks Krone.
»Da fulde mig, ak, de Svenske fra . . . .

(Han reiser sig og gaar i heftig Bevægelse op og ned ad Gulvet).

Broder Niels.

Min Konge, det er sandt. Paa Brunkebjerg ....

Kong Christjern den Første.

Ti! ti! Min Søn vil faa det Alt tilbage ....
Europas Fyrster vil for ham sig væbne ....
O Tiden vise skal, at ei forgæves
Jeg drog de lange Veie, fjernt mod Syd ....
Jeg bringer Skatte med, hvorom ei Nogen
Nu drømme kan . . . (Stanser foran Munken).
Gaar Du til Soer tilbage?

Broder Niels.

Ja, Konge! Der, hvor jeg saa tyst har skrevet,
Det lange Liv, der vil jeg ogsaa hvile.
Der er saa lifligt i det stille Soer,
Med Absalons og Saxos store Minder,
Man kunde vise mig den hele Jord.
Og dog ei nogen bedre Plet jeg finder.
Der har i Bøgens Bark jeg Runer ristet,
Der har i Godt og Ondt jeg Livet fristet,
Der har jeg lært af Soens stille Speil,
Hvordan man mildner selv de store Feil
Ved dem igennem Tidens Glar at skue,
Som Bølgen mildner Solens stærke Lue.

Kong Christjern den Første.

De store Feil? Har jeg af dem begaaet?
Jeg vilde, min Regering skulde lyse
For alle Sekler, og betegnet blive
Af stadig Fremgangs Aand . . . De store Feil!
(Stanser atter foran Munken).

Hvad mente Du dermed, min kære Broder?
Var det paa mine store Feil, Du tænkte?

Broder Niels.

Min Konge, nei! I Vennesalighed,
I Fromhed og i Omsorg for sit Rige,
Skal Christjern Kongefader altid staa
Som Mønster for sin Efterfølger-Skare.
Men andre Læber skulle det fortælle,
Og andre Penne skulle det optegne
Og andre Tider andet Stempel sætte
Paa Konge-Gerningen . . . . Mit Hverv er endt.
Jeg siger Jer Farvel!

Kong Christjern den Første.

Tøv lidt! Der kommer
Vor kære Frue med vor yngste Søn.

(Han gaar Dronningen, der holder den lille Prins ved Haanden og er fulgt af en Kammerfrue, imøde, og omfavner hende).

Dronning Dorothea

(idet hun gaar forbi Broder Niels, der ved hendes Indtrædelse har trukket sig tilbage).

Ja tøv, det siger ogsaa jeg! (Til Kongen).
Min Husbond,
Min høie Konge, længselsfuldt jeg vented
Paa Eders Hjemkomst fra den lange Reise . . .
(Præsenterer Fredrik).
Er han ei voxet godt? Se paa ham, Herre!
Og Fredrik, hils nu paa Din høie Fader,
Som kommer hjem med tusind gode Gaver.

Junker Fredrik.

Gut Morgen, Vater, hast Du Zuckerwerk
Mir mitgebracht?

Kong Christjern den Første.

Hvi taler Du ei Dansk?

(Til Dronningen).

Hvor er min Hans?

Dronning Dorothea.

Som I det bød, min Konge,
Han drager om og holder Ret i Landet.

Kong Christjern den Første.

Der skal gaa Ilbud, at han hjem skal vende.
Vi længes efter ham, der skal regere
I disse Lande, naar vort Øie lukkes.

Dronning Dorothea

(til Drengen, der gør en utaalmodig Bevægelse).

Men Du skal være Hertug, Barn . . . . Vær rolig.

Junker Fredrik.

Und Herzog in zwei Herzogthümern, Mutter!
Ich wollte König seyn.

Dronning Dorothea.

Tys, tys! Kom med!

(Til den paa hendes Vink sig nærmende Kammerfrue).

Før Junkeren tilbage til min Stue
Og lad ham Frokost faa.

Junker Fredrik.

Adjøs, Hr. Vater!

(Idet han modstræbende gaar).

Er hat kein Zuckerwerk mir mitgebracht,
Das ist nicht hübsch! Ich wollte König seyn.

Kong Christjern den Første

(ser efter Drengen, idet han udmattet sætter sig).

Min Dronning, I forkæler denne Dreng.

Dronning Dorothea.

Han er mit yngste Barn! Han var min Trøst,
Hver Gang I mig forlod for Krig at føre
Og for de lange Reiser, som I ynder . . . .
Min elskede Margrete drog til Skotland . . .

Kong Christjern den Første.

Hvor lider hun, min faure, hulde Datter?
Har nylig I havt Bud og Brev fra hende?

Dronning Dorothea.

Hun lider vel og hilser Eder kærligt.
Dog som en lille Sky i Glæden kommer
Med Brevet og det Bud, at hendes Herre
Forventer nogen Udbetaling paa
Den Medgift, som blev lovt . . . .

Kong Christjern den Første.

Ti, Dorothea!

Jeg har jo pantsat Land for dens Værdi,
Ja, tifold, tifold mer!

Broder Niels (afsides).

De store Feil,
Hvis Størrelse først sent i Tiden kendes.

Kong Christjern den Første
(uden at henvende sig til Dronningen, der har nærmet sig til Munken).

Da jeg kun Greve var i Oldenborg,
Jeg pintes tidt af mine Brødres Fordring
Paa Penge snart, og snart paa mere Land.
Da jeg blev Konge. hed det, aabn blot Pungen,
Med Guld sig Rigets Stormænd lade vinde,
Med Guld man jævner sig sin Vei til Tronen,
Med gyldne Smykker vindes Kvinde-Hjerter. —
Da jeg min Morbrors Arv modtog, da brød
Uveiret løs fra Syd, ei blot med Brødre,
Men og med Fættere, der mer begærte
Alt som de mere fik . . . Og nu, da snart
Mit Dagværk færdigt er. det bliver ved
Med Fordringer! Jeg vil derom ei høre! —
Er det saa svært at grunde sin Regering,
Da lykkelig og tifold lykkelig
Hvo Intet at regere fik. (Reiser sig).

Dog nei!
Min Søn faar bedre Kaar! Bort Mismod, bort!
(Til Broder Niels).

Du maa ei drage hjem til Soer endnu!
Til Tak for Gaven, som Du nys os bragte,
Skal her Du i en Glædesfest deltage . . . .
Dog nok herom! (Til Dronningen).

Vi snarligt skulle samles

Med større Ro end nu, da efter lang
Fraværelse, mig Konge-Pligten kalder.
Guds Fred! (Til Broder Niels.)
Paa snarligt Gensyn, elskte Broder!
(Gaar).

Dronning Dorothea (ser efter Kongen).
Hvor han forandret er! Det ængster mig!
Ifald han døde nu, før Alt er ordnet
Med disse Hertugdommer saadan som
Jeg ønsker det og som det er retfærdigt . . . .
Ah, Broder Niels . . . Ja, det er sandt . . . Jeg bød
Dig løve for en Naade Dig at vise
Til Tak for den Gang, da i Kloster-Cellen
Du viede Jomfru Anna til Hr. Knud,
Og ved Din Aandsnærværelse fik dæmpet
En Opstand, der vel ei var bleven farlig,
Men dog os kunde have voldt Besvær.

Broder Niels.
Jer fordums Jomfru fik ei Grund til Tak,
Thi hun har havt en saare vanskelig,
Af Sorgen helt optagen Ægtestand
Med ham, der altid syg, ja fast vanvittig,
Ei kunde glemme de Forhaabninger,
Der havde tilsmilt ham.

Dronning Dorothea.
O stakkels Anna!
(En Page har imens mældt Fru Anna Gyldenstjerne, der træder ind lige efter Dronningens Udraab.)

Anna (idet hun knæler for Dronningen).

Siig ikke saa! Ei Eders stakkels Anna!
Min høie Dronning, siig: den lykkelige!
Thi jeg har levet tro for ham jeg elsked,
Og jeg har mildnet tidt hans Smertes Kalk,
Og jeg har pleiet ham i Sygdoms Dage,
Og jeg tilsidst har tyst hans Øine lukket
Og læst de stille Bønner for hans Sjæl!
O, jeg var lykkelig! Tak, gamle Broder!
Dig ventede jeg mindst at træffe her,
Men takket og velsignet Du mig være!

Dronning Dorothea (der strax har løftet Anna op.)

Kom i min Favn! Hvis Du er atter fri,
Da skal Du hos os blive som tilforn.
Jeg byder Dig velkommen ved vort Hof.

Anna.

Jeg takker Jer, min Dronning. Men et Hof
Er intet Tilflugtssted for Den, der sorger.
Jeg trænger til et Klosters stille Ro,
Hvor Dag og Nat jeg for hans Sjæl kan bede.
Jeg kom at hente Orlov til det Skridt,
Og for at se Jer end en Gang, min Dronning,
Jer, som han elsked saa . . . (Hun brister i Graad.)

Broder Niels (til Dronningen.)

Giv hende Orlov!
I bød en Naade mig, saa skænk mig denne,

At jeg til Klostret maa Fru Anna føre.
O hun var lykkelig, thi hun har elsket!

(Til Anna.)

Kom Barn! Jeg er endnu Din Skriftefader,
Jeg fører Dig til Ro, til Fred og Glæde.

(Gaar med Anna.)

Dronning Dorothea.

O hun var lykkelig, thi hun har elsket!
Var det til mig, at Munken talte saa
Med selsom Røst, som om han mig bebreided,
At Kærligheden var mit Væsen fremmed?
Og er det sandt? Var hun saa lykkelig,
Den bløde Kvinde, midt i sin Forsagen?
Jeg tror det ei . . . Han elsked ikke hende,
Hvor kunde lykkelig med ham hun være?
Men jeg, som ofred ham . . . Ha bort, I Minder!
Jeg elsker og . . . Ved Gud, jeg elsker Drengen,
Og jeg er Dronning, Dronning af Guds Naade,
Min Fredrik og hans Slægt til Held og Baade.

(Gaar).

(Aaben Plads foran Frue Kirke. Tilhøire et med et Bræde-Stakit indhegnet Rum. Pladsen, der i Begyndelsen er tom, fyldes under den følgende Samtale, lidt efter lidt, med Folk af alle Klasser, Drabanter, der holde Orden, Haandværkere med deres Professions Mærker, Klærker, o. s. v. Eggert Frille og Klaus Rønnov, træde, fra forskellige Sider, frem i Forgrunden.)

Klaus Rønnov (idet han ser Eggert Frille).

Men ser jeg ret? Skal her vi atter træffes?
Vel mødt i Staden kan med Grund jeg sige,
Thi lang Tid I paa Eders Godser var.
Og mangen gammel Ven er gaaet bort,
Mens Hoffet mangen Dag Jer har undværet.

Eggert Frille.

Nu, det er i sin Orden. Vi er gamle,
Og kan ei længer gøre Stads ved Hoffet,
Hvor, som jeg hører, Alt gaar op og ned
Just som den Gang, da jeg var Kammermester.
Mig tykkes fast, at jeg maa gaa i Barndom,
Naar jeg ser til! Og dog er jeg den Samme,
Der end, til Trods for Alt, hvad der er sket,
Til Trods for alt det Mylr af gamle Minder,
Til Trods for Sorgerne, der kom i Masse,
Thi de er Krystere, som aldrig tør
Gaa uden Følgeskab, dog husker grant
Hvad vi To talte om, den Gang vi mødtes
Ved Kroningsfesten her. I har vel glemt det?

Klaus Rønnov.

Nei, nei, Hr. Eggert! Skøndt jeg blev ved Hoffet
Og bar min Marskalkstav i Godt og Ondt,
Igennem Tykt og Tyndt kan jeg vel sige,
Skøndt de smaabitte Kongeborn, der hilstes
Med slig en Jubel, naar de kom til Verden,
Er voxet længst mig over Hovedet:
Saa husker jeg dog end, hvad her I sagde
Og husker mine Svar om denne Sag.
Naa, fik jeg Ret?

Eggert Frille.

Apage Satanas!
Jert eget Ord jeg Jer tilbagesender.
Den Sag har paa mit Liv hel bittert tynget,
Fra den Dag Brunkebjerger-Slaget stod,
Og Sverig atter gled os ud af Haanden.

Klaus Rønnov.

Aa, for den Sag er det ei værdt at sørge!
Danmark er stort nok som det er, og Kongen
Har mer end nok, ja stundom lidt vel meget
At tage vare paa! Desuden er
Det blot en Grille, ja, en sygelig
og høist forkert at tro, at man bor bedre
I Huset, naar det blot er stort og langstrakt.
Nei, hyggeligt og godt, det er min Smag,
Og godt her er i vores kære Danmark,
Langt bedre, siger Kongen ved sin Hjemkomst,
End i de store, de vidtstrakte Lande.

Eggert Frille.

Ak, I forstaar mig ei, forstod mig aldrig.

Klaus Rønnov.

Jo, meget godt, Hr. Eggert. Vær blot rolig!
Hvad ei vi se, faa vore Børn at se,
Og Eders Enheds Tanke dør ei ud,
Men skal nok koste mere Blod.

Eggert Frille.

Og bringe
I Tidens Fylde sin Velsignelse.

Klaus Rønnov.

Ja vist, Velsignelse! Dog nok derom!
Jeg er ei med profetisk Aand begavet,
Og kan i Fremtids Dyb saa vidt ei skue.
Jeg maa paa det Nærværende blot tænke . . . .
I ser, hvor Pladsen fyldes alt med Folk . . . .
Og snart vi Kongen selv herhid kan vente:
Siig mig derfor, om I alt veed Besked
Om hvad det er, der trommer alle Stænder
Ja, hele Kleresiet her tilsammen?

Eggert Frille.

Jeg tænker Kongen efter Reisens Ende
Vil vise sig for Folket og fortælle
Om sine Reisers Frugt.

Klaus Rønnov.

Feilskudt, min Broder!
Nei, han i Raadet har en Tale holdt
Om dette Ny . . . Men ved vor kære Frue,
Foran hvis Kirke Hoben her sig samler,
Forstod jeg ei et Ord deraf.

Eggert Frille.

Tys! Tys!
Lad Folket ikke høre sligt!

En Borger (der har nærmet sig).

Man siger,
Kongen har lært at hexe fjernt i Syd.

Klaus Rønnov
(til Eggert Frille, uden at tage Notice af Borgeren).

Saa gid han vilde hexe noget Mønt
I Pengekisten, der kan trænge til den!

En anden Borger (til første Borger).

Skam faa Din Tunge, naar om Hexeri
Du tale tør! (Han korser sig). Det er jo ikke Kongen,
Det er en Munk i Tydskland, som kan hexe,
Og som sin Sjæl til Djævelen har solgt;
Gud fri os naadigt fra den Ondes List!

En Klærk.

Amen, Amen. Gud fri os fra det Onde!

Borgerkone.

Er det da vist med dette Hexeri?
(Flere Borgere og Borgerkoner trænge sig sammen om Klærken).

Klaus Rønnov
(til Eggert Frille, der er i Begreb med at fjerne sig).

Aa lad os høre, hvad dem Klærken svarer!
Det bliver nok en skøn Besked, han giver.

Klærken (i en prækende Tone).

I stakkels Faar, som Ulven altid jager,
I Haab om Jer at gribe med sin Klo,
Det er saa sandt som at jeg staar for Eder!
Hvordan? Hvorledes? Ved hvad Satans Kunst,

Forstaar jeg ei, og vil det ei forstaa,
Men vist det er, at Mørkets fule Aand
Har lært en Munk den Kunst, at naar han tager
Et skrevet Blad, saadan et enkelt bare,
Og trykker det mod Muren eller Bordet,
Saa faar det samme Blad titusind Gange
Paa Stedet han igen med samme Skrift,
Ja, hvert et Bogstav, hver en lille Snirkel.
Om det saa er Guds eget hellige Ord,
Er det for dette Hexeri ei sikkert.
Det er forfærdeligt! forfærdeligt!
Spørg Broder Niels, den fromme Munk fra Sorø,
Hvad Klosterbrødrene saa skal bestille,
Hvis saadant Hexeri tar Overhaand.
Christ fri os i sin Naade fra det Onde!

Klaus Rønnov (til Eggert Frille.)

O det er Eventyr, som han fortæller!
Saa stor en Magt har sikkert ingen Djævel,
Og vi er christne Folk.

Første Borger.

Ja, gid vi blot
Maa blive ved at være christne Folk!
Det hover mig slet ei med dette Nye.

Anden Borger.

Ih nu, det Ny kan være godt imellem.

Borgerkone.

Nei, nei! Det Nye duer som oftest ikke.
Det var nok nyt, men ikke godt, da Tyrken

Erobrede den By . . . Kon . . . Kon, ja Navnet
Har jeg forglemt, men alle Klokker ringed
Hver Dag . . . . Aa just som nu! Nei, hør dog bare!

(Kirkeklokkerne begynde at ringe. Man hører fra det Fjerne Byens øvrige Klokker, der lidt efter lidt istemme. En Del af Mængden kaster sig paa Knæ.)

Klærken.

Paa Knæ! Paa Knæ! Det er en Kirkefest.

Klaus Rønnov.

Er denne Mængde dog ei fast som Fæ,
Der tror hvert tosset Eventyr?

Eggert Frille.

Tys! tys!
Lad hver sin Tro beholde, gode Rønnov!
Jeg vil beholde min paa Nordens Enhed
Og haabe paa, at Tiden nok fuldfører,
Hvad i min Bøn og i mit Haab sig rører.
Kom, lad til Kongens Tog os begge støde!
Jeg er dog glad ved ham igen at møde.

Drabanter (der trænge Folket tilbage).

Plads! Plads for Kongen og hans Følge. Plads!

(Kong Christjern den Første med Dronning Dorothea komme i høitideligt Optog med stort Følge af verdslige og geistlige Herrer. Blandt de sidste Broder Niels, Peder Albertsön, Klærke, der bære nogle zirligt indbundne Bøger og det tilkommende Universitets Emblemer. Musik, der afløser Klokkeringningen, men standser, idet Kongen begynder at tale.)

Kong Christjern den Første.

Vor Frue Plads! Plads foran denne Kirke,
Hvor en Gang Kronen vi af Gud modtoge,
Hvor første Gang med Fryd vi Folket hilste,
Og loved det at sørge for dets Vel,
Saa godt som Gud os vilde Kraft forunde!
Vor Frue Plads! mig kærest iblandt alle
Mig kære Steder i det ganske Land,
Jeg kommer for at skænke Dig en Gave,
Hvorfra Velsignelsen skal herligt spredes
Ud over Danmarks Land . . . (Til Broder Niels.)
Læs, gamle Broder!
Til Tak for Krøniken, Du bragte Kongen,
Skal Dig den Glæde times nu at læse
For Folket høit den Orlov, som jeg bringer
Til at grundlægge, stifte og oprette
Et Universitet: det er: En Skole
For Videnskab og Kunst, de tvende Kræfter,
Der Mennesket blev fremfor Dyret skænket,
Fordi ved dem sin Aand han høit kan hæve,
Fordi ved dem han Sorgen kan betvinge,
Fordi ved dem han uafbrudt kan virke
Til sine Brødres Held, ja, ikke blot
For dem, der leve nu, men fjernt, fjernt ud
I Tidens Løb! Et Universitet!
Høiskole kaldes det for ædel Viden . . . .
Læs, gamle Broder Niels, men læs paa Dansk,
Saa Læg som Lærd forstaar hvad Brevet siger.

Broder Niels (læser af et stort Pergament.)

Den hellige Fader i Rom, Tjenernes Tjener, af Guds og alle Helgeners Naade den hellige Apostel og Martyrs Sankt Peters Efterfølger . . .

Kong Christjern den Første.
Aa, spring de Titler over! Kom til Sagen!

Broder Niels (læser.)
Skænke herved vor elskelige Søn i Christo den stormægtige og høipriselige Herre og Konge, Kong Christjern . . . .

Kong Christjern den Første.
Spring over det! Vor Titel selv vi kende.

Broder Niels (læser).
Ret til i sin Hoved- og Residentsstad, kaldet København, at oprette, vor Frue og den hellige Treenighed til Ære, Lærerne og Ungdommen til Bekræftelse i den rette, christne Tro, et Universitet, hvorved der af udvalgte Mænd skal læses og læres den guddommelige Videnskab, som kaldes Theologien, uden alt Kætteri, saa og anden nyttig Kundskab om Lov og Ret og anden Videnskab, alt som Tidens Udvikling fører det med sig . . . .

Kong Christjern den Første.
Nok, nok! (Paa et Vink af Kongen falder det lille Stakit, og nogle festligt klædte Haandværksfolk, der hidtil have været skjulte af dette, overrække efterhaanden Kongen Spade, Sten, Murske, o. s. v.)
Her lægger jeg med Fryd en Grundsten
Til dette Værk. Min Dronning, tag et Smykke,
Det skønneste, som Du om Armen bærer,
(Til Følget.)
Og tager Hver, hvad Eder skønnest synes,

Og lægger det her i den dybe Grund
Til et Sindbilled paa, at ei blot Lærdom,
Men Skjaldskab, Kunst og al Slags ædel Stræben
Fra denne Skole skal sig vidt udstrække.

Dronning Dorothea.

Med Fryd, min Drot, jeg lægger her det Smykke,
Som en Gang selv I huldrigt har mig skænket,
Til Minde om, at ogsaa Eders Dronning
Var med ved denne Fest, til Vidnesbyrd,
At ogsaa Kvinden hilse vil med Glæde
Det Aandens Morgengry for Land og Rige,
Som her bebudes os.

Kong Christjern den Første.

Det Valg er godt.
En Ring er ei blot Kærlighedens stærke
Symbol paa Troskab, Livets Grund og Kærne,
En Ring betyder det Omfattende,
Der tæt sig slutter om et andet Legem,
Imens den smykker det, og saadan just
Det sker med Videnskabens ædle Skatte.
Vor Tak til En og Hver! (Til Broder Niels.)
Den første Bog
I Modersmaalets bløde Toner skrevet,
Har Du mig skænket, gode, gamle Broder,
Og det skal mindes, at fra Sorø Kloster
Den kommen er og, knyttet fast til den,
Dit Navn erindres skal, Du stille, bramfri,
Beskedne Broder fra den tause Celle.
Jeg skænker den med disse sjældne Skatte

Af Manuskripter til den nye Skole. —
Hr. Peder Albertsøn, lad Jer iføre
Den Embedsdragt, vi selv Jer har bestemt
Som Rektor for vort Universitet,
Og bring os saa den Protokol, hvori
Vor Dronning og vi selv vil, først af Alle,
Indskrive vore Navne til Erindring
Om at med Glæde vi vor Skærv har givet
Til denne Skoles Tarv!

Folket (jublende).

Hil! Hil Kong Christjern!

(Mester Peder Albertsøn er imens bleven iført sin Embedsdragt, med Kabuds, Stav, o. s. v. Musiken falder ind, og Universitetets Lærere, samt Klærkerne begynde at ordne sig parvis, for at gaa rundt om den Plads, hvor Kongen har lagt Grundstenen. Mens Toget ordnes og Kirkeklokkerne atter begynde at ringe, træder Kongen et Skridt frem, saaledes at alle de Tilstedeværende danne en Gruppe om ham.)

Kong Christjern den Første.

Grundlagt er Værket! Gid det Held maa bringe,
Og aabne her et frugtbart Fremtids Liv,
Som ingen Storm og Nød skal kunne tvinge,
Som blomstre skal, til Trods for Strid og Kiv,
Som, med Guds Hjælp, skal rige Frugter bære
Det elskte Fædreland til Gavn og Ære.

Grundlagt er Templet, som ei Rust fortærer! —
Om end i Grus en Bygning synke kan,
Om megen Uro trindt omkring den gærer,
Skal Aanden, som den grunded, holde Stand,

Og frede kraftigt om den Tempel-Skygge,
I hvilken Lærdom, Kunst og Skønhed bygge.

O Danmark, elskede blandt Jordens Lande,
Du Bindeled imellem Syd og Nord,
Du skønne Dronning paa de salte Vande,
Du Faureste, saalænge Bøgen gror!
O kend den Kraft, som i Dig selv Du gemmer,
Den Kraft, som ingen Vold og Uret hemmer!

(Han træder et Skridt tilbage.)

Mit Hverv er endt. Grundlagt er dette Tempel
I megen Ydmyghed med ringe Kaar,
Men just derfor det stande til Exempel
Paa hvad god Vilie dog udrettet faar,
Og naar i Fremtid Kunstens Værker grundes,
Og større Skatte Plads blandt Jer forundes:

Da kaster stundom Blikket og tilbage
Paa denne Spire, ringe som den er,
Og naar I smykker Alt med Krans og Flage,
Naar Axelstad fornyet Glæde bær,
For hvad dens Borgere, dens Konger virke
I Kunstens Verden og i Aandens Kirke:

Da mindes mig, den første Oldenborger,
Skøndt tydsk af Fødsel, dog hel dansk i Sind,
Med megen Strid og saare mange Sorger,
Men dog med Modets Rødme paa min Kind,
Idet min Konge-Gerning jeg fuldender
Og hæver bedende de trætte Hænder:

(Gruppe, i hvilken Biskopperne, Universitetets Rektor, der knæler for ham, og Dronningen støtte ham, medens Danmarks Genius fra en Sky i Baggrunden sænker en stor Dannebrogsfane, der udfolder sig over ham).

Ja, Held for dette Land til alle Tider!
Gud tage det i særlig Varetægt!
Held over Hver, som virker og som strider,
Held over Danmarks unge Konge-Slægt,
Held over dette Hus og dem, her møde,
Held over denne Aandens Morgenrøde!

Folket (jublende.)

Hil, hil Kong Christjern, Kongefader!

KONG HANS.

SKUESPIL I FEM HANDLINGER.

Personer.

Kong Hans.
Christine af Sachsen, hans Dronning.
Prins Christjern, deres Søn.
Hertug Fredrik, Kongens Broder.
Paul Laxmand, Rigshofmester.
Anders Skriver, Rentemester.
Torben Bilde til Sandholt, Lensmand paa Vordingborg-Slot.
Erik Valkendorf.
Hans Ahlefelt.
Lage Urne.
Junker Jørgen Schlenitz, den sachsiske Gardes Anfører.
Pogwisch, Hertug Fredriks Marsk.
Hans Bogbinder, Borger i København.
Birgitte, hans Hustru.
Hans og Ambrosius, deres Sønner, stumme Personer.
Mester Jørgen Hintze, Kantor ved vor Frue Kirke og Prins Christjerns Lærer.
Edele Jernskæg, Dronningens første Jomfru, siden gift med Torben Bilde.
Dronningens Hofmesterinde.
En ung Jomfru i Dronningens Hofstat.
Telse Hansdatter, en ung Ditmarskerinde.
Reimer Wiemerstedt }
Wolf Isebrand } Ditmarskere.

Sigbrit, Hollænderinde.
Dyveke, hendes Datter.
Pager hos Kongen, Dronningen og Edele Jernskæg.
En Raadsherre.
En Præst.
Abbedissen i Vadstena-Kloster.
To Nonner.
To Piger hos Edele Jernskæg.
Hofmænd, Krigsmænd, Ditmarsker-Bønder, Personer i Kongens, Dronningens, Prinsens og Hertugens Følge, Raadsherrer, Nonner og Arbeidsfolk.

Sankta Brigitta og trøstende Engle, et Drømmebillede.

Handlingen begynder i Kong Hans' 14de Regeringsaar og ender ved hans Død 1513.

Første Handling.

(En stor, smuk Stue i Hans Bogbinders Hus i København. Indvendige Trapper, som gaa op til Loftet og Kvisten. Stor Vindovn. Ved et Bord tilhøire sidder Prins Christjern med en opslagen Bog foran sig. Tilvenstre sidder Mor Birgitte og spinder paa sin Rok, mens hun af og til nynner paa Omkvæd af Kæmpeviser.)

Birgitte (nynnende).

»For nu stander Skoven udi Blomster.«

Prins Christjern (ser op fra Bogen).

Dette bliver dog altfor kedkommeligt. (Lukker Bogen). Hør, Mor Birgitte! Hør dog! Jeg gider ikke læse længer. Jeg vil heller høre paa Din Sang.

Birgitte.

Og saa liste Dig bort imens og krybe op paa Taget? Nei Tak, Hr. Junker! Jeg vil ikke have mere Fortræd for Din Skyld. Bliv ved Din Bog.

Prins Christjern.

Men Mester Jørgen har sagt . . . .

Birgitte.

Aa, Mester Jørgen! Han skulde passe paa Dig! Gud bedre det!

Prins Christjern.

Men jeg vil ikke passes paa! Forstaar Du mig, Mor Birgitte? (Reiser sig med et vredt Udtryk og truer ad hende). Nu skal Du høre mig, for jeg befaler det.

Birgitte (ler).

Nu skal Du høre mig, for jeg befaler det! Man skulde tro, at Drengen alt var Konge.

Prins Christiern.

Ja, det er jeg ogsaa, Mor Birgitte! Men jeg vil altid være naadig mod Dig og Dine! Du har rigtignok tidt truet mig med, at Du vilde forklage mig for min Hr. Fader, men endnu har Du aldrig gjort det. Du vil heller ikke gøre det i Dag, naar jeg nu løber min Vei.

Birgitte (der har reist sig og holder Prinsen tilbage).

Hvor skal Du hen?

Prins Christjern.

Aa bare lidt op paa Loftet. Der er en Luge i Gavlen. Det er saa morsomt at se ud af den.

Birgitte.

Der er vist stort at se?

Prins Christjern.

Ja, det kan Du tro, Mor Birgitte. Først er der nu Slotstaget ligeoverfor. Der har jeg endnu aldrig været. Men tro Du mig, Mor Birgitte, jeg skal nok komme derover og kravle om derpaa . . . .

Birgitte.

For at styrte ned og slaa Dig fordærvet?

Prins Christjern.

Nei Tak! Jeg skal nok hytte mig. Saa er der den Masse af stive Herrer, som paa denne Tid af Dagen passere over Hoibro op til Slottet, for at holde Raad med min Herr Fader. Du skulde bare se, hvor de kneise, hvor de bryste sig i deres Fløjels-Kapper og deres tykke Guldkæder. Aa, Mor Birgitte, veed Du hvad jeg har Lyst til?

Birgitte.

Nei, min Prins.

Prins Christjern.

Jeg har Lyst til at rive alle de Fløjels-Kapper af dem.

Birgitte.

Det var da en selsom Lyst.

Prins Christjern.

Der kunde blive saadant et deiligt Fodtæppe

af dem, og det Fodtæppe vilde jeg saa brede ud i Din Stue.

Birgitte.

Det Tæppe blev for fint.

Prins Christjern.

Nei, Mor Birgitte, til Dig og Dine er Ingenting for fint og godt.

Birgitte.

Vi er kun Borgerfolk.

Prins Christjern.

Ja, just derfor skal I have det Allerbedste, naar jeg bliver Konge.

Birgitte.

Christ fri os, hvor Drengen taler!

Prins Christjern.

Og saa har jeg ogsaa Lyst til at rive alle de tykke Guldkæder af dem.

Birgitte.

Hvorfor?

Prins Christjern.

Aa, de ere mig en Torn i Øiet! Hvorfor skal slig en stiv gammel Herre, der bestemt ikke er til

mere Nytte for Landet end Mester Jørgen for min Opdragelse, skinne og straale, saa man kan se ham langt borte?

Birgitte.

Det er en Gang en gammel Skik, at Adelen pynter sig.

Prins Christjern.

Men det er en tosset Skik, som jeg vil afskaffe.

Birgitte.

Og Kæden er jo desuden et Symbol paa Troskab, paa Magt og Ære.

Prins Christjern.

Paa Magt og Ære! Der skal ingen have Magt og Ære, undtagen jeg, og dem, som jeg udvælger dertil. Og jeg vil ikke have Kæder til Symbol. En Kæde betyder jo i Grunden ikke Andet end en Lænke, og Lænker kan man bedre lave af Jærn end af Guld.... Der er nu min Farbror Fredrik ovre paa Gottorp ... Hvad siger Du, til at se den stive, kedkommelige Karl i en rigtig god og forsvarlig Jærnlænke? Og saa faa et ordentligt, solidt Hundehus over ham! Hvilken Lænkehund han kunde blive! Altid paa Vagt, altid graadig, ja, ligesaa graadig efter hvert Ben, man kastede til ham, som han nu er efter at faa hele Stegen..... Saa løber jeg, Mor Birgitte ... Jeg hører Mester Jørgen og Hans Bogbinder paa Trappen ... Og

med dem er der intet Udkomme . . . . (Kysser Birgitte.) Farvel! Siig blot, jeg trækker lidt frisk Luft ovenpaa al min Læsning. Det kan behøves! Luft! Frihed! Kommers!

(Løber hurtigt op ad Trappen).

Birgitte.

Ja, hold paa ham, hvem der kan! Det gaar over mine Kræfter! Hvilke Tanker i den Drengs Hoved! Hvilke Ord i hans Mund! Og saa hans Vildskab! Men hvordan han end bærer sig ad, saa maa man elske ham . . . . Naa, der har vi Fatter . . . . Ja, Præceptoren følger jo med, saa kan jeg trøstig blive ved min Rok . . . (Spinder, under den følgende Samtale mellem Hans Bogbinder og Mester Jørgen Hintze, der begge komme fra en Sidedør, meget ivrigt, mens hun dog af og til nynner, af og til iagttager de Talende).

Hans Bogbinder (endnu i Døren).

Jeg siger Jer det og jeg gentager det, Mester Jørgen . . . . (Lægger sin Kabuds paa det Bord, hvor Prinsens Bog ligger, og sætter sig bekvemt). Det gaar aldrig godt. Kommer det for Kongens Øren, faar I Utak! Ja, maaske faar jeg, i hvis Hus han er, ogsaa min Del deraf. Det er for galt! At lade Prinsen staa og synge Ottesang i vor Frue Kirke med de andre Peblinger! Det mangler bare, at I skulde lade ham løbe fra Dør til Dør og synge for Føden.

Mester Jørgen.

Domine Joannes, civis respektabilissime . . . .

Hans Bogbinder.

Aa, Herregud, tal Dansk!

Mester Jørgen.

Naar I befaler det. Altsaa paa Dansk: Mester Hans, hæderlige, allerhæderværdigste Borger i denne hans Majestæts gode Stad København, I forstaar Jer ikke paa de Dele. Da vor dyrebare Konge, (benedictum sit regnum suum!) Velsignet være hans Regering! Da bemældte høie Potentat, siger jeg, satte mig, uværdig Kannik og Kantor ved vor Frue Kirke, til Lærer for hans Søn, Prins Christjern, da sagde han udtrykkelig, at saadan Ære timedes mig, for at Drengen kunde blive behandlet som andre Børn og ingen Prinsenokker faa. Nu, jeg behandler ham som andre Børn. Jeg lader ham staa i Kirken og synge. Jeg lader ham lege med mine Peblinger. Engang imellem gaar Naturen over Optugtelsen og de slaas. Hvad skader det? Er det ikke godt og sundt? Opfylder jeg ikke saaledes allerbedst Kongens Ønske og Begæring? Det skulde jeg mene.

Hans Bogbinder.

Det kommer an paa, om I har forstaaet Kongen rigtigt. Kongens Mening er altid god. Kongen er den danskeste Mand i det hele Land. Det skal staa som hans Ros, naar vi længst ligge i Muld.

Mester Jørgen.

Ja, derfor har han ogsaa sat sin Søn i Kost hos danske Borgerfolk. I burde være stolt deraf, og Mor Birgitte med.

Birgitte.

Ak Gud, det er et stort Ansvar, Mester Jørgen . . . . Men hvad er det?

En Page (fra Hovedindgangen).

Kongen, som er i Begreb med at tage sig en Vandring efter Raadet, agter at lægge Veien herind over, for at tale med Eder, Mester Hans og hilse paa sin Herr Søn, som han vil tage over med sig i Vingaarden. Han bød mig mælde sit Komme. (Gaar).

Hans Bogbinder.

Gud signe Kongen for al hans Nedladenhed! (Til Birgitte). Sørg for, at en Tønde Godtøl bliver trillet ind i Stenstuen til Gaarden, saa hans Følge kan have Noget at fordrive Tiden med.

Birgitte (travl).

Ja, ja! Der er adskilligt Andet at gøre. Nu skal jeg strax . . . .

Hans Bogbinder (holder hende tilbage).

Men hvor er Prinsen?

Birgitte.

Ak Gud, oppe paa Loftet. Det var mig umuligt at holde ham til Bogen. Loftet og Taget! Det er nu hans Glæde! (Gaar hurtigt).

Hans Bogbinder.

Det er Kongeblodet. Det vil til Veirs. Vor Stue er ham for lav.

(Til Mester Jørgen, der har sat sig og er ganske fordybet i en Bog.

Men, Mester Jørgen dog! (Rusker i ham). Mester Jørgen, saa hør dog!

Mester Jørgen (farer op).

Hvad nu? Hvad er det for Haandgribeligheder?

Hans Bogbinder.

Men Herregud, har I da ikke hørt, at Kongen kommer hid? Tror I ikke, at det var bedst, om I saae at faa fat paa Prinsen?

Mester Jørgen (himmelfalden).

Prinsen! Prinsen! Ja, hvor er han henne? Jeg kan da ikke krybe efter ham paa Taget.

Hans Bogbinder.

Nei, det kan I saavist ikke. Kommer I derop, er jeg bange for, at det ikke bliver paa Eders tynde Ben, men paa Eders lærde Hoved, at I kommer ned igen.

Mester Jørgen.

Men hvad skal jeg arme Mand da gøre?

Hans Bogbinder.

Se at faa fat paa ham. Han er vel ikke længer end paa Loftet. (Da Mester Jørgen vil gaa ud af Hovedindgangen). Nei, ikke den Vei, han er jo ikke ude paa Gaden. (Da Mester Jørgen vender sig mod en af Sidedørene). Men er I da vel forvaret? Der gaar Veien op til Loftet. Der, ad Vindeltrappen ... Fald nu bare ikke ned ... Og hør, siig til Mor Birgitte, at hun skal efterse ham lidt i Sømmene. Han pleier at være baade revet og flaaet, naar han kommer fra de Expeditioner ... Ha, Kongen, min høie Herre!

(Tjenestefolkene have, under de sidste Repliker, bragt en pragtfuld Lænestol og et Fodtæppe ind, samt stillet en Sølvkande og et Bæger paa Bordet Hoved-Indgangen aabnes helt. Kong Hans viser sig i Døren og vinker til sit Følge, som man ser udenfor, at det ikke skal træde ind).

Kong Hans

(til Hans Bogbinder, som er bleven staaende i sin ydmygt bøiede Stilling).

Naa, reis Dig, Hans Bogbinder! Jeg har nok af de Krumninger paa Slottet. Her er jeg, vor Frue og Sankt Johannes Apostel, min Helgen og Patron, være lovet, kun et Menneske, og kan tale med Dig som Mand med Mand, og høre Dine Raad, uden at frygte for, at der i hvert Ord skjuler sig en eller anden egennyttig Bihensigt.

Hans Bogbinder.

Min høie Konge, den Vennesalighed . . . .

Kong Hans.

Kom Du nu ikke ogsaa med Smiger . . . Lad mig heller faa et Bæger Vin . . . Hør, af den Cypernvin, som Du fik hjem med Dine sidste Skibe. Det er en herlig Drik. Vi have havt et høist stormfuldt Raad i Dag, og Kongen er mere træt af at høre paa alle de modstridende Meninger, end han vilde være om han den hele Dag igjennem havde kæmpet med Sværdet i Haanden for sin gode Ret.

Hans Bogbinder.

Det bliver altsaa Kamp?

Kong Hans (der af og til nipper til Bægeret).

En Kamp, hvori vi ikke agte at lægge Sværdet, forend vi sidde ligesaa fast paa Sverigs Throne som paa Danmarks og Norges. I næsten 14ten Aar have vi nu ladet os holde hen af Løfter og af Herr Sten Stures uhyre Trædskhed. Vi have ikke overilet os. Vi have forsøgt og udtømt alle Midler til at komme i Besiddelse af vor Ret, uden Blodsudgydelse. Vor høisalig Fru Moder, Fru Dorothea, blev aldrig træt af at formane os til at holde Fred. Vi vilde nødig gøre hende imod. Men nu er mit Taalmod ude. Nu maa jeg dog vise Herr Sten Sture og de andre svenske Herrer, at Kong Hans ikke er en Ærtekælling, der sidder hjemme i Kak-

kelovnskrogen, mens man skalter og valter efter eget Tykke med hans Eiendel.

Hans Bogbinder.

Min Konge, saaledes har vist Ingen fortolket Eders store Langmodighed med Sverigs oprorske Adel . .

Prins Christjern
(der, omklædt og pyntet, er traadt ind af en Sidedør).

Jeg skulde gøre kort Proces med den, om jeg maatte.

Kong Hans.

Hvo taler her om at gøre kort Proces? Ah, Prins Christjern! Naa, Dreng, hvor gaar det Dig? Kan Mester Jørgen faa Latinen ind i Dig?

Prins Christjern (lystigt).

Nei, han faar den ud af mig, naar jeg synger hans lange Litanier i Kirken. (Begynder at synge i en slæbende Tone, som den, der karikerer en Anden).

Kong Hans.

Det var en smuk Latin den. Hvad skal den gavne til?

Prins Christjern.

Den gavner Mester Jørgen, naar jeg hjælper ham i Kirken. Vil I høre mere? (Synger atter paa samme Maade).

Kong Hans (vred).

Lad Mester Jørgen komme strax! Han skal staa os til Regnskab.

Prins Christjern (leende).

Ja, Gud maa vide, hvor han er falden i Staver!

Kong Hans (løfter sin Stok).

Adlyd paa Øieblikket! Skaf Mester Jørgen hid!

Prins Christjern (idet han løber sin Vei).

Jeg holder ikke af de løftede Stokke. Min Herr Fader kan da ogsaa være barsk . . . Naa, Mor Birgitte hitter vel Raad, saa Mester Jørgen ikke kommer i Fortræd!

Hans Bogbinder
(til Kongen, der har siddet i en grublende Stilling).

Eders Majestæt har ofte beæret mig med at høre min Mening . . . .

Kong Hans (i sine egne Tanker).

Den Dreng bliver mig for vild. Han trænger til andet Arbeide end til at lære Lektier.

Hans Bogbinder (vedblivende).

Derfor har jeg ogsaa stundom vovet at tale frit.

Kong Hans.

Ja, tal Du kun, Hans Bogbinder! Naar jeg har hørt paa Din Mening, saa er det, fordi jeg ofte har befundet, at den var god og fornuftig. Det var Dit Raad, at jeg skulde lægge alle Aarer ombord for at kue Lybekkerne.

Hans Bogbinder.

Ja, kunde vi blot faa dem kuede tilgavns!

Kong Hans.

Det kommer, Mester Hans Bogbinder. Nu arbeide vi paa Flaaden af al Magt, ja baade Dag og Nat. Og Otto Rud, det er en herlig Mand. Han skal nok bringe Lybekkerne i Vinden! Men Du kom fra, hvad Du vilde sige. Du vilde give Kongen Raad. Tal Du! Vi høre. (Han sætter sig bekvemt tilbage i Lænestolen).

Hans Bogbinder.

Det kan ikke være Eders Majestæt ubekendt, at aldrig er der timet nogen dansk Borger saa stor Ære, som den I har viist mig og min Hustru ved at sættte Eders Søn, Prins Christjern, i vort Hus. Vort hele Liv har fra den Stund af været en Paaskønnelse af denne Ære, og vi elske den unge Prins, der røber store Anlæg . . .

Kong Hans.

Anlæg? Til at krybe paa Taget og til at gøre Nar af sin Lærer?

Hans Bogbinder.

Eders Majestæt værdiges at høre mig! Det er den ædleste Vin, der gærer stærkest, de bedste og største Aander, der, inden de finde det rette Maal for deres Kræfter, skeie mest ud og gøre de fleste Spilopper.

Kong Hans.

En daarlig Kompliment til mig, Mester Hans! Thi jeg har aldrig gjort Spilopper i min Ungdom og maa vel altsaa høre til de jævne og ubegavede Folk.

Hans Bogbinder.

Eders Majestæt behager at skemte.

Kong Hans.

Vist er det, at Du ikke forstaar Dig paa Smiger, Hans Bogbinder!

Hans Bogbinder.

Dersom jeg forstod mig derpaa, vilde jeg nu sige, at Opholdet i vort Hus var vel valgt, at der var sørget godt for Prinsens Opdragelse, og at Alt var indrettet viseligt, fordi Eders Majestæt naturligvis kun kunde handle viseligt og maatte vælge det Bedste. Jeg tillader mig at være af en anden Mening og beder om Lov til at udtale den.

Kong Hans.

Den har Du, Mester Hans! Tal Du! Det er just ikke det Sprog, som jeg er vant til at høre

oppe i mit Raad, hvor man fortæller mig, at Alt, hvad jeg vil, er hoipriseligt, og saa, lige for Næsen af mig, gor akkurat det Modsatte.

Hans Bogbinder.

I Fortrøstning til Eders naadige Tilsagn, siger jeg da: Tag Prinsen snarest muligt ud af vort Hus, lad ham faa en Hofmester som andre Prinser, og lad ham omgaas dem, der, efter Landets gamle Vedtægt og Orden, ville komme til at staa hans Trone nærmest, og ere beskikkede til at være dens naturlige Stotter.

Kong Hans.

Gud hjælpe os for de Stotter! — Og Grunden til Dit Raad, Mester Hans? Er Du ked af Prinsens Spiloj per?

Hans Bogbinder.

Nei, Eders Majestæt! Min Hustru og jeg elske den unge Prins som vor Son og ære ham som vor Fyrste. Men just derfor onske vi ham fjernet. Her kan ikke være det rette Tilsyn med ham. Han indsuger her umærkeligt Grundsætninger, som umuligt kunne befordre hans Velvære paa Nordens Troner. Eders Majestæt veed, hvor meget selv den hæderligste Borger har at doie af Adelens Overmod og Ringeagt. Det fik at være! Men de hoivelbaarne Herrer gribe paa det Frækkeste og Usommeligste ind i vore Interesser. Mens de foragte os, fordi vi leve af vor Handel og af vort Arbeide,

bemestre de sig selv Handelen, holde Kaperskibe i Søen, benytte sig af deres Toldfrihed til at ødelægge os, og ere, trods alle deres Overgreb, dog ofte, paa Grund af deres Pengesagers forvirrede Tilstand, i Lybekkernes, i vore Arvefjenders Hænder.

Kong Hans.

Alt Det kender Ingen bedre end jeg. Hvad har det med Prinsens Opdragelse at gøre?

Hans Bogbinder.

Mer end I tror! Det er umuligt, at der ikke i et Hus, som vort, skulde falde mangt bittert Ord mod den Stand, der tilraner sig al Magt og al Rigdom. For mine Sønner er det ingen Skade. Men naar saadanne bitre Ord sænke sig i den unge Fyrstes Sjæl, medens Modstykket, der burde fremhæve Adelens virkelige Fortjenester af Land og Rige, dens Tapperhed, dens Beredvillighed til at trodse Farer, udebliver: da sker der en stor Uret mod ham. Derfor bør Eders Majestæt som snarest bringe Prinsen i andre Omgivelser.

Kong Hans (idet han reiser sig).

Lad en af Følget komme ind! . . . Nei, det er ligemeget, siig blot, at der skal gaa Bud efter Rigshofmesteren. (Hans Bogbinder gaar).

Det er det Svære ved en Konges Liv, at han let kommer til at gøre for Meget, naar han vil gøre Noget, og endnu lettere kommer til at gøre slet Intet, naar han vil gøre lidt . . . . En Kon-

gesons Opdragelse! Det har, fra Arilds Tid af været en vanskelig Opgave. Vi opdrage Alle for vor Tid, og vi burde dog opdrage for den Tid, som kommer. Det er den store Feil . . . , Var det ikke Filip af Makedonien, som valgte den første Filosof i Grækenland til sin Søns Lærer, og blev ikke netop denne Søn hin Alexander, der vilde erobre Verden og herske over den, mens han dog ikke kunde beherke sit eget Sind? . . . Naa, der har vi Rigshofmesteren!

(Til den indtrædende Paul Laxmand).

Det var vel, at I kom. Er Skatten udskrevet?

Paul Laxmand.

Og ydet med største Beredvillighed. Aldrig har nogen Krig fundet større Deltagelse, end den I agter at føre med Sverig.

Kong Hans.

Hvad er det, I siger, Hr. Paul Laxmand? Hvo tænker paa at føre Krig med Sverig, vort eget Land, i hvilket vi alt som en liden tre Aars Pilt have modtaget Hylding og redet vor Eriksgata? Vort Tog gælder kun den trædske Rigsforstander, Hr. Sten Sture og hans oprørske Adelsyngel, der, naar den blot har sine faste Slotte og sine store Indtægter . . . . Hvad ser I saa vist paa mig for, Hr. Paul Laxmand?

Paul Laxmand.

Fordi det forekommer mig, at I betragter det

som en Synd, at Adelen har faste Slotte og store Indtægter, og glemmer, at det jo netop er en Konges bedste Støtte, naar Adelen er saa stillet.

Kong Hans (bittert).

Ja, det have vi virkelig set i Sverig, hvor stor en Støtte det har været for os og for vor høisalig Hr. Fader.

Paul Laxmand (i en noget udfordrende Tone).

I glemmer, at den svenske Adel tidt er bleven bitterlig krænket i sine allerhelligste Rettigheder af høisalig Kongen, der ikke blot udskrev store Skatter, men ogsaa ødede dem paa Reiser og anden Daarskab, som ikke kom Riget tilgode. De Svenske ville ikke betragtes som Indvaanere i et erobret Land.

Kong Hans.

Man erobrer ikke, hvad man alt lovligt eier. Man tager det i Besiddelse og forjager Snyltegæsterne. Det vil vi ogsaa gøre, og det jo før jo hellere.

Paul Laxmand (efter en lille Pause).

Der vil hengaa nogen Tid med Forberedelserne til dette Tog, men Alt skal blive gjort som Eders Majestæt har befalet det, og Udrustningerne drives saa hurtigt som muligt. (Vil træde tilbage).

Kong Hans.

I kan vel gøre nogle Forskud, Hr. Paul Laxmand? I gælder for den rigeste Mand i Landet.

Paul Laxmand.

Næst Kongen.

Kong Hans.

Vi? Nei, min gode Hr. Paul, Kongen er altid den fatttigste Mand i sine Riger og Lande. Hvad han har, tilhører hans Folk. Han veed egenlig ikke hvad Eiendom vil sige, og naar der flyder en Indtægt i hans Kasse, da har den de tusinde og atter tusinde Steder hjemme. Vi modtoge disse Riger i Gæld fra vor høisalig Hr. Fader, der, som enhver Grundlægger af et nyt Dynasti, havde maattet kæmpe haardt for at haandhæve sin Magt og Værdighed. Vi have vor ufornøielige Broder histovre paa Gottorp Slot, hvis Fordringer aldrig faa Ende, og vi skulle tænke paa at haandhæve vor egen Magt og Værdighed, ved at holde disse Riger sammen og befæste Kalmarunionen, der fik et slemt Knæk under vor høisalig Herr Fader.... Men med Guds og vor Frues Hjælp skal det ske Altsammen. (Efter en kort Pause). Men hvor blev Prinsen af? Naa, der har vi ham og hele Husstanden. (Til Prins Christjern, der, fulgt af Hans Bogbinder, Birgitte med hendes Sønner, Hans og Ambrosius, samt Mester Jørgen Hintze, er traadt rask hen til sin Fader).

Naa Christjern, gaa hen og tak Hans Bog-

binder og Mor Birgitte for den Tid, Du har været i deres Hus.

Prins Christjern.

Skal jeg da bort herfra? (Falder Birgitte om Halsen). Mor Birgitte, Mor Birgitte, jeg kommer aldrig til at elske nogen Prinsesse, som jeg har elsket Dig!

Kong Hans
(der har vexlet nogle Ord med Paul Laxmand).

Lad det saa være nok med de Omfavnelser! Tak, Mor Birgitte, for vor Søn. Vi haabe, at han vil gøre Jer Opdragelse Ære. (Til Mester Jørgen). Naa Mester Jørgen, er I der? Ja, I skal saamænd ogsaa have Tak for det Kursus, som I har ladet Prinsen tage i den latinske Psalmesang. Man veed jo aldrig, hvor det kan komme til Nytte. Men jeg vil dog raade Jer, at I ikke en anden Gang sætter Kongesønner til at synge med Eders Peblinger. Vi lade Naade gaa for Ret, fordi vi ynkes over, at I har proppet saa megen Lærdom ind i Jert Hoved, at den sunde Menneske-Forstand er gaaet ud .... (Til Prinsen). Siig saa Farvel, og følg med Rigshofmesteren.

Prins Christjern.

Hvorhen?

Kong Hans.

Nu, op til Slottet, til Dronningen.

Prins Christjern (afsides).

Saa kan jeg maaske komme ud paa Slotstaget.

Kong Hans.

Du skal have en Hofmester, indtil Du kan komme ud med os paa vort Tog til Sverig.

Prins Christjern.

Herligt! Herligt! Paa Tog! Til Daad! ud af de snevre Rum! (Til Birgitte). Ja, Du faar ingen Afskedsgave nu, men jeg skal nok huske paa det Fløjels Tæppe, som jeg har lovet Dig. (Kysser Hans og Ambrosius). Tak for godt Venskab og Kammeratskab! Jeg lever nok den Dag, da jeg faar Brug for Eders Troskab. Jeg veed, at jeg vil finde den renere end Guld, der er syv Gange lutret i Ilden. Farvel, Hans Bogbinder! Den hellige Jomfru være med Eder Allesammen!

(Med en pludselig Overgang til Lystighed, idet han slaar Mester Jørgen paa Skulderen).

I er vel glad, at I bliver af med mig, Mester Jørgen? Ja, jeg er saamænd ogsaa glad, at jeg bliver af med Eder. Men I skal dog have Tak for Latinen. Der skal ikke siges om Kong Christjern den Anden, hvad der blev sagt om den første Christjern, min Bedstefader: Pulchra bestia si non careret loquela . . . . Der kan I se, at jeg har profiteret af Jer Undervisning.

(Til Paul Laxmand, med hvem Kong Hans under Prinsens Afskedstagen har talt). Skal vi saa gaa, Hr. Rigshofmester?

Kong Hans (til Paul Laxmand).

Saa bliver det derved. Guds Fred!

(Kongen gaar, med Prinsen ved Haanden, ud af Hoved-Indgangen, der bliver staaende aaben, saa at man ser det udenfor ventende Følge. Hans Bogbinder med Hustru og Sønner følge Kongen og blive staaende ved Døren i bøiede Stillinger. Mester Jorgen Hintze ligesaa).

Paul Laxmand (alene).

Hvilket besynderligt Blik kastede han paa mig, da han sagde, at jeg var den rigeste Mand i Landet! Jeg kunde i dette Øieblik næsten ønske, at jeg var den fattigste. O Daarskab, Daarskab!

(Følger efter de Øvrige).

Anden Handling.

(Et Værelse paa Københavns Slot, hvori Dronningens kvindelige Hofstat venter paa hendes Komme. Adelige Jomfruer ere grupperede omkring i Stuen ved forskellige Haandarbeider, blandt disse en ung Jomfru, der baldyrer et Axelskærf. Ved et lille Bord for sig selv Hofmesterinden. I Forgrunden Edele Jernskæg, der utaalmodigt gaar op og ned af Gulvet).

Edele.

Nei, i Dag varer det dog en forfærdelig Tid med hendes Bønner! Siden Kongen drog til Sverig, drukne vi jo i Psalmesang og Messer. Ingen Skemt, intet Ridderspil! Ei en Gang en lystig Vise! (Nærmer sig de andre Damer). Hvis dette skal blive ved, er jeg virkelig bange for, at vi alle blive forvandlede til Nonner! Hu! . . . En Nonnedragt! Hvordan tror I, at den vilde klæde mig?

Hofmesterinden.

Men, Jomfru Edele . . . .

Edele (neier dybt).

Men, Fru Hofmesterinde... (Til den unge Jomfru). Hvad er det, Du baldyrer?

Den unge Jomfru (viser sit næsten fuldendte Arbeide).

Det er til Prinsen.

Edele.

Hvad! Vil Du kaare den Vildkat til Din Riddersmand?

Den unge Jomfru.

Nei, Jomfru Edele . . . Jeg tragter ikke saa høit. Det er for Dronningen, at jeg arbeider dette Skærf. Hun vil forære det til Prinsen, naar han kommer hjem fra Sverig.

Edele.

Aa, det er Jammerskade for det smukke Skærf! Han river det sagtens tvært over eller bruger det til at køre Hest med.

Hofmesterinden.

Maa jeg bede Jomfru Edele Jernskæg at tale med behørig Respekt om Prinsen, hvis udmærkede Opførsel i Sverig Hans Majestæt Kongen i hvert Brev til vor allernaadigste Dronning ikke noksom kan berømme. Han bliver ikke blot stor i Krigen, men ogsaa i Raadet.

Edele.

Maa jeg ogsaa bede Fru Hofmesterinden tale med behørig Respekt til mig, Dronningens første Jomfru, der ikke blot bliver, men alt længst er den klogeste og den smukkeste i den Hofstat, som Fru Hofmesterinden styrer og regerer med saa stor Kløgt og Dulighed, at vi, ikke i figurlig, men i bogstavelig Forstand, dø af Kedsomhed.

(Til den unge Jomfru, der folder Axelskærfet sammen).

Giv hid! Ja, det er virkelig meget smukt. De danske og norske Farver med Rødt og Hvidt paa den ene Side, og de svenske med Gult og Blaat paa den anden. (Slynger Axelskærfet om sig). Det kan jeg lide. Stærkt broget som mit Sind og mine Tanker! Men her er Alting Graat i Graat som Franciskanermunkenes Dragt. Det er til at fortvivle over. (Til de andre Jomfruer). Kan I ikke synge mig en Vise, helst en, som jeg kan danse efter. Man stivner jo af Mangel paa Bevægelse.

(Hun draperer sig med Skærfet og bøier sig forover, som om hun vilde opfange Lyden af en fjern Musik).

Hofmesterinden.

Jomfru Edele, I veed, at Dronningen ikke ynder Dans om Formiddagen. Bøn, Arbeidsomhed, Godgørenhed, det er hendes Valgsprog. Maa jeg huske Eder derpaa.

Edele.

Bøn! Arbeidsomhed! Godgørenhed! Maa jeg ogsaa huske Fru Hofmesterinden paa, hvad I for-

resten, ifølge Eders Embedssstilling nok burde vide, at med de Artikler har aldrig nogen Dronning fastholdt en Konges Hjerte.

(Vender sig atter mod Forgrunden).

Nei, der vil andet til! Stakkels Christine! Trods al Din Dyd og Fromhed er jeg dog bange for, at Du trækker det korteste Straa. Ha, endelig! Der kommer hun fra Lønkammeret . . . Gud veed, hvad hun har bedet om saa længe!

(Alle reise sig for at modtage den indtrædende Dronning, hvis Dragt er uden andre Smykker end et stort Guldkruxifix, der i et sort Baand hænger ned paa hendes hvide Silkekjole. Edele tøver endnu et Øieblik i Forgrunden, dog ikke længere end at Dronningen akkurat ser hendes dansende Bevægelse).

Dronning Christine.

Jeg hilser Eder Alle! Sankt Franciskus, min himmelske Ven og Forbeder, gøre Eder Dagen god og syndefri! (Til Edele). Hvad har Du der, min Edele? Du seer saa pragtfuld ud, som om Du havde deltaget i en Seiersprocession.

Edele (lidt forlegen).

Det er laante Fjær, min naadige Dronning. Jeg vilde kun beundre det smukke Arbeide. I veed, at jeg elsker de muntre Farver og Munterhed.

Dronning Christine (mildt).

Alt til sin Tid . . . . . (Ser paa Axelskærfet).

Men det klæder Dig saa smukt, min Edele! Behold det til Erindring om Din Dronnings Venskab, naar Du drager herfra . . . (Til de andre Damer). Det veed vi jo Alle, hvor mangen statelig Ridder, der sukker for den skønne Edele Jernskæg.

Edele (afsides).

Den Falske! Hun vil have mig herfra! O disse fromme Duer, der se saa hellige ud! (Høit). Dersom det er Hr. Torben Bilde til Sandholt, som I sigter til, saa beror mit Ja og mit Nei jo ene og alene paa Eders og paa vor allernaadigste Konges Vilie. Men hvis det kom an paa mig, saa tilstaar jeg, at jeg helst forblev en Stund endnu ved Hoffet.

Dronning Christine.

Det har jo heller ingen Hast. Du er saa ung endnu, min Edele. Behold Du Skærfet som en Vennegave. (Til den unge Jomfru). Der skal baldyres et andet til Prinsen . . . . (Sætter sig). Men nu ville vi være flittige med vort Altarklæde. Disse Guldfryndser skulle virkes til i Kanten, det er et smukt og let Arbeide, som Alle kunne tage Del i.

(Alle Jomfruerne sætte sig igen. Dronningen og Edele, saa at de komme til at sidde ligeoverfor hinanden).

Edele (med en undertrykt Gaben).

Jeg maa bekende, at jeg ikke kan finde mindste Morskab i at sy Fryndser om et Altarklæde.

Tror Eders Majestæt virkelig, at man ved den Slags Ting kan erobre sig Himmeriges Rige og slippe nemmere fra den Skærsildspine, som vi jo efter hvad der siges, Alle skulle gjennemgaa?

Dronning Christine.

Hvor Du taler! Giver man ikke det Bedste, man har til sine Helgener, skøndt man veed, at disse ikke trænge til jordiske Smykker, men leve i en Glans, som vi ikke en Gang kunne forestille os? Er det ikke, fordi det er et Symbol paa Hjertets Ydmyghed, paa den gode Vilie, at vi arbeide til vore Kirker og smykke dem?

Edele (afsides.)

At den Kvinde ikke er bleven Abbedisse i et Kloster, istedenfor Dronning!

Dronning Christine.

Nu flittigt, Børn! Siden vor kære Herre drog til Sverig, hænger Tiden tungt paa os. Lad os faa en Sang til at korte den med.

Hofmesterinden.

Hvad befaler, min naadige Dronning, at der skal synges? En Hymne til Sankt Franciskus?

Dronning Christine.

Nei, lad os faa den Sang, hvormed de fromme Pilegrimme pleie at hilse det første Syn af den evige Stad. Skade, at vi endnu ingen danske Hym-

ner have! Jeg skal have tænkt derpaa. Saa flinkt som Mester Ghemen nu kan trykke Bøger og Viser, maa vi vel sagtens kunne faa Nogen til at skrive i vort kære Modersmaal. Begynd saa paa Sangen, Børn!

Kor af Dronningens Jomfruer.

O Roma nobilis
Orbis et domina
Cunctarum urbium
Excellentissima!
Roseo martyrum
Sanguine rubea,
Albis et virginum
Liliis candida!
Salutem dicimus
Tibi per omnia,
Te benedicimus!
Salve per sæcula!

Dronning Christine (reiser sig).

Jeg takker Eder for Eders skønne Sang. Ja, tusinde Hilsener fra os, der kun i Aanden kan skue de hellige Steder! Men, hvad var det? Jeg synes, der er saadan en Uro paa Slotspladsen . . .

(Hun gaar til Vinduet. En Page bringer imens en Mælding til Hofmesterinden.)

Hofmesterinden (til Pagen).

Vent lidt, saa skal jeg spørge ad. (Til Dronningen.) Anders Skriver, Kongens Rentemester, har Noget at forebringe Eders Majestæt.

Dronning Christine.

Lad ham komme strax! (Pagen gaar.)
(Til Jomfruerne med en afskedigende Bevægelse.)
Vi samles jo siden til Lovsangen.
(Til Hofmesterinden.)
Glem ikke at lade dem øve sig paa deres Hymner! (Til Edele, der under Sangen har ytret Tegn paa Kedsommelighed.)
Naa, Edele, Du tøver end?

Edele (idet hun bøier sig dybt.)

Jeg troede, at Eders Majestæt muligt kunde behøve min Tjeneste og Opvartning, mens Rentemesteren var her?

Dronning Christine.

Nei, gaa Du kun med de Andre! Vi holde intet Hof, saalænge vor kære Herre er i Sverig. Du har Din Frihed, min Edele.

Edele (afsides, idet hun trækker sig tilbage.)

Ja, saa vil jeg benytte mig af den til at blive her i Nærheden og høre Rentemesterens Ærinde.

Dronning Christine
(til den indtrædende Anders Skriver.)

Hvad Godt bringer I mig, Mester Anders? I ser saa alvorlig ud. Der er dog ikke tilstødt vor kære Herre noget Ondt?

Anders Skriver.

Nei, hidtil gaar Alt efter Ønske, og I vil vist-

nok snart selv faa Brev og Budskab om, at Kongen er draget seierrig ind i Stokholm, og at Brunkebjergs bitre Minder for evig ere udslettede.

Dronning Christine.

Hvorfor da saa alvorlig, Mester Anders? Et saadant Glædesbudskab burde ogsaa hilses med Glæde.

Anders Skriver.

I har vel Ret, min Dronning. Men trods det gode Budskab, som alt hilses med Jubel rundt om i Staden, hviler der et uhyre Tryk over mig. I ville tilgive, allernaadigste Dronning, at jeg henvender mig til Eder om Raad og Trøst.

Dronning Christine (opmærksom.)

Hvad har I da paa Hjertet, Mester Anders? I burde gaa til Eders Skriftefader, hvis I har syndet anderledes, end vi Alle synde hver Dag. Tal dog! Jeg bliver ganske angst af at se paa Eders alvorlige Ansigt.

Mester Anders.

Ak, min Dronning, her er ikke Tale om nogen særlig Synd, men om en særlig Vanskelighed. Kongen befaler, at jeg uopholdelig skal sende ham 16,000 Gylden . . .

Dronning Christine.

Og der er maaske ikke saa meget i Kongens Kasse?

Anders Skriver.

Forlad mig, Eders Majestæt, den nævnte Sum er tilstede . . . .

Dronning Christine.

Hvad hindrer Eder da i strax at afsende den? O lad ikke Kongen vente? Skynd Jer!

Anders Skriver.

Den Sum er henlagt til et Tog mod Ditmarskerne, der have negtet Hertug Fredrik Hyldings-Ed. . . . .

Dronning Christine.

O, hvad gjør det? Det er nu, at Kongen trænger til den, nu da han har de mange Udgifter i Sverig.

Anders Skriver.

Det gaar ikke, Eders Majestæt. Jeg har Kongens udtrykkelige Ordre for at den ikke maa røres.

Dronning Christine.

Og I veed ingen anden Udvei?

Anders Skriver.

Jeg vidste vel en Udvei, men den har sine Vanskeligheder.

Dronning Christine.

Tal, Mester Anders! Hvad Raad veed I?

Anders Skriver.

Naar Eders Majestæt vil tage Ansvaret paa sig . . . .

Dronning Christine.

Ansvaret! Hvad Ansvar kan der vel være ved at sende Kongen den forlangte Sum, naar I paa nogen Maade kan skaffe den?

Anders Skriver.

Et meget stort, min Dronning. Jeg har en Del Summer under Hænder, som Rigshofmesteren . . . .

Dronning Christine.

Rigshofmesteren, den rige Paul Laxmand, om hvis mange Godskøb og Gods-Trætter med andre Adelsmænd, og nu for ganske nylig med Jomfru Edele Jernskægs Fader paa Ellinggaard, vi have maattet høre saameget, og som nu er med Kongen i Sverig?

Anders Skriver.

Just ham.

Dronning Christine.

Og han har store Pengesummer i Eders Værge? Og Eders Angst og Sjælekvide kommer nu af, at I ikke veed, om I tør sende Kongen den forlangte Sum, som et Forskud, Rigshofmesteren gør ham,

og som Kongen naturligvis har at betale ham med fulde Renter?

Anders Skriver.

Eders Majestæt har truffet det.

Dronning Christine.

Hvad Tvivl kan der egenlig være om den Sag? Herr Paul Laxmand hverken kunde eller vilde negte sit Samtykke til den, om han var her tilstede, og til yderligere Sikkerhed kunne vi jo overgive en Del af vore Smykker og Juveler, af vort Guld- og Sølvtøi i Eders Værge . . . O lad ikke Kongen vente, Mester Anders! I tøver! I ser saa alvorlig ud.

Anders Skriver.

Eders Majestæt kender hverken Kongen eller Rigshofmesteren saa nøie som jeg, naar det gælder Pengesager.

Dronning Christine.

Hvad er da her at frygte for? Vi tage Ansvaret, hvis der er et saadant, paa os. Skynd Jer at sende et sikkert Bud med god Bedækning. Vi ville selv skrive til Kongen og ønske ham til Lykke til hans Fremgang i Sverig. Skynd Eder, Mester Anders!

Anders Skriver (idet han gaar.)

Det er mig som om jeg skulde underskrive min egen Dødsdom.

Dronning Christine (ser efter ham.)

Hvor han saae sorgmodig ud! Ja, man bliver vist ikke munter af stadig at omgaas med Penge . . . Det maa være besynderligt . . . . Men nu vil jeg skynde mig at skrive til min kære Herre, at han kan faa mit Brev samtidig med Pengene, som Anders Skriver sender. (Gaar hurtigt ind i sit Lønkammer.)

Edele (kommer fra den modsatte Side.)

Men de Penge skal Kongen aldrig faa . . . Skriv Du, min fromme Dronning! Skriv et rigtig deiligt Brev, med lange Fortællinger om hvor Du har bedet for hans Held . . . Jeg vil ogsaa skrive . . . . Ha, Paul Laxmand, det bliver et slemt Brev for Dig . . . Du gjorde min Fader Uret . . . Din Datter haanede mig . . . Dog jeg vil ei forhaste Noget . . . Naar man har saa gode Kort paa Haanden, saa kan man spille sindigt og langsomt! Hvilket Ansigt Anders Skriver satte op! Det var baade til at le og græde over! Men Rigshofmesteren! Han som hænger saa ved Gods og Guld, han skal faa at kende, at han har gjort Edele Jernskæg vred . . . . Tys! Dronningen med sit Brev . . .

Dronning Christine (idet hun træder ind.)

Du her, min Edele? Det træffer sig godt. Jeg skulde have dette Brev bragt til Anders Skriver.

Edele (vil tage Brevet.)

Skal jeg, min Dronning . . .

Dronning Christine.

Alt vel betænkt vil jeg levere det i hans egne Hænder. Følg med!

Edele.

Ja, jeg skal følge. (De gaa hurtigt.)

(En stor Sal hos Kongen. Hertug Fredrik og Pogwisch træde ind.)

Hertug Fredrik.

Lad Følget blive udenfor! Saa her er da min Broders store Modtagelses-Sal. (Ser sig om.) Nu, der skal da Ingen beskylde ham for, at han fører for stor Stads. Vi have det smukkere hos os paa Gottorp.

Pogwisch.

Eders fyrstelige Naade, man finder det altid smukkest, hvor man befinder sig bedst.

Hertug Fredrik.

Du mener altsaa, at jeg ikke befinder mig saa vel her som paa Gottorp? Du har Ret. Der kan jeg dog i det Mindste indbilde mig, at jeg er Konge. Men det er umuligt her paa Københavns Slot . . . Fordømt, at jeg er kommen for tidlig . . .

(Kaster sig paa en Stol.)

Naa, Pogwisch, hvormed kan Du forslaa mig Ventetiden?

Pogwisch.

Eders Naade kunde benytte den til at hilse paa Fru Christine . . .

Hertug Fredrik.

Vor fromme Broderkone, der læser flere Bønner mellem Aar og Dag end vi Andre begaa Synder, og det vil sige Noget. Nei Tak, hun keder mig og det er for mig den værste Feil et Fruentimmer kan have. Skulde Du tro det, Pogwisch, at jeg ordenlig føler mig genert ligeoverfor hende, saa bly og jomfruelig ser hun ud, skjøndt hun har en næsten voxen Søn . . . .

Pogwisch.

Som skal have udmærket sig i Sverig.

Hertug Fredrik.

Jeg kunde have Lyst til at udmærke ham. At den Hvalp skal staa imellem mig og Tronen!

Pogwisch.

Men Eders Naade er jo, saavidt jeg kan skjønne, en langt lykkeligere Herre end Den, der en Gang skal styre disse Lande. Da I elsker Ro og Velvære . . . .

Hertug Fredrik.

Ro! Velvære! Naar har jeg kendt dem?

Pogwisch.

Det kommer an paa hvad Begreb man forbin-

der med disse Ord. Efter min Formening fører Eders Naade det frieste og lykkeligste Liv, nogen Fyrste kan gøre sig til af. I tager paa Jagt, rider omkring paa Eders Godser, faar Penge ind som Græs, har Eders Parker og Frugthaver . . .

Hertug Fredrik.

Ja, mine Æbler ere gode! Det er en afgjort Sag! Saadan en Konge i det Smaa over Frugt og Vildt, over Skove og Diger . . . . Hør Pogwisch! jeg er det ulykkeligste Menneske, som Solen skinner paa.

Pogwisch.

Eders Naade behager at skemte.

Hertug Fredrik.

Det er den bogstaveligste Sandhed. Fra min tidligste Barndom af, saalangt som jeg kan huske tilbage, har der altid været mig Noget i Veien. Lige fra min Fødsel af, er der sket mig Uret.

Pogwisch.

I spøger. Det er noksom bekendt, hvorledes høisalig Enkedronningen forgudede sin yngste Søn . . .

Hertug Fredrik (afsides.)

Hun skulde sørget for, at jeg var bleven den ældste.

Pogwisch.

Eders Naade fik Lov til at vælge den Del af Hertugdømmerne, I selv vilde have.

Hertug Fredrik.

Ja vist! Vælge en Del af hvad der tilkom mig helt.

Pogwisch.

Og Eders Broder, Kong Hans, har altid viist sig naadig, eftergivende og rundhaandet . . .

Hertug Frederik (farer forbitret op.)

Hold inde, Pogwisch, eller jeg myrder Dig! Naadig! Eftergivende! Rundhaandet! Er der noget skrækkeligere end at trænge til Naade, Eftergivenhed, Rundhaandethed? Hør Pogwisch, det er ikke Tid til at rose, ikke Tid til at være vred, ja, end ikke til at se misfornøiet ud . . . Jeg trænger til min Broders Hjælp mod Ditmarsken. Det Pak har ladet mig vide, at de ere frie Mænd, som ikke agte at lystre nogen sønderjydsk eller holstensk Hertug! — Min Broder kommer fra Sverig med et stort Antal Tropper, som skulle hjemsendes . . . . Vi tage dem strax i Sold, paa hans Regning, forstaar Du? (ler.) Ja, vi gaa endogsaa under hans Overhøihed . . . Lad ham betale Gildet, mens jeg og min holstenske Adel høster Profiten.

Pogwisch.

Eders Naade taler saa viist som om I var Kong Salomon i egen Person.

Hertug Fredrik (der atter har sat sig ned.)

Det er en af Livets store Hemmeligheder at kunne benytte sine Fjender til sine egne Formaal, og aldrig at lade sig benytte af dem til deres . . . Hør Pogwisch, det er første Gang i mit Liv, og jeg vilde forsværge Muligheden deraf . . . men det er dog sandt . . . Jeg længes i dette Øieblik efter min Broder, Kong Hans.

Pogwisch.

Det er i Sandhed noget Nyt . . . Men, tys Hvo kommer der?

Hertug Fredrik.

Jomfru Edele Jernskæg . . . Masken for, Pogwisch! Jeg er i Et og Alt hans Majestæt Kongens lydige Vasal og hengivne Broder! Jeg har kun een Tanke, at gøre ham tilpas . . . (til den indtrædende Edele.) Ah, vor kære Fru Søsters første Jomfru og elskværdigste Veninde! Tør Hertug Fredrik, der bøier sig i Støvet for Eders Ynde, erfare hvad der har skaffet ham et lige saa kært som uventet Besøg af den Dame, hvis Vid og Skemt og Skønhed have gjort hende bekendt, endogsaa udenfor disse Riger og Lande?

Edele.

Min naadige Frue, Dronningen, til hvem Eders Ankomst er bleven mældt, lader forespørge, om det maatte behage Eders Naade at komme til hendes

Taffel, eller om I foretrækker en Anretning i Eders egne Værelser.

Hertug Fredrik (adspredt.)

Mine Værelser? Ja, det er sandt, dette Slot har jo tilhørt mine Forældre . . . (Til Edele.) Min skønne Dame, I ville tilgive, at jeg betænker mig. At komme til Taffels med saa fromme Damer som vor Fru Søster, Dronningen, og med saa skønne Damer som vor Fru Søsters første Jomfru, er tilvisse en stor Fristelse. Men da vi, som hans Majestæts første Vasal, pligtskyldigst have indfundet os her, for at modtage ham ved hans Hjemkomst fra Sverig, saa ville vi bede vor Helgen og Patron om at bevare os fra at falde i den, saa at vi uhindret kunne efterkomme vor helligste Pligt . . .

(Nærmer sig til et af Vinduerne og viser ud af det.)

Ser I, det mylrer alt med Mennesker paa Slotspladsen. Fra Sankt Nikolai vajer det store Signalflag. Og der . . . Ser I, der drager Garden frem med Seiersfaner! Hils Eders Dronning, Jomfru Edele, at vi forvente at se hende her ved Kongens festlige Modtagelse, og at vi takke for den gjorte Indbydelse. (Hilser Edele og vender sig mod Vinduet: Under de følgende Repliker høres Musik, som af en Seiers-Marsch, der nærmer sig.

Edele (afsides.)

Hvis Buddet alligevel havde naaet ham . . . Det var en Streg i Regningen . . . Dog, nei! Jeg pleier at have Held med mig . . .

(Bliver staaende i Tanker.)

Hertug Fredrik.

I tøver, min skønne Jomfru? Vil I ikke bringe Eders høie Frue mit Svar og min Tak?

Edele (bøier sig dybt.)

Eders Naade ville tilgive, at ogsaa jeg fik Lyst til at høre paa det klingende Seirsspil, der nu drager over Slotspladsen (Musiken nærmere og stærkere.) Det er en liflig og forfriskende Klang, der ligesom tilsiger os vore hemmeligste Ønskers Opfyldelse. Men I har Ret. Det er paa høi Tid, at jeg bringer Bud til Dronningen, saa at hun kan blive smykket til sin Herres festlige Modtagelse. (Gaar.)

Hertug Fredrik

(idet han følger hende nogle Skridt mod Døren.)

Lykkelig Den, der som Jomfru Edele Jernskæg ikke behøver at smykke sig for at være deilig og fortryllende. (Til Pogwisch.) Hvad siger Du til hende, Pogwisch? Tror Du ikke, at hun kunde blive en god Lokkemad for mine Kramsfugle? Tror Du ikke, at de nok maa falde i mine Doner?

Pogwisch.

Eders Naade glemmer, at I vilde modtage Kongen . . . Det er den høie Tid.

Hertug Fredrik.

Ha, Du har Ret. Hvor ere mine Riddere og Svende? Nu gælder det at være mild og ydmyg, indtil vi have forøget vort Land med Ditmarsken . . .

Saa kunne vi alt stemme Tonen lidt høiere . . . Og saa . . . Og saa . . . . Fordømt, at dette danske Folk er saa pæredansk!

(Idet Hertugens Følge, paa et Vink af Pogwisch, træder ind af en af Sidedørene, aabnes Fløidørene i Baggrunden og Kong Hans, Paul Laxmand, Lage Urne, andre adelige Herrer og et stort Følge, træde ind under festlig Musik. Kort efter fra en anden Sidedør Dronningen, festligt smykket, fulgt af sine Jomfruer, blandt hvilke Edele Jernskæg.)

Kong Hans.

Saa glad har jeg aldrig været ved nogen Hjemkomst, ja. end ikke, da jeg første Gang kyssede min førstefødte Søn!

Hertug Fredrik (afsides.)

Nei, den Glæde havde han nok helst maattet undvære! (Høit, idet han hilser Kongen.) Min høie Broder kommer med Seier og Ære. Fra Nordkap og lige ned til Elbens gule Bølger, er der Ingen, som ikke hilser Eders Hjemkomst med Tak og Glæde, og idet jeg udtaler min egen, veed jeg, at jeg er Tolk for Manges.

Kong Hans.

Vi takke Dig, vor gode Broder, for Din Nærværelse her ved vor Ankomst. Vi havde tænkt at gæste Dig paa Gottorp Slot med det Første, men Du har forekommet os.

Hertug Fredrik (afsides.)

Det er ogsaa mere økonomisk saaledes.

Kong Hans.

Se der, vor hulde Dronning!
(Han omfavner den indtrædende Christine).

Dronning Christine.

Vore Bønner ere horte, Sankt Franciskus være lovet! Og I ser sund og rask ud! Eders Reise har bekommet Eder vel?

Kong Hans.

Intet er saa sundt som Glæden. Nu er jeg, efter den lange Venten og Toven, efter alle de bitre Krænkelser og Ydmygelser, ikke blot af Navnet, men i Virkeligheden, Konge i disse tre Nordens Riger. Det har kostet Kamp og Møie og Udgift. Men vi staa her med et glad Hjerte. Vi have faret lempeligt med vor oprørske, svenske Adel, og uddelt saa meget Gods og Guld og saa mange Æresbevisninger som det sømmer sig for en Konge, der, efter at have gjort sin gode Ret gældende med sit gode Sværd, nu vil herske ved sin Mildhed. Ja, vi have endogsaa forsonet Hr. Sten Sture, saa vi tro, at han er fornøiet.

Hertug Fredrik.

Fornøiet! Han har været Nummer Et, og skal nu nøies med at være Nummer To, nei Nummer Tre, naar vor kære Brodersøn regnes med! Det er mærkværdigt om han skulde være fornøiet!

Kong Hans.

Det er ikke Alle, som kun have den ene Tanke at ville være Nummer Et. Der gives intet falskere Valgsprog end det, hin berømte Romer gjorde til sit: Aut Cæsar, aut nil.

Hertug Fredrik.

Og dog har min høie Broder ikke villet hvile, førend den øverste Magt tilhørte ham i Sverig som i de andre Riger?

Kong Hans.

Det er en anden Sag! Hvad Gud skænker en Konge i Arv efter hans Forfædre, det bør han med al Omhu, ja, med Opofrelse af sine egne personlige Ønsker, bevare for sin Æt. Det var et stort, et herligt Værk, Fru Margrete grundede, da hun stiftede de tre nordiske Rigers Forening og ikke for Intet staar der i vor Rimkronike:

Den Snor, der lægges af Strænge tre,
Den brister fuld neppelige . . .

Ja, det er et sandt Ord. Men det er et lige saa sandt, at de Strænge maa lægges lempeligt. Vi have bestræbt os derfor. Vi have faret mildt og sagtfærdigt frem, ellers var den kostelige Snor sandelig nu bristet. Os er det bleven givet at styrke og befæste den! — Dog nok herom! (Til Dronningen). Vor Søn er bleven i Sverig. Han skal lære at skikke sig blandt sine nye Undersaatter. Han skal se at vinde deres Hjerter. Glæd Dig, Christine, Du har født mig en

herlig Søn. Al min Frygt for hans Vildskab, som jeg tidt har maattet tage saa strængt, den forsvandt som Dug for Sol, da jeg første Gang saae ham i Kampen som en ung Løve.

Edele.

Derfor har Dronningen ogsaa villet hædre Prinsen med skønne Gaver ved hans Hjemkomst, som dette Axelskærf . . . .

Kong Hans.

Ah, Jomfru Edele Jernskæg, hvor I straaler! Er det Glæden over vor Hjemkomst, som faar Eders Øine til at lyse med slig en Glans?

Edele (idet hun neier dybt).

I spotter mig, min Konge! Hvis mit Øie lyser, da er det vistnok af Glæde over atter at se Eder! Ak, jeg er ikke saa from som Dronningen. Jeg har ikke bedet nær saa kraftigt for Eders Held og Fremgang som hun . . . . Men dog har jeg bedet, bedet saa godt som et stakkels Verdensbarn formaar det . . . og nu . . . . ja nu straaler tilvisse Alt, nu, da I er kommen hjem, nu, da jeg ikke længer behøver at ønske mig en Fjæderham for at kunne spørge Nyt fra Eder.

Kong Hans (der henrykt har betragtet hende).

O I er selv den skønneste af alle Fjæderhamme! I flyver med dens Tanker, der en Gang har dukket

sit Syn i Eders skønne Øine. I Sandhed, dette ene Blik har kvæget mig mere end den bedste Vin.

(Til Dronningen, der under de sidste Repliker har hilst paa Hertug Fredrik, og talt med ham.)

En Konge har aldrig lang Tid til Hvile i sin Husstand. Dog er det vor Agt i Aften at feire vor Hjemkomst i Eders Værelser, i Kredsen af Eders Jomfruer. Efter al den Krigstummel, trænge vi (ser paa Edele) til milde Blik og klare Toner. (Til Edele.) I synger dog?

Dronning Christine (mildt.)

I vore Lovsange er Jomfru Edele sædvanlig en stum Fugl. Men i Kæmpevisen og Elskovssangen, der fængsler hun Øret, saa man maa lytte, enten man vil eller ikke.

Kong Hans.

Det var jo herligt. Vi holde, det være sagt, uden Nedsættelse af Kirkehymnen, dog endnu mere af Elskovssangen. (Til Hertug Fredrik.) Vi vente ogsaa at se vor gode Broder ved denne Fest i Aften.

Hertug Fredrik.

I ville have mig undskyldt. Næst efter pligtskyldigst at have hilst paa Eder, er jeg opfyldt af Tanken om det Tog, som I har i Sinde at gøre til Ditmarsken. Øieblikket er gunstigt.

Paul Laxmand.

Hertugen mener dog vel ikke, at vi lige efter, at

Toget til Sverig har udtømt alle Kasser, skulle styrte os i en ny og tvivlsom Krig.

Hertug Fredrik.

Krig! En ny og tvivlsom Krig! Krig med Ditmarskerne!

Dronning Christine.

Nu, hvad er det da, naar det ikke er en Krig?

Hertug Fredrik.

Naar en Mand slaas med en anden Mand, saa kalder man det en Tvekamp. Men naar den samme Mand tager en Rem, en Pidsk eller et andet Redskab, for at afstraffe en opsætsig og uartig Stalddreng, saa kalder man det en fortjent Tugtelse.

Dronning Christine.

Men hvad have da Ditmarskerne egenlig gjort?

Hertug Fredrik.

De have nægtet vor høie Broder og os Hylding og Skat.

Kong Hans
(der under det foregaaende har stirret paa Edele).

Vi tale om de Ting i vort Raad. Vi skulle ogsaa have gjort Regnskab med Anders Skriver, der skammelig har ladet os vente paa den Mont, vi have forlangt.

Dronning Christine.

Hvorledes? Har I ikke faaet den sidste Sending fra ham . . . Vi havde selv skrevet . . .

Kong Hans (muntert).

Alvorlige Forretninger i Morgen. Nu staar vor Hu til Glæden. Nu ville vi være lig Kongerne i hine Ridder-Bøger, som Mester Ghemen trykker til vor store Moro. Ja, lig hine Fantasiens Konger gaa vi nu, efter Kampen og Raadet, til Fest om det runde Bord, med vore tro Riddersmænd og Vasaller, til Høren paa Sang og Strængeleg hos vor Dronning og hendes Damer!

(Til Paul Laxmand).

Byd Anders Skriver indfinde sig i Morgen tidlig i vort Lønkammer.

Paul Laxmand.

Ja, jeg skal sandelig ogsaa have talt med Anders Skriver. Han skal ogsaa staa mig til Regnskab.

Kong Hans (til Hertug Fredrik).

Om Ditmarsker-Toget mere ved Leilighed!

(Byder Dronningen Armen med et Blik paa Edele).

Nu til Fest hos vor fromme Dronning og hendes skønne Damer.

(Han fører Dronningen bort. De øvrige Personer følge, med Undtagelse af Hertug Fredrik, der bliver staaende med et spodsk Blik paa Kongen og Edele, som gaar nærmest efer Dronningen.)

Tredie Handling.

(Et lille Værelse i Fogden Hans Wollsiens Hus i Ditmarsken, i Nærheden af Heide. Tilvenstre en pyntelig Løibænk med brogede Puder og Hynder Tilhøire et stort Madonna-Billede foran hvilket to uantændte Voxlys. Mellem begge et lille Bord med en mat brændende Lampe. I Baggrunden et eneste stort Vindue, der staar halvaabent. Gennem dette ses en Del af Stjernehimlen og af de skinnende Snemarker. Ved Vinduet staar Telse Hansdatter.)

Telse.

Tys! — Hvad var det? Der lyder Trin! Ak, det er ikke hans! O hvilken Angst! At lade mig vente saaledes! (Skyder Vinduet til og gaar hen og tager en lille Buket kunstige Blomster ud af en Læddike og betragter den).

Hans Gave! hans kære Gave, som jeg skulde smykke mig med! O, men hvad hjælper alle Smykker, naar han er borte? (Ser atter ud af Vinduet).

Hvor Stjernerne funkle og hvor Sneen gnistrer! Det er et Lyshav, saa vidt Øjet rækker . . . O,

men jeg længes efter et mørkt Punkt paa den vidtstrakte Sneflade! (Lytter). Endelig! Der! Derude! Han kommer fra Heide, hvor de skulde holde Raad . . . Nu maa jeg skynde mig.

(Hun lukker Vinduet, tænder de to Voxlys foran Madonna-Billedet, hæfter Buketten i Brystet, og kaster et Blik i det lille Speil, som hænger over Løibænken).

Saa, nu er alt i Stand! (Sætter sig paa Løibænken, saaledes at hun vender sig fra Vinduet og den gennem dette kommende Reimer Wiemerstedt).

Reimer Wiemerstedt (endnu udenfor)

Telse! Telse Hansdatter! Sover eller vaager Du?

Telse (uden at vende sig om.)

Reimer, Reimer Wiemerstedt! O hvi tøver Du saa længe?

Reimer Wiemerstedt
(idet han springer ind ad Vinduet.)

Endelig! endelig, min Telse!

Telse
(idet hun afværger hans Kys, og hurtigt reiser sig.

Nei stop, lille Reimer! Det kan vente til i Morgen . . . Men hvorfor kommer Du saa sent? Du ser saa varm og anstrængt ud . . . O, jeg har ventet paa Dig! Lige siden Fader sagde mig Godnat, har jeg lyttet og speidet og tænkt paa Faders Spøg om den stærke Kulde . . . Han vidste godt, at Du vilde komme, om saa Kulden var ti Gange saa stærk . . . O han holder af Dig, min Reimer!

Han er stolt af den Søn, som hans Datter bringer ham!

Reimer.

Og jeg er stolt af min Telses Fader som af min Telse. Ak . . . . (Gør en urolig Bevægelse hen mod Vinduet.)

Telse.

Hvi sukker Du? Lyttede Du efter Noget? O, her er Ingen, som belurer os. Her er kun eet Vidne, og hun smiler til os. (Vender sig mod Madonna-Billedet, tager Buketten af Brystet og anbringer den i Rammen). Se, nu skal hun bære Din skønne Gave! (Sætter sig paa Løibænken). Hør Reimer, jeg har ladet mig fortælle, at de fine, holstenske Ridderdamer og andre Jomfruer, som ikke bo i Ditmarsken, modtage deres Beilere, saa Alle se derpaa, og tale med dem over Bordet og i Dansen . . . Det maa dog være skrækkeligt! Det er jo ligesom at kaste sit Hjerte for Hundene. Nei, da have vi Ditmarsker-Piger det rigtignok bedre! I vort eget Hjem, i vor egen lille Stue, under Nattens tause Slør og dog for Guds Aasyn og i den hellige Jomfrus Nærværelse . . . (Vender sig mod Madonna-Billedet.) Ja, hun passer paa mig, Reimer. Hun hører hvert Ord, som jeg taler til Dig og hvert Ord, som Du taler til mig . . . Ak, i Aften er Du saa taus, min Reimer!

Reimer Wiemerstedt.

Det er i Nat sidste Gang, at jeg er stegen

ind af dette Vindue, sidste Gang, at jeg fenstrer hos Dig, min Telse.

Telse (muntert).

Den Ulykke er da ikke saa stor! . . . Naar Du næste Gang kommer til Telse, da har Du som Ægteherre Lov til at gaa ind ad Døren, da har Du at befale og den stakkels Telse maa lystre . . . . Men, ikke sandt? Du vil være en mild Herre? Du vil huske paa de stille Nætter her i mit Jomfrubur, da Du maatte lystre mig?

Reimer Wiemerstedt.

O Telse, hvor jeg elsker Dig!

Telse (stryger Haaret fra hans Pande og ser ham ind i Øinene.)

Du slemme Reimer! hvis det var sandt, saa havde Du alt sagt mig, hvorfor Du ikke er glad den sidste Aften, Du fenstrer hos mig . . . O der er endnu saa meget, jeg skal have talt med Dig om! Men hvo kan tænke paa sine Kister og Klæder, paa sine Sølvsmykker og Ringe, naar Brudgommen ser saa alvorlig ud?

Wolf Isebrand (udenfor Vinduet).

Og hvo kan tænke paa Bryllups-Stads og Tant, naar Fjenden staar i Landet, og hver Mand bør gribe til Vaaben for at værge sin Arne?

Telse.

Christ fri os! Hvad er det? Den Stemme kender jeg.

Reimer Wiemerstedt.

Wolf Isebrand!

Wolf Isebrand (springer ind ad Vinduet).

Ja, Wolf Isebrand, der mener, at Reimer Wiemerstedt. saavel som enhver anden god Ditmarsker, burde have Andet at gøre, end at fenstre hos Telse Hansdatter.

Telse.

Hvad mener Du, Wolf Isebrand? Reimer er jo min trolovede Brudgom med min Faders og alle mine Frænders Samraad og Vilie. Hvi maa han da ikke i Tugt og Ære fenstre hos hende, der i Morgen med Guds og alle Helgeners Velsignelse, skal blive hans Hustru?

Wolf Isebrand

(sætter sig ned. Til Reimer, der med en utaalmodig Bevægelse, vil fjerne sig).

Fordi vi have andet Brug baade for Dig og ham. Nei, bliv Du bare her, og lad os tale roligt og fornuftigt om vore Ting! (Tager Telses Haand). Du gav mig Kurven en Gang, lille Telse! Du foretrak den glathagede Fyr der for en Mand, som Wolf Isebrand. Der var Ingen, der hverken vilde eller kunde tvinge Dig. Vore Ditmarsker-Piger ere

frie som det Hav, der beskyller vor flade Kyst. Derfor føde vore Hustruer os ogsaa frie Mænd.

Reimer Wiemerstedt
(med bestandig stigende Utaalmodighed.)

Lad det faa en Ende! Hvad skal al den Tale til?

Wolf Isebrand.

Vær rolig, siger jeg. Vi have ingen Tid at spilde paa Utaalmodighed og Daarskab. (Til Telse). Der er utallige Sagn og Viser om, hvorledes forsmaaede Beilere have hævnet sig. Men Wolf Isebrand er meget for stolt til sligt. Det har jeg bevist i Dag. Der var i vor Forsamling Tale om, hvem der skulde bære vort Banner, Frihedens, Selvstændighedens og Uafhængighedens hellige Fane, mod de Fjender, der vilde røve os mere end Livet, der vilde skænde os med Slaveriets Brændemærke! — Da sagde vore Præster, at det burde en deilig, ren og ubesmittet Jomfru af den frieste Slægt.

Telse (vendt mod Madonna-Billedet).

O Guds Moder! Guds Moder!

Reimer Wiemerstedt.

Det er en gammel Skik. Hvad angaar den os?

Wolf Isebrand (uden at ændse Afbrydelsen).

Da hævede jeg min Rost og sagde, at blandt alle Landets Jomfruer var der ingen, som i Skon-

hed, Renhed og Byrd kunde maale sig med Telse Hansdatter. Og da raabte vor Forsamling enstemmig: Telse, ikkun Telse Hansdatter skal bære vort Banner.

Telse.

Men Gud og Mænd, jeg er jo trolovet, og skal i Morgen . . . .

Wolf Isebrand.

Holde Bryllup? Ikke sandt, lille Telse? Men vi have Andet at tænke paa, og Din Brudekjortel kan Du gerne strax forære til et eller andet Helgenskrin.

Telse.

Wolf Isebrand, denne Spøg er afskylig.

Wolf Isebrand.

Spøg? Nei, vi ville i fuldt Alvor, med al optænkelig Hoitidelighed trolove Dig med en større og mægtigere Brudgom. Hun, hvis Haand har ført vort hellige Banner, kan aldrig favnes af nogen Mand. Hun maa tilhøre Himlen.

Telse.

Men naar jeg nu ikke vil?

Wolf Isebrand.

Saa maa det være, at Du ikke kan, at Du med Dig selv veed, at Du ikke er værdig til det

store Hverv! Kun en ren og ubesmittet Jomfru kan føre vort Banner.

Reimer Wiemerstedt (rasende).

Vil Du fornærme min Brud, Wolf Isebrand?

Wolf Isebrand.

Vær rolig, Reimer! Det er med hende og ikke med Dig, at jeg har at tale. (Til Telse, der er sunket i Knæ foran Madonna-Billedet). Nu, Telse, hvad Svar skal jeg bringe? Vi have ikke Tid til lange Forhandlinger. Kong Hans og hans Broder ere allerede lige ved vor Grænse, med et stort Tros af Ryttere og Knægte. De have ladet os gøre de mest vanærende Forslag. Vi have svoret, Alle som En, for at lade Havet sluge os, vort Land og Alt, hvad der er deri, end at blive Trælle, hverken for Konger, Hertuger eller Riddersmænd. Endnu i denne Nat skal vort Svar bringes til Kongen og hans Broder, der holde Gilde og gøre sig lystige paa Slottet Melbek, og i Morgen ville de vilde Skarer styrte ind over os. Men vi forsage ikke derfor. Der er Den med os, som er større end alle Konger og Hertuger tilsammen! Nu, Telse, har Du betænkt Dig?

Telse.

O Reimer! Reimer!

Wolf Isebrand (strængt).

Lad det være nok! Siig kort og godt, om

Du vil og tør føre Banneret. Skynd Dig, Telse! Jeg behøver kun et eneste Ord, det ene lille Ord: »Jeg vil«. Saa kan Du for mig i al Ro tage Afsked med Din jordiske Kærlighed. Nu, Telse Hansdatter?

Reimer (til Telse).

Betænk . . .

Wolf Isebrand.

Her er Intet at betænke. Et kort »Ja« eller »Nei«, er Alt hvad der forlanges. Nu, Telse, vil Du?

Telse (paa Knæ for Madonna-Billedet).

Hør mig, Guds Moder, hør mig! Du veed, at min Kærlighed har været ren og uskyldig. Du veed, hvorledes al min Hu og Tanke, hver min Drøm og hver min Forhaabning har knyttet sig til det Fremtidshjem, hvori al min Glæde, al min Stolthed skulde være, at jeg var Reimers Hustru og han min Ægteherre. Er det Din Vilie at al denne stille Lykke for evig skal forsvinde, er det Din Vilie, at den skal ofres for det dyrebare Fædreland: o saa giv mig Kræfter til at sige dette frygtelige: »Jeg vil.« Lad mit Offer ikke være forgæves! Lad det frelse mit Fædreland! Lad . . . o Gud, jeg kan ikke mere . . . (synker afmægtig om).

Reimer Wiemerstedt.

Du har dræbt hende.

Wolf Isebrand.

Nei, jeg har indviet hende. Det er en hellig Begeistring, der har overvældet det fine Legeme. Den vil gøre hende staalhaard paa Kampens Dag. Afveien der, Reimer Wiemerstedt! (Med udbrydende Lidenskab, idet han løfter Telse op). Telse! Gud signe Dig! Du var for god, selv for den bedste Mand'

Telse.

(retter sig i Veiret og støder Wolf Isebrand, der har stottet hende, til Side).

Jeg vil! Jeg vil!

Wolf Isebrand (ærbodigt).

Christ signe Dig og Din Beslutning! Vore ypperste Jomfruer skulle komme og iføre Dig de rene, linnede Klæder, den gyldne Hjælm og Brynie, der fra Arilds Tid have været vor Bannerforerindes Mærke. Jeg maa afsted. Det staar Dig frit for, Reimer, at blive og tage Afsked med den Brud, der nu tilhører Himlen.

Telse.

Nei, nei! Vi maa aldrig mere tales ved, aldrig ses, førend hos Gud som lutrede Aander. Tag ham med Dig, Wolf Isebrand! Tag ham med Dig til Kongen og Hertugen! Afsted, her ud af Vinduet!

Reimer Wiemerstedt.

Telse!

Wolf Isebrand.

Hun har Ret! Der er ingen Tid at spilde! Afsted til Kongen og Hertugen! (Drager Reimer med sig ud af Vinduet.)

Telse

(tager Buketten, som hun i Handlingens Begyndelse har stukket i Rammen paa Madonnabilledet).

Hans Gave! Hans kære Gave! (Sønderplukker langsomt Blomsterne). Farvel, I Livets Blomster, Farvel! (Ser ud af Vinduet). Histoppe funkle Stjernerne, Evighedens Blomster, hvis Rødder ere i Guds Himmel . . . O Kræfter, Kræfter! Saa vil jeg komme med Forfærdelse for vore Fjender.

(En stor oplyst Sal paa Slottet Melbek. Flere Borde, hvorom danske, holstenske, og sachsiske Riddere sidde. Ved det midterste Bord Kong Hans, Hertug Fredrik, Hans Ahlefelt, Junker Jørgen Schlenitz og andre af de fornemste Herrer. Pogwisch med Tjenerskab bag Kongens og Hertugens Stole. Gennem de aabne Døre i Baggrunden ser man ind i flere oplyste Værelser, med Borde for Væbnere og Landseknægte, hvorfra, af og til, lyder Bægerklang og vild Lystighed).

Kong Hans.

Der larmes altfor vildt. Lad Din Marsk paabyde Taushed.

Hertug Fredrik.

Et forønsket Bud! Jeg vilde just tildrikke min

kongelige Hr. Broder Ditmarsken og bede disse ædle Herrer om at drikke med paa vore fælles Ønskers Opfyldelse.

Kong Hans.

Jeg takker for Skaalen og drikker Dig til med Halvdelen af Ditmarsken. Og jeg tildrikker alle disse gode Herrer paa godt Bytte og gode Forleninger.

Hertug Fredrik (afsides).

Alt med Maade! Den bedste Part vil jeg nok selv beholde! (Høit). Jeg takker Eder for denne Skaal, min kære Hr. Broder.

Forskellige Stemmer
(saavel fra det Bord, ved hvilket Kongen sidder som fra de andre Borde).

Vi takke! Vi takke! Godt Bytte! Sølv og Guld i alle Lommer!

(Bægerklang og almindelig Lystighed).

Kong Hans.

I drikker ikke, Hans Ahlefelt!

Hans Ahlefelt.

Der er et gammelt Ord . . . .

Junker Jørgen Schlenitz
(der er noget beruset).

Hvad? Gammelt Ord! Hvad taler I om gamle Ord? De høre kun hjemme i Klosterreder og blandt tandløse Kærlinger.

Kong Hans (til Hans Ahlefelt).

Lad Eder ikke forstyrre af Junkerens Skemt . . . Hvad var det for et gammelt Ord?

Hans Ahlefelt.

At man ikke skal sælge Bjørnens Hud, førend man har fældet den.

Junker Jørgen Schlenitz.

Bjørnen! Bjørnen! Det er et godt Ord! Disse Ditmarsker-Bjørne skulle komme til at danse lystigt efter vor Pibe. »Vaer Dig Bonde, for nu kommer Garden!« det skal være vort Feltraab. Naar det lyder ud over den flade Marsk, saa skal der blive en Bjørnejagt . . . Ha, det bliver en Lyst, naar de plumpe Labber spærre Veien for hinanden og vore lange Spyd gennembore de Flygtende!

Hans Ahlefelt.

I skulde ikke være saa sikker i Eders Sag, Hr. Junker!

Junker Jørgen Schlenitz
(hvis Rus er i bestandigt Tiltagende).

Ikke sikker! Ikke sikker! Man skulde tro, naar man hører slig Tale, at Ditmarsken var lænket til Himlen. (Løfter et Bæger.) Her tømmer jeg et Bæger paa disse Marskbønders Undergang og paa min Gardes Afgøren af den Sag, uden at de fyrstelige Herrer behøve at føre deres Fænniker i Ilden.

Kong Hans (til Hertug Fredrik).

Jeg hader at høre paa hans Pralen. Det er ligesom vi ikke havde andre Tropper end hans Garde.

Hertug Fredrik.

Det staar til Eders Majestæt at hæve Taffelet, naar det behager Eder. Pogwisch mælder desuden, at der er kommen Sendebud fra Ditmarskerne . . .

Hans Ahlefelt (leende).

Sendebud fra Ditmarskerne? De Bondeknolde! Det er da ikke Eders Majestæts Mening at ville modtage de kofteklædte Bønder?

Kong Hans.

De kofteklædte Bønder ere jo ogsaa vore Undersaatter . . . Ifølge Keiserens Gavebrev til vor høisalig Herr Fader hører Ditmarsken under Danmarks Krone . . .

Hertug Fredrik.

Under Hertugdømmernes Krone . . .

Kong Hans.

Naa, det kommer jo ud paa Et . . . Vi ville høre disse Sendebud . . . Hvo veed om ikke Synet af vor Magt har bragt Ditmarskerne til Fornuft.

(Til Hertug Fredrik, idet han reiser sig og gaar frem).

Vi takke for god Beværtning.

Hertug Fredrik (ondskabsfuldt).

Det gør mig ondt, at jeg ikke har kunnet forhøie Eders Majestæts Nydelse med skønne Damers Nærværelse. Jomfru Edele Jernskæg maatte jo varetage sine Pligter hos Dronningen.

Kong Hans.

Deri tar I dog feil! Hun har, just lige før vor Afreise holdt Bryllup med Herr Torben Bilde, som vi have udnævnt til vor Lænsmand paa Vordingborg. Vi have lovet at bringe hende en fra Ditmarsken erobret Brudegave.

Hertug Fredrik.

Ja, jeg veed, at hun staar høit i Eders Gunst.

Kong Hans (afvisende).

Aa ja! Hun er livlig og munter! Men nu have vi Andet at tænke paa . . . Naa, der have vi nok de Ditmarsker-Sendebud . . . .

(Under Kongens og Hertugens Samtale er der bleven ryddet op, saa at Midten af Scenen er fri. Nogle holstenske Riddersmænd indføre Wolf Isebrand og Reimer Wiemerstedt).

Kong Hans

(der har sat sig ned, til Hertug Fredrik, som staar hos).

De se noget firskaarne ud.

(Fnisen og Lystighed blandt Ridderne, idet Wolf Isebrand og Reimer Wiemerstedt føres forbi).

Pogwisch.

Det er jo Stude og ikke Mennesker!

Hans Ahlefelt
(idet han peger paa Wolf Isebrand).

Jeg tror dog ikke, at et Livtag med ham der vilde bekomme Jer godt.

Junker Schlenitz.

Ho ho ho! Det er altsaa nogle Exemplarer af det Kvæg, som i Morgen skal rides ned.

Hertug Fredrik (med hævet Røst).

Kongen paabyder Taushed, for at han kan høre, hvad de Ditmarsker-Sendebud have at sige.
(Til Wolf Isebrand og Reimer).
Træder nærmere! Her sidder Kongen, som vil gøre Eder den Ære selv at fornemme Eders Budskab, og her staar jeg, Hertug Fredrik, der vil være Eder en naadig Herre, hvis I falde tilføie og hylde mig.

Kong Hans.

Nok! nok! Vi ville høre Sendebudene. (Til Wolf Isebrand). Siig os Dit Ærinde. Da Du er den Ældste, skal Du formodenlig føre Ordet.

Wolf Isebrand.

Mit Ord, der siges i mit eget og i mine Landsmænds Navn, er kort og godt, at vi Ditmarskere

hverken ville aflægge Hyldings-Ed eller betale Skatter.

Kong Hans.

Det Ord er saa godt som en Underskriven af Din egen og af Dine Landsmænds Dødsdom. Har I vel betænkt og overlagt, hvad der vil følge deraf?

Wolf Isebrand.

Ja, Alt er betænkt og overlagt. Vore otte og fyrretyve Fogder, der hidtil med Ære have styret vort frie Land, have, som det var deres Skyldighed, forestillet os alle Krigens Rædsler. Vi veed, at den hverken skaaner Liv eller Eiendom. Vi veed, at Eders sachsiske Garde spidder de spæde Børn paa deres Lanse-Od og farer frem med Roven og Skænden værre end Tyrker og Hedninger. Vi veed, at I er mægtig som hin Assyrer-Konge, der trængte Herrens Folk . . . .

Kong Hans (hurtigt).

Og desuagtet . . . ?

Wolf Isebrand.

Og desuagtet have vi besluttet ikke at give efter, men sætte vor Lid til ham, der slog hin stolte Senacherib paa Flugt.

Kong Hans.

Men det er jo Vanvid.

Wolf Isebrand.

Ja vel! Det er Vanvid! Det Vanvid, der bragte David til at gaa mod Goliath, det Vanvid, der saa ofte har beskæmmet de Overmodige, som spurgte: Hvad er dette for en Tillid? Det Vanvid, der fra Arilds Tid af, har udrettet de store Bedrifter, det Vanvid, der for nylig har slaaet hin stolte Burgunder-Hertug, da han vilde kue den frie Schveitser-Bonde! I har Ret. Det er Vanvid, men et helligt Vanvid, der skal knuse dem, som ikke ville lade os leve i Ro og Fred ved Fædrenes Skikke.

Kong Hans.

Hvad ville I da her? Naar I selv have valgt Død og Undergang, saa er der jo Intet for os at gøre, uden at bringe Død og Undergang. Det er Eders eget Valg.

Wolf Isebrand.

Det er ikke vort eget Valg, og der er saare meget for Eder at gøre, saafremt I som en christelig Fyrste vil høre Billighedens og Fornuftens Stemme. Giv Eders Hær Afsked! Send de vilde Landseknægte bort, drag hjem til Eders egne rige og skønne Lande og lad os Ditmarsker-Bønder beholde den fattige Strimmel Land, som vi, med Anstrængelse af alle Kræfter, hvert Aar maa værge mod det voldsomme Vesterhav, men hvorpaa det nu en Gang er vor Stolthed at leve og dø som frie Mænd.

(Almindelig Latter).

Kong Hans.

Vi takke for det gode Raad. Men det er nu ikke denne Gang vor Leilighed at følge det, og naar I ikke have andet at forebringe . . . . (Reiser sig med en afskedigende Bevægelse).

Wolf Isebrand.

Jo Konge, vi have noget Andet at forebringe. Det er til os at tale her og til Eder og Eders Riddere at høre.

Hertug Fredrik.

Er Bonden gaaet fra Forstanden?

Junker Jørgen Schlenitz.

Kast ham ud, det Marsksvin, der vover at grynte i Kongens Nærværelse.

Mange Stemmer.

Kast ham ud! Kast ham ud!

Kong Hans.

Stille! Lad Bonden tale! (Til Wolf Isebrand). Hvad har Du mere at sige?

Wolf Isebrand.

At I skal ydmyge Eder for Gud og faa Eders Synders Forladelse, førend I gaar i denne Kamp.

Junker Schlenitz.

Kamp! Kamp! Vaer Dig Bonde, for nu

kommer Garden! (Ler høit). Kamp! Kamp med Ditmarskerne!

Wolf Isebrand (i profetisk Exaltation).

Ja, en Kamp, hvori disse stolte Skarer skulle segne som Engens Græs for Høstkarlens Le! Vi have Bundsforvante, Herr Konge, mod hvilke Eders Skarer Intet formaa. Hører I de tunge, hule Drøn derude? Det er Havet, der bebuder, at det snart vil reise sig i sin Vælde mod Eder. Ser, I, hvor de lyse Stjerner deroppe drage Taageslør for deres nys saa klare Øine? Det bebuder, at Slud og Tø ville komme Havet til Hjælp, at Hærskarernes Gud vil røre Naturens Kræfter mod Eder. Lad af fra denne Kamp, Kong Hans, ikke for vor, men for Jer egen Skyld! De uretfærdige Kampe straffe sig selv, enten sent eller tidlig, og med denne vil Eders Lykke og Tilfredshed for evig vige fra Eder.

(Mumlen af Misfornøielse).

Kong Hans.

Stille! (Til nogle holstenske Riddere). Fører Bønderne med sikkert Leide tilbage.

Reimer Wiemerstedt
(der hele Tiden har staaet hensunken i sine egne Tanker).

Endnu ikke. Jeg har ogsaa et Ord at tale med i denne Sag. Dog var det maaske bedst, om mine Ord kun lød for Kongens Øren.

Kong Hans.

Tal frit! En Marskbonde kan tilvisse ikke

sige os Noget, som vi ikke i Alles Nærværelse tør høre paa.

Reimer Wiemerstedt.

Saa er Du ogsaa bedre end Dit Rygte, Kong Hans! Saa er det ikke sandt, at Du har ladet Anders Skriver hænge, fordi han ikke kunde skaffe Penge nok til Ditmarsker-Krigen. Saa er det ikke sandt, at Du er troløs mod Din ægteviede Dronning, for en falsk Kvinde, der daarer Dig med sledske Smil.

Kong Hans (rejser sig hæftigt).

Stop Munden paa ham. Dette gaar for vidt.

Reimer Wiemerstedt
(med stærk Stemme, mens han og Wolf Isebrand omringes).

Saa er det ikke sandt, at Du vil skille Brudgom fra Brud, Reimer Wiemerstedt fra hans Telse! Men naar dette ikke er sandt, saa gaa ikke i denne Kamp! Der gives stærkere Kræfter end de vrede Elementers, om hvilke Wolf Isebrand har talt. Det er Fortvivlelsens! Hører Du, Konge? Fortvivlelsens, der hverken kender Frygt eller Fare. Og den vil komme med den rene, ubesmittede Jomfrus Banner og bringe Forfærdelse over Dig og Dine!

Kong Hans.

Før dem bort! Giv dem Leide!

(Kongen og Hertugen gaa hurtigt til Venstre, mens de øvrige Personer, under stort Spektakel, føre Wolf Isebrand og Reimer Wiemerstedt bort).

(En ved Hemmingsstedt opkastet Skanse. Vid Udsigt over den tildels snedækte Marsk. I fjerneste Baggrund, Vesterhavet og store Taagemasser. Scenen er et Øieblik tom. Lidt efter lidt dages det, uden dog at blive fuldkommen lyst. Ditmarsker-Arbeidsfolk komme syngende ind, og opslaa et Telt paa den tilhøire opkastede Skanse).

Ditmarsker-Arbeidsfolk

(hvis Sang man alt har hørt førend de komme frem).

Til at skærme den bedste,
Reneste Kvinde,
Teltet I fæste
Paa Pladsen derinde!
Skynder Eder! Tager fat!
Snart er endt den mørke Nat!
Skynder Eder, tager fat!
Jomfruen kommer.

(De tage Huerne af og knæle, idet en Procession af Præster, Nonner og Jomfruer fører Telse, der er klædt i hvide linnede Klæder med Guldbrynie og Guldhjælm, rundt om Skansen).

En Præst.

Fører Jomfruen rundt om Skansen, og istemmer saa vor Invielsessang.

(To Præster række knælende Telse det store Banner med den hellige Jomfrus Billede, to andre lægge velsignende Hænderne paa hende, mens der synges).

Kor af Jomfruer og Nonner.

Viet, viet Du være
Til vort Banner at bære
Og til Himmelens Brud.
Hvert et jordisk Ønske maa dødes,
Hvor det Hellige fødes;
Hil Dig i Renheds Skrud!
Før nu vort Banner med Gud!

(Under Slutningen af Indvielsen er Wolf Isebrand, Reimer Wiemerstedt og en Skare bevæbnede Ditmarskere komne ind paa Scenen).

Wolf Isebrand.

Ha, det var Ret! Der er Intet at udrette med Tyrannerne. De drage hid, og Garden røver og plyndrer alt. (Viser mod Østen, hvor man under det Foregaaende har set en stærk Lysning).

Det er ikke Solen. Den viser neppe sit Aasyn i Dag. Nei, det er vor gode Stad Meldorp, som staar i Flammer! (Til de Skarer, der efterhaanden have samlet sig paa Skansen).

Ser ikke saa forfærdede paa de Luer! Det er et Glædes-Blus! Lad dem myrde og brænde! Vor Frihed stiger ubetvungen mod Himlen som disse Luer. Nu, til Dagens Arbeide! Vogter Jomfruen vel! Hendes hellige Banner løfte vor Begeistring paa Modets og Andagtens Vinger til Seier og Frihed! (Til Telse). Hvil Dig i Teltet nu, og

Ingen træde frem, før det er Tid. Men da istemmer vore herlige Frihedssange og vort Feltraab: Vaer Dig Garde, for nu kommer Bonden! (Telse føres af Præsterne og Processionen ind i Teltet. Man hører Musik som af fremrykkende Tropper). De rykke frem. Taagen skjuler vor Skanse for dem. Des sikrere ere de paa Fordærvelsen. Nu Reimer!

Reimer Wiemerstedt.

Her!

Wolf Isebrand.

Hvi ser Du saa mørk ud? Dette skal være Din Hædersdag. Med denne Fane skal Du følge næst efter Jomfruens Banner. Det bliver en lystigere Fart end om Du gik til Bryllup.

Raab (der afbryde den sig nærmende Krigsmusik).

Vaer Dig Bonde for nu kommer Garden!

Raab (bag Skansen).

Leve det frie Ditmarsken!

Wolf Isebrand.

Intet Raab! Ingen Sang! Intet Skud, før i rette Tid! Ha, hører I?

Reimer Wiemerstedt.

Hvad er det! (Man hører Havets Boblen og Larmen).

Wolf Isebrand (med vild Glæde).

Det er Havet, som bryder gennem Sluserne

og stiger i Engene! Ser Du, hvor blankt Alt bliver derude? Hvad mener Du den store Junkers Heste ville sige til det Fodbad? For lavt til at svømme i, for høit til at ride igennem! Se, se! der trille deres Kanoner som Smaasten ud i Vandet! Det bliver en fugtig Morgen! Afsted, Alle bag Skansen!

Junker Schlenitz
(fra den modsatte Side, dog uden at betræde Scenen.

Vil I frem! Frem i tusind Djævles Navn! Frem! frem! O ve, min Hest!

Wolf Isebrand (paa Skansen).

Nu er det Tid! Skyd nu! Lad nu Banneret svæve frem.

(Telse kommer ud af Teltet og bevæger sig med sit Følge frem mod den Side, hvorfra Musiken og Krigsraabene endnu af og til høres). Følg hende, Reimer Wiemerstedt! Nu er det Tid! Død og Fordærvelse over vore Fjender! (Der skydes fra Skansen). Vaer Dig Garde, for nu kommer Bonden! — Ha, hvert et Skud bringer Dødsbud til Tusinder, og de kunne Intet gøre for at værge sig. Svæv, hellige Banner! Nu er det Tid!

(Larm og Forvirring, der vel høres, men tildels dækkes af de fremvæltende Taagemasser, under hvilke Dekorationen forandres til en Udkant af Valpladsen, paa hvilken Kong Hans og Hertug Fredrik komme hurtigt ind. Et Bud følger dem i nogen Afstand).

Kong Hans.

Garden slaaet! Garden tilintetgjort! Det er umuligt.

Hertug Fredrik.

Som I lige har hørt, er det Umulige dog bleven muligt. (Til Buddet). Il til Trosset og mæld, at vi komme. (Buddet gaar). Det gælder om at frelse Livet. Afsted Konge! Den hvide Skikkelse med det gyldne Banner lyser igennem Taagen! Afsted! Afsted! (Vil drage Kongen med sig).

Kong Hans.

Det er ikke Ditmarskens Sværd, det er Elementernes Vrede, der beseirer os. O Du mægtige, stolte Hav, hvad har jeg gjort Dig, at Du reiser Dig mod mig i Din Vælde?

Hertug Fredrik.

Det stiger! Det stiger!
(Iler bort, efter forgæves at have søgt at drage Kongen med sig).

Kong Hans (alene).

Ha, han har Ret! Det stiger, stiger som Lidenskaben i et Menneskes Bryst! Tøv, tøv, o Vesterhav! Lad mig faa Tid til at flygte for din Vælde! Flygte! O Forsmædelse! Og hvorhen? Hvi ser du paa mig, Anders Skriver, med Dine stive Øine og dine forvredne Træk? . . . Du faldt paa Dine Gerninger, Du havde bedraget Kongen . . .

Kongen! Hvilket usselt Ord, naar Elementerne rase! . . . (Lytter). Ha, hvilken Jubel! Det er Ditmarskernes Seiersraab! Den gyldenhvide Skikkelse med det store Banner svæver frem . . . . O Forsmædelse! Hvad er en Konges Magt og en Konges Vilie?

(Tilhyller sit Ansigt og iler bort, idet Wolf Isebrand med en Skare jublende Ditmarskere, Telse med Banneret, Præster og Personer af Telses Følge og tilsidst Reimer Wiemerstedt, efterhaanden komme ind paa Scenen).

Wolf Isebrand.

Seiren er vor! Nu siger den frie Ditmarsker: Hertil og ikke videre, endog til Dig, Du mægtige Vesterhav! Lad nu Sluserne lukkes! . . . Ha Telse, Din Haand er ren! Du har ført os herligt!

Telse (idet hun støtter sig mod Banneret).

Glød Begejstringens Ild, Du løftende og fortærende! Tag mit Offer, o Gud! Jeg er Din Tjenerinde.

Wolf Isebrand.

Hvad nu? Nu er det Tid at juble.

Telse.

Juble mod Livet! Reimer! Reimer Wiemerstedt!

(Man hører Festklokker og Seiersjubel, mens Taagen spreder sig og Solen bryder frem).

Hører Du Bryllupsklokkerne? Ser Du, hvor jeg er smykket? O lifligt! lifligt! Reimer!

Reimer Wiemerstedt (idet han knæler for hende).
Hvad er Dit Bud?

Telse (idet Banneret falder af hendes Hænder).
At Du skal leve for at glæde Dig over Fædrelandets Seir. (Synker døende om paa Banneret).

Reimer Wiemerstedt.
O Telse! Telse!

Wolf Isebrand (med et Udbrud af vild Smerte).
Ja, Seiersglæde! Telse! aldrig har Mand elsket Kvinde som Wolf Isebrand har elsket Dig.

Reimer Wiemerstedt.
Aldrig har Mand sørget over Kvinde, som Reimer Wiemerstedt vil sørge over Dig.

Wolf Isebrand.
Bort med al Sorg! Jubel! Jubel! Seiers-Jubel for vor Frihed!

(Musiken falder ind med en Seiers-Symfoni).

Fjerde Handling.

(Et Værelse paa Vordingborg Slot. Ved et Tavlebord sidder Kong Hans og Edele Jernskæg, den sidste i pragtfuld Ridderfrue-Dragt, med en Luth i Haanden).

Edele.

Nu, var det sunget godt? Fik jeg Mismods Dæmonen til at fly?

Kong Hans.

Tak! Hos Dig er der Lys og Glæde! I Din Nærhed glemmer Kongen sine Sorger . . . Siden hin Ulykke i Ditmarsken . . . .

Edele.

O hvor gider I nu huske paa Ditmarsken, nu da I kommer hjem fra Sverig, og har saa meget Andet at tænke paa . . . En natlig Ildebrand, der længst er slukket, bør ikke vedblive at forkymre os det klare Dagslys.

Kong Hans (reiser sig).

Slukket? Hvor fik Du den Visdom fra? Slukket! Mens Oprørsluen brænder rundt omkring i mine Lande! Slukket! . . . Kong Hans, der maatte flygte for de Ditmarsker-Bønder, Kong Hans, der kom med Spot og Skade fra det Tog, kan ikke længere herske i Sverig! Den Gnist er faret vide! Den kom beleiligt for Herr Sten Sture... Han fik den pustet i lys Lue. Og i Norge begynder man ogsaa! Der vil Knud Alfson efterligne Hr. Sten og lege Konge i det Smaa. Min Broder, for hvis Skyld al den Nød times os, sidder rolig paa Gottorp, og nægter os hver Haandsrækning . . . og jeg . . . og jeg! . . . Jeg morer mig ved Tavlebordet med Edele Jernskæg!

(Vælter forbitret Brikkerne, og støtter sit Hoved imod Bordet).

Edele (der har reist sig, afsides).

Dette duer ikke! Jeg maa have ham i godt Humor! (Høit). Jeg har faaet Skrupler, Eders Majestæt. Det er vist en stor Uret af mig at holde Jer tilbage og fjerne Jer fra Eders Dronning.

Kong Hans.

Min Dronning! Hun sidder jo paa Stokholm Slot og forsvarer det mandeligt. Men Du har Ret . . . Jeg maa afsted. Jeg maa ile til hendes Undsætning. (Springer op).

Edele.

Skade, at Flaadens Udrustning tager Tid. Til den er færdig, faar I dog at vente.

Kong Hans.

Ha, Du har atter Ret. Syng, syng, Edele! Forjag Kongens mørke Tanker!

Edele.

Jeg er ikke oplagt til at synge, naar Kongen er bedrøvet. Det er vist bedst, at jeg anskaffer mig en Nonnedragt, gaar i Kloster og gør Bod for mine Synder . . . .

Kong Hans (kysser hende).

Dine Synder, Du Engel!

Edele.

Det er virkelig mit Alvor.

Kong Hans.

Hvad vilde Din Husbond sige dertil?

Edele (ler).

Min Husbond! Ak, den gode Mand! Som han bestandig takker Kongen for den ham beviste Naade, vilde han sagtens vedblive at takke, at jage, at spise, at drikke, at gøre sin daglige Gang op i Gaasetaarnet for at speide efter Fjender. Min

Husbond! Jeg tror ikke, at man kan gøre en Munk af ham!

Kong Hans.

Saa lidt som en Nonne af Dig.

Edele.

For det Sidste vil jeg dog ikke svare.

(Synger lystigt).

Thi Nonnen tager sit Slør
Af tusind forskellige Grunde,
Naar Kjærligheds-Flammen i Hjertet dør,
Og Klaffernes Gloser, lig bjæffende Hunde,
Gir Genlyd i tusind sladrende Munde:
Da hyller man sig i det Nonneslør.

Men saalænge som jeg kan le og spøge, tror jeg dog, at jeg vil betænke mig.

Kong Hans (oplivet).

Nu kender jeg min Edele igen! O naar Du blot vil vedblive at fortrylle Kongen med Dit Smil...

Edele (hurtigt).

Saa vil Kongen vide mig en Bøn!

Kong Hans.

Ti Bønner for en, naar blot ingen af dem gælder Din Klostergang.

Edele.

Der er en gammel Uret, jeg gerne vil have hævnet paa Rigshofmesteren . . . .

Kong Hans.

Du har jo Slægt og Venner. Hvad vedkommer det Kongen?

Edele.

Mer end I tror. Der er Noget, som tynger Eders Majestæt paa Samvittigheden.

Kong Hans (hurtigt).

Det veed jeg dog ikke. Anders Skriver havde bedraget mig.

Edele.

Og hvis han nu ikke havde bedraget Eder? Hvis det var Rigshofmesteren, Paul Laxmand, der ene og alene var Skyld i Eders Feiltagelse?

Kong Hans.

Det er umuligt. Paul Laxmand er en Hædersmand. Han arbeider for mig i Sverig . . . Intet Ord mere derom, Edele.

Edele (afsides).

Der er ogsaa sagt nok! Den Gift, som jeg har dryppet i hans Øre, vil nok ved Leilighed skyde sine Huggetænder frem.

(Til den indtrædende Page).

Hvad vil Du?

Pagen.

Alt er færdigt, som I har befalet det.

Edele (til Kongen).

Eders Majestæt behager dog at indtage en Forfriskning?

Kong Hans.

Gode Efterretninger fra Sverig er den Forfriskning, mit Hjerte trænger til. Jeg har lidt og kæmpet meget for det Lands Besiddelse, for at opretholde Kalmar-Unionen, og skal nu se Frugten af al min Kamp og Møie forspildt! O hvor en Konges Liv er besværligt fremfor andre Menneskers!

Edele (der, under Kongens Replik, har syslet med sin Pynt, og slynget Axelskærfet fra anden Handling om sig).

Derfor maa han ogsaa have Lov til at søge Glæden paa anden Maade end andre Mennesker! Kom, min Konge! Lad mig føre Eder!

Kong Hans (idet han med Beundring betragter hende).

Ja, kom Du skønne Fe! Tryl Kongens Sorger bort! Syng for ham! Kvæg ham! Lær ham at glemme, ak blot for nogle Timer, at han er Konge.

Edele (afsides).

Og Paul Laxmands Fald til Tak for denne Glemsel!

(Idet hun vil føre Kongen ind i et tilstødende Værelse,

kommer Torben Bilde, Læsmanden paa Vordingborg, hurtigt).

Torben Bilde.

Aa, om Forladelse! Et hundrede tusinde Gange om Forladelse! Der er Bud fra København, at Alt er i Stand, Flaaden seilfærdig, og at det beror paa Eders Majestæt selv, naar I vil gaa ombord og sætte Kursen imod Stokholm.

Kong Hans (til Edele).

Du ser det, Edele, der er ingen Hvile for Kongen. (Til Torben Bilde). Vi havde tænkt at hædre Dig og Din Hustru med at indtage vor Nadver her. Men nu tør vi ikke tøve! Det er nu engang saa beskikket. Den usleste Arbeider har sin Hviletime, men Kongen har ingen. Han hviler aldrig.

Torben Bilde.

Da er det virkelig — det være sagt med al underdanig Respekt — Eders Majestæts egen Skyld, thi hele Slottet her staar til Eders Tjeneste, og min egen Seng skal ikke være Eder for god . . .

Kong Hans.

Lad det være godt!

Torben Bilde.

Der er endnu nogle Brevskaber . . . (overrækker nogle Pergamentsruller).

Kong Hans (idet han sætter sig ved Bordet).

Giv hid! Og sørg saa for Forspandet!

Torben Bilde

(til Edele, mens Kongen læser i Brevskaberne).

Se dog at opholde Kongen en Stund! Det huer mig ikke, at han forlader vort Hus uden Nadver . . . Gør det, min egen lille Frue, saa er Du sød, sød som altid!

(Kysser Edeles Haand).

Kong Hans (idet han med en utaalmodig Bevægelse ser op fra sine Brevskaber).

Sagde jeg Dig ikke, at Du skulde sørge for Forspand?

Torben Bilde.

Jeg iler! Jeg flyver! (Afsides idet han gaar). Man har da Lov at kæle for sin egen Kone! Jeg maa tage Tiden i Agt, thi i Enrum kan jeg nu slet ikke komme til . . . Om Forladelse! Jeg iler Jeg flyver! (Gaar).

Kong Hans.

Dette er forfærdeligt! Intet andet Middel til at kue en Opstand end et lumpent Snigmord! Ha, Henrik Krummedige, dette var en farlig Omgang med Kongens Fuldmagt! (Ser i Brevene). Lokket Knud Alfsøn ombord! Lokket ham med sikkert Leide! Gør Dig til af at have dæmpet Op-

standen! Ha, dette vil blive hævnet paa os og paa Vore!

Edele

(der under Kongens Replik har fjernet sig, vender tilbage med Pagen, der bærer en Bakke med Bæger, o. s. v.)

Naar Eders Majestæt ikke vil komme til Nadveren, saa maa Nadveren komme til Eder.

Kong Hans.

O Edele, dette er forfærdeligt!

Edele.

Hvad er forfærdeligt? I ser saa vildt og vredt!

Kong Hans (i sine egne Tanker).

Prins Christjern maa til Norge! Vor Tronarvings Dygtighed og Anseelse maa dække disse Misgreb.

Edele.

Vil Eders Majestæt ikke nyde Noget? Det er en gammel Erfaring, at Sjælen arbeider bedre, naar Legemet er bleven styrket og pleiet.

Kong Hans (støder til hende).

Afveien, Troldhex, der holder mig fangen i Dit Net! Hvor bliver Forspandet af? Hvis jeg lader Stokholm Slot uden Undsætning, kan jeg al-

drig vaske den Plet af, aldrig se min Dronning i Øinene . . . .

(Gaar hæftigt op og ned af Gulvet. Edele har imens taget sin Luth, og er begyndt at spille. Under Spillet fjerner hun sig lidt efter lidt ind i Sideværelset, hvis Døre Pagen har aabnet for hende.)

Edele (idet hun fjerner sig).

O lad mig dog synge en eneste Gang endnu for Eder, før I reiser,
Den Sang om Kong Volmer, hvis Sorg forsvandt,
Naar Tovelille med Ringen ham bandt,
Den Sang, den Sang . . . .

Kong Hans.

Ha, Sirene! Tryllerske! (Følger efter hende).

(En Del af den til Vadstena Kloster hørende Kirke. Paa en af Sidepillerne et legemsstort Billede af Sankta Brigitta. I Baggrunden et aabent Galleri. To Nonner komme i Samtale ind fra en af Sidegangene).

Første Nonne.

Hvad siger Du, min Søster? Skulde det virkelig være muligt?

Anden Nonne.

Det er ikke alene muligt, men det er saa vist,

som at jeg imorges har lært mit Ave og bedet min Rosenkrans.

Første Nonne.

Den arme ulykkelige Dronning! Det maa dog være haardt!

Anden Nonne.

O for Dronning Christine er intet haardt. Hun tager Alt som en Guds Tilskikkelse. Hun er saa from som dette Klosters Stifterinde, Sankta Brigitta (bøier sig mod Maleriet) og heltemodig som hun! Det er en Skam for Herr Sten Sture, vor store Rigsforstander, som han behandler hende!

Første Nonne.

Tys! Tal ikke om Rigsforstanderen! Hvad angaar det os?

Anden Nonne.

Mer end Du tror! Rygtet gaar, at hun vil nedlægge sin Dronning-Krone og blive her. Og det er det, han vil! Han frygter hende . . .

Første Nonne.

Frygter hende! En stakkels, fangen Kvinde?

Anden Nonne.

Men denne stakkels fangne Kvinde er sin Husbonds gode Engel . . . Saalænge hun holdes fangen her . . .

Første Nonne.

Ti dog, min Søster! Der lyder Sang. Vore Søstre nærme sig i festligt Optog! Vi maa paa vore Pladser . . . Ha, er det Dronningen, den skønne, blege Skikkelse?

(De fjerne sig og slutte sig til det Optog af Nonner, der med Abedissen i Spidsen, under Hymnesang føre Dronning Christine ind i Kirken. I det Øieblik Dronningen begynder at tale, stanser Sangen).

Dronning Christine.

Jeg takker Eder for Eders gæstmilde Modtagelse i Eders Kloster, mine fromme Søstre. (Til Abedissen). I veed, min ærværdige Moder, under hvilke Betingelser det er mig forundt at søge Ly hos Eder. Jeg tror ikke, at disse forbyde mig en ensom Andagtstime her i Eders skønne Klosterkirke.

Abbedissen.

I har i Et og Alt at befale, min høie Dronning. Vor Helgeninde, Sankta Brigitta (bøier sig mod Maleriet) ser vist med Fryd, at Christenhedens frommeste Dronning tøver her i hendes høitelskte Klosterbo.

Dronning Christine.

Ros mig ikke, min Moder! Jeg er en uværdig Synderinde for Gud og alle hans høie Helgener . . . . (Hun tager den lille Guldkrone, hvormed hendes Slør er befæstet af og lægger den paa et Sidealter).

Lig der, min Dronning-Krone, saalænge det er Guds Vilie at revse og at prøve mig.

Abedissen.

Eders Majestæt kunde for bestandig lade den ligge der, og begunstige Klosteret med Eders Nærværelse! Det er et lykkeligt Liv, og jeg, uværdig Abedisse og Forstanderske for disse fromme Sjæle, der hædre mig med det elskte Moder-Navn, vilde med Glæde træde tilbage for den fromme, Gud velbehagelige Dronning Christine.

Dronning Christine.

Vi takke Eder! Det var tilvisse at slippe nemt fra Verdens Uro og Besvær. Men vor Pligt som Kong Hans' Hustru og vore Børns Moder, kalder os tilbage til vort Hof, saasnart Forholdene ikke længer umuliggøre vor Afreise. Det staar Alt i en større Herres Haand. Men vil I nu gøre Dronningen en Glæde, saa lad Eders fromme Nonners Sang tone ned til mig fra Galleriet derhenne, mens jeg letter mit Hjerte for Gud og min Helgen, og Eders fromme Amen sætter Segl paa mine Bønner.

(Abedissen og Nonnerne forlade langsomt den for Tilskuerne synlige Del af Kirken. Fra Galleriet i Baggrunden lyder under det Følgende en dæmpet Korsang, mens det enkelte Ord »Amen« paa de i Texten angivne Steder, intoneres noget stærkere).

Dronning Christine.

(Gaar, efter at Nonnerne have forladt Scenen, nogle Gange op og ned af Gulvet, og standser derpaa foran Sankta Brigittas Billede).

Ha, ogsaa denne Kvinde har maattet lide, og hvad ere mine Lidelser mod dem, som min Forløser har udstaaet for mig? (Knæler).

O men Du, som veed,
Al min Sorg og Vaade,
Stig med Trøsten ned,
Af Din store Naade!
Giv mig Kræfter denne Nød at bære,
Lad mit Fangenskab kun mig besvære,
Og min Husbond ei til Smerte være!

Koret.

Amen.

Dronning Christine (bestandig knælende)

Fri min Drot, min Søn,
For hvad jeg maa lide!
Giv dem bedre Løn,
Naar de gaa at stride!
Giv dem al den Lykke, jeg maa savne,
Lær dem, hvordan de kan Riget gavne,
Saa at i Din Naade de kan havne.

Koret.

Amen.

Dronning Christine (bestandig knælende).

Jeg er træt og svag!
Det er strænge Tider,

Naar paa Kampens Dag
Man forgæves strider!
Slottet har jeg maattet overgive,
Fange skal i mangen Stund jeg blive,
O men Du, men Du kan Frihed give!

Koret.

Amen.

(Under den vedvarende sagte Musik falder den bestandig knælende Dronning i Søvn. Ved en pludselig stærk Overgang i Musiken, træder Sankta Brigitta langsomt hen foran den sovende Dronning og lægger sin Haand paa hendes Pande. Sangen og Musiken ophøre).

Sankta Brigitta.

Du er den første Dronning ei, jeg trøsted
Her i mit elskte Klosterbo,
Mens fromme Nonners Sang min Sjæl forlysted,
Og vidned om det Haab, den Tro,
Der smykke Klosteret, som jeg har grundet,
Det Kloster, ak, hvis bedste Tid er rundet.

Men Du, Christine, blive skal den sidste!
O fromme Dronning, hør min Røst!
Sørg ei for hvad Din Husbond nu maa miste,
Sørg ei for disse Tiders Brøst!
Se fremad! Høit op over Himmelteltet
Staar Nordens Fremtid alt af Glans ombeltet.

Mit Kloster her sin Skærv har kunnet lægge,
Men dog maa Klosteret forgaa,

Og nye Former skal ny Kræfter vække
Og Et, kun Et i Alt bestaa:
Den Tro, som Du midt i Din Smerte priser,
Den Tro, som Trøstens Engle nu Dig viser.

(Idet Dronningen reiser sig for at udstrække Armene mod de trøstende Engle, som paa Sankta Brigittas Vink have nærmet sig, intonerer Koret endnu en Gang et stærkt Amen.

(Stor Sal paa Raadhuset i Bergen. Erik Valkendorf kommer hurtigt ind og ser sig om, som om han søgte Nogen. Lidt senere kommer Prins Christjern, med Følge, der forbliver i Baggrunden).

Erik Valkendorf.

Han er her ikke endnu! Og jeg, som troede, at hans Utaalmodighed vilde ile . . . . Aa hvad, han er ung og flygtig og farer fra den ene Blomst til den anden . . . Naa endelig . . . (Gaar den indtrædende Prins i Møde).

Prins Christjern.

Nu Valkendorf? Hvad Nyt? Har Du formaaet Borgmester og Raad til at indbyde Matronen og hendes Datter?

Erik Valkendorf.

De komme, min Prins.

Prins Christjern.

Og Betingelserne? For Intet faar man Intet. Det er saa gammelt som Metusalem.

Erik Valkendorf.

Eders Høihed maa selv afgøre Alt. Det er jo ikke sagt, at den unge Pige vil behage Eder saa meget som mig. Og hvad Borgermester og Raad angaar, da har jeg kun ytret Eders Høiheds Ønske om, at Mor Sigbrit og hendes Datter skulde indbydes, et Ønske, som for dem naturligvis er en Befaling.

Prins Christjern.

Saa er jo den Sag i Orden.

Erik Valkendorf.

Saavidt. Men Eders Høihed maa selv vinde den unge Pige, der, trods al hendes blændende Skønhed, ser ud som den fødte Ærbarhed.

Prins Christjern (ler).

Vinde hende? Jeg pleier at gøre kort Proces. Er hun saa deilig, som Du siger, da vil jeg købe hende af hendes Moder og have mig en lystig Stund i hendes Favn. Det kan behøves efter al den Strid og Kamp, som vi have havt.

Erik Valkendorf (afsides).

Jeg fortryder, at jeg har indladt mig paa den

Sag. Gid jeg aldrig havde nævnt hverken Matronen eller hendes Datter!

Prins Christjern (der har set ud af Vinduet).

Folk begynde at drage op til Raadhuset, pyntede og stramme . . . . Hor, Valkendorf . . .

Erik Valkendorf.

Eders Høihed . . .

Prins Christjern.

Hvis hun virkelig er saa deilig, skal hun dog elske mig for min egen Skyld . . . Jeg vil forklæde mig som en simpel Fændrik . . . . Følg med! Her kommer Folk.

Erik Valkendorf.

Ja, Alt ordner sig til at modtage den høitelskte Kongesøn, Opstandens Dæmper . . . .

Prins Christjern.

Aa, hør op! Du skal jo hverken holde en Velkomsttale eller en Ligprædiken. Følg med til mine egne Værelser.

(Gaar hurtigt. Valkendorf følger. Betjente komme ind og lægge Hynder paa Stole, hænge Draperier for Vinduerne, tænde Lysekroner, o. s. v., medens Musik opstilles paa Tribuner og Baggrunden efterhaanden fyldes med Raadsherrer og pyntede Borgerfolk, blandt hvilke Sigbrit og Dyveke, begge i hollandsk National-Dragt).

Dyveke (idet hun træder frem).

Jeg er saa angst, kære Moder! Var det ikke bedre, om vi gik hjem igen?

Sigbrit.

Ih Snak! Man skal aldrig hjemme tygge sit Sul i Stilhed, naar man ude kan leve flot paa Andres Bekostning. Det er et bedrøveligt Liv her i Bergen med den Smaahandel. De fordømte lybske Pebersvende! De tage al Fortjenesten fra os Andre! Gid jeg kunde faa det Pak jaget bort. Jeg længes efter større Raaderum. (Ser sig om). I denne Sal kan man dog røre sig . . . Hør Dyveke, det bæres mig for, at jeg herefterdags faar bedre Varer end det Smaakram jeg hidtil har handlet med.

Dyveke (uden at henvende sig til sin Moder).

Det bæres mig for, at der spindes paa mine Liglagner.

(Musiken begynder at spille). Hører I Musiken, Moder? Det er vel Prinsens Ankomst, der spilles for?

Erik Valkendorf
(der atter er traadt ind, til en Raadsherre).

Hans Høihed, Prinsen, beder om, at man ikke vil vente paa hans Ankomst, men lade Ballet gaa sin Gang. Vigtige Forretninger, Breve fra Danmark og Sverige ville opholde ham en Stund endnu.

Raadsherren.

Hans Høihed behøver ingen Undskyldning. Naar man i hans unge Aar har gjort sig saa fortjent af Land og Rige, og dertil er saa fri for Fordomme . . . .

Sigbrit

(idet hun med Dyveke ved Haanden, gaar forbi Valkendorf, der med fornem Nedladenhed har hilst paa hende).

Naa, saa det er han, denne Prins, til hvis Opvartning I hører? (Gaar med Dyveke mod Baggrunden).

Erik Valkendorf

(der imens har talt sagte med Raadsherren).

Saa bliver det derved. Det er Prinsens Ønske.

Raadsherren.

Som i al Ydmyghed skal opfyldes.

(Gaar hen mod Baggrunden, hvor Dansen begynder at ordne sig, medens Valkendorf bliver staaende tankefuld i Forgrunden, og Prins Christjern, forklædt som Fændrik, hurtigt kommer fra en Sidedør og slaar ham paa Skulderen).

Erik Valkendorf.

Hvad nu? Hvem fordrister sig . . . Ah Eders Hoihed!

Prins Christjern.

Hvad? Hoihed? Det er en Skam, Valkendorf! Jeg glædede mig alt til, at Du skulde blive rasende paa den unge Fændrik, der tog sig slig en Frihed med Din ærværdige Person.

Erik Valkendorf.

Den, der een Gang har set Eders Øine lyne, det være sig i Vrede eller i Skemt, Den tager vist aldrig feil af Kongeørnens Blik.

Prins Christjern.

Men hun har aldrig set mig. Hvor er hun?

Erik Valkendorf
(peger paa de Dansendes Række i Baggrunden).

Der!

Prins Christjern.

Der?

O hvilken Haand tør hendes Haand berøre?
Kun min, kun min skal denne Due føre
Paa Flugt langt bort, høit over Jordens Dale
Op til min Kærligheds de lyse Sale.

Erik Valkendorf.

Min Prins, I forglemmer jo ganske Eders Rolle.

Prins Christjern (uden at ændse Afbrydelsen).

O hvilken Skabning! Hvilken himmelsk Ynde!
Min Duelil, nu skal vor Dans begynde,
Og Jord som Himmel skal vi begge glemme
For i hinanden blot at være hjemme.

(Han iler mod Baggrunden).

Erik Valkendorf.

Men han er jo forrykt, aldeles forrykt! Der

byder han hende op til Dans! Hvor han tager hendes Haand! Hvor han fører hende ridderligt, mens hendes Fod knap berører Gulvet, og hendes Øie straaler, som om det vilde fordunkle alle Salens Kerter. Se, nu stanser Musiken! Der skal vel sagtens spises . . . Min Gud, han kommer hid med hende . . . O, det er Synd at daare hendes Uskyld . . . Ve mig! Ve mig, at jeg er Skyld deri. (Gaar til Siden. Baggrunden bliver efterhaanden tom, Prins Christjern fører Dyveke ved Haanden hen imod Forgrunden. Noget efter Sigbrit).

Prins Christjern.

O Duelil, o yndigste Sylfide . . .

Dyveke (ængsteligt).

Hvor blev min Moder dog?

Prins Christjern.

Ha, jeg vil Intet om Din Moder vide . . .

Dyveke.

O hun er god og klog.

Prins Christjern.

Men Du er deilig, og Dig vil jeg have,
Af Jord og Himmel kun den ene Gave.

Dyveke.

O Herre, slip! Jeg er kun Borgerpige.

Prins Christjern.

Men har en Engels Rang.

Dyveke.

Jeg hører ikke til de Adelige . . . .

Prins Christjern.

Ha, den forslidte Sang!

Dyveke (knælende).

O lad mig til min Moder gaa tilbage,
Saa vil jeg bede for Jer alle Dage.

Prins Christjern
(løfter hende op og holder hende i sine Arme.

O Salighed, Dig i min Arm at trykke!
I Dig, i Dig er hele Livets Lykke!

Sigbrit (kommer hurtigt).

Hvor blev min Datter af? Vi skulde jo ind og spise . . . Ih, Gud fri og bevare mig! Der staar hun jo med den smukke Herre, som dansede med hende. Hvad er dette for Historier, Mamsel? Stop lidt, min unge Herre! I kender nok ikke Mor Sigbrit? Jeg er denne Piges Moder, og jeg giver ikke min eneste Skat bort for Intet. Hvem er I?

Prins Christjern. (lystigt).

Jeg, min gode Kone og prægtige Skændegæst?

Jeg kunde give Jer et Svar hen i Vind og Veir, og lade Jer løbe dermed. Ingen vilde vove paa at modsige mig. Men da disse Dueøine alt have sagt mig, at hun har mig kær, kan jeg jo godt fortælle min Dues Moder, at jeg er Prins Christjern, Kong Hans' Søn og disse Rigers udkaarne Drot, naar min Fader en Gang dør. Jeg kunde bruge mange Ord. Jeg kunde love Dig Guld og grønne Skove. Men det er nu en Gang ikke min Sag. Jeg ynder Korthed. For en Time siden kom jeg her, for at spørge Dig, Mor Sigbrit, paa hvilke Betingelser Du vilde skænke mig Din skønne Datter. Men nu, da jeg har set hende, nu, da jeg elsker hende, mere end de Kroner, som jeg en Gang skal bære, mere end Haabet om min Sjæls Frelse, mer end Ord kan sige, eller Tanke tænke: nu veed jeg vel, at hun ikke kan købes for nogen Pris i Verden. Jeg har givet hende mit Hjerte i dets fulde Kraft og Glød, og aldrig skal Nogen dele det med hende. Jeg veed, at hun giver mig sit igen . . . Hvad skal jeg nu byde Dig, Mor Sigbrit? Vil Du nøies med mit Venskab? Mit Venskab gennem Liv og Død?

Sigbrit (afsides).

Ja, hvis det bliver en god Indtægtskilde. (Høit). Jeg faar vel, men I maa sørge for, at jeg ikke taber ved den Handel. (Lægger Dyvekes Haand i Prins Christjerns).

Dyveke.

O Salighed at elske og at elskes!

Erik Valkendorf

(med Prinsens Følge og en pragtfuld Ridderkappe, som han hænger om Prinsen, mens en Page bringer hans Fjæderhat).

Taffelet venter paa Eders Høihed. .

Prins Christjern

(idet han lidenskabeligt omslynger Dyveke).

Og Lykken fører jeg med mig ved min Side.

Femte Handling.

(Værelse hos Hans Bogbinder i København. Hans Bogbinder gaar uroligt op og ned, og stanser af og til ved Vinduet, for at se ud. Birgitte sidder ved sin Rok, og spinder. De ere begge ældede).

Hans Bogbinder.

Hvor Rigshofmesteren bliver længe oppe paa Slottet! (Til Birgitte). Du har vel ikke set, om de andre Herrer ere komne ned over Broen?

Birgitte.

Nei, jeg har passet mit Spind og ladet de store Herrer skotte deres. Gid Du vilde gøre ligesaa, Mester Hans! Det hover mig ikke, at Du atter er bleven valgt til Borgmester. Det hover mig ikke, at de store Folk gaa saa meget ud og ind i vort Hus.

Hans Bogbinder.

Hvad skader det? Den Allerstørste have vi jo havt i vort Hus og pleiet som vor egen Søn.

Birgitte (med et Suk).

Men han kommer ikke. Trods alle hans Løfter er han dog nu bleven stor paa det og har glemt os.

Hans Bogbinder (der af og til ser ud af Vinduet).

Ja Herregud, Mor Birgitte, det er ogsaa formeget forlangt, at saadan en ung Prins, for hvem hele Verden staar aaben, skal fastholde sine Barndoms-Indtryk. Han er jo nu en statelig Hærfører, der for ganske nylig, med al ridderlig Anstand har hentet sin Fru Moder hjem fra det svenske Fangenskab. Der er ingen Ende paa Herligheden og Glæden. Bare den maa vare!

Birgitte.

Amen. (Sætter Rokken til Side). Det vil ikke gaa med Arbeidet i Dag. Der er et uhyre Tryk i Luften. Det er ligesom der svævede en stor Ulykke over vore Hoveder.

Hans Bogbinder
(der atter med Uro ser ud af Vinduet).

Hvor bliver dog Rigshofmesteren af? Han sagde igaar, at han, naar han gik ned fra Slottet, vilde komme ind til os. Det galdt en Pengeomsætning.

Birgitte.

Det er jo Intet at være urolig for. Du er jo vant til at gøre den Slags Ting for ham.

Hans Bogbinder

Jeg ynder ikke de Forretninger. Siden hin ulykkelige Historie med Anders Skriver er Herr Paul Laxmand næsten ligesaa mistænkelig som Kongen . . .

Birgitte.

Christ fri os, hvor Du taler!

Hans Bogbinder.

Nu, det forstaar sig, der faldt jo ogsaa en slem Skygge paa ham, og Kongen har aldrig villet høre Noget om at give ham Erstatning for de bortkomne Penge, men har villet klare Sagen med at bruge ham i Sverig . . . Sligt sætter ondt Blod, og Kongens Luner ere ikke til at spøge med.

Birgitte.

Men, Mester Hans, hvor tør Du tale saa? Kongen har ingen Luner. Kongen er ikke mistænkelig. Han har været syg, det er det Hele. Han har aldrig rigtig kunnet forvinde, at han kom for silde til at undsætte Stokholm Slot, og at hans Dronning blev Fange. Men nu, da hun er udløst af det forsmædelige Fængsel og kommen hjem, nu er jo alting godt i Kongens Hus, og naar det bare er godt der . . . Hvad stirrer Du saa ufravendt paa, Mester Hans?

Hans Bogbinder.

Ser Du de to ridderklædte Skikkelser der, for Enden af Hoibro?

Birgitte.

Ja, dem har jeg længe set. Det ser ud, som om de ventede paa Nogen. Men det er vel de unge adelige Herrers sædvanlige Dagdriveri. Hvad nu? Jesus Maria!

Hans Bogbinder.

For Guds og alle Helgeners Skyld, hvad er dette? De myrde ham jo. Nei, dette kan ingen ærlig Mand være Vidne til . . . (Styrter ud).

Birgitte.

Christ fri os og forbarme sig over den Ulykkelige! Der drage de ham op af Vandet . . . O Gud, hvilket Jammersyn! De bære ham herop . . . O Gud! O Gud! (Iler ud).

(Værelse hos Kongen paa Københavns Slot. En Page aabner Døren for Kong Hans, der med vaklende Gang træder ind, og udmattet sætter sig i en Lænestol ved Bordet. Lidt senere Dronning Christine).

Kong Hans (i Pagen).

Jeg vil være ene. (Pagen gaar). Jeg vil bede . . . Bede! Hvor siger man det Ord saa let! At bede! Hvad have mine Bønner hjulpet? Læste jeg ikke min Rosenkrans hver Morgen, mens Christine var beleiret paa Stokholm Slot? Hvad hjalp det til?

Maatte hun ikke overgive det? Blev hun ikke Fange? Gik ikke Forræderiet sin Gang? Døde ikke mine Folk af Sot og Pestilents som Fluer, der have nippet til den søde Gift? Bede! Var det maaske ikke den rette Bøn? Bede! Ak, jeg vilde ønske, at jeg kunde . . . Men jeg kan ikke.

Dronning Christine (som sagte har nærmet sig).

Hvilket sorgeligt Ord, min elskte Herre! Ikke at kunne bede! Veed I ikke, at der altid er et Øie, som ser, et Øre, som hører?

Kong Hans (vild).

Er der det? Er det ganske vist? Saa ser det jo ogsaa . . . O, det var dog endnu mere forfærdeligt end ikke at kunne bede! Du store Gud, Du store Skaber, som har forbeholdt Dig al Magt, kan Du gøre det Skete usket? Nei, nei, Du kan ikke! Thi der staar han . . . Der, i Speilet! Ser Du, han fægter med Vandet, for at komme op . . . . Ser Du, Vandet, Christine . . . Det er rødt . . . Rødt? . . . Jeg har altid før elsket den røde Farve, men nu hader jeg den. Jeg kan ikke udholde den! Jeg vil udviske den, hvor den findes. Jeg vil ikke taale den i min Nærhed, end ikke paa min Kongekaabe . . . Rødt! Blodet er rødt! Bølgen er rød af Blod! (peger ind i Speilet) Og han der har røde Saar! Bølgen kan ikke vadske dem ud . . . De staa der! (Holder Hænderne for Øinene).

Maatte hun ikke overgive det? Blev hun ikke Fange? Gik ikke Forræderiet sin Gang? Døde ikke mine Folk af Sot og Pestilents som Fluer, der have nippet til den søde Gift? Bede! Var det maaske ikke den rette Bøn? Bede! Ak, jeg vilde ønske, at jeg kunde . . . Men jeg kan ikke.

Dronning Christine (som sagte har nærmet sig).

Hvilke sørgelige Ord, min elskte Herre. Ikke at kunne bede! Veed I ikke, at der altid er et Øie, som ser, et Øre, som hører?

Kong Hans (vild).

Er der det? Er det ganske vist? Saa ser det jo ogsaa . . . O, det var dog endnu mere forfærdeligt end ikke at kunne bede? Du store Gud, Du store Skaber, som har forbeholdt Dig al Magt, kan Du gøre det Skete usket? Nei, nei, Du kan ikke! Thi der staar han . . . Der, i Speilet! Ser Du, han fægter med Vandet, for at komme op . . . Ser Du, Vandet, Christine . . . Det er rødt . . . Rødt! . . . Jeg har altid for elsket den røde Farve, men nu hader jeg den. Jeg kan ikke udholde den! Jeg vil udviske den, hvor den findes. Jeg vil ikke taale den i min Nærhed, end ikke paa min Kongekaabe . . . Rødt! Blodet er rødt! Bølgen er rød af Blodet! (Peger ind i Speilet). Og han der har røde Saar! Bølgen kan ikke vadske dem ud . . . De staa der! (Holder Hænderne for Øinene).

Dronning Christine.

Hvad mener I, min Herre? Hvo staar i Spei-

let? Hvo har røde Saar? Her er jo Ingen uden jeg, Eders Christine, som er glad ved atter at kunne dele Eders Kaar, atter at kunne bede i Eders Nærhed . . .

Kong Hans.

Bede! Ja, jeg vil i Kirken og høre Messen.

Dronning Christine
(idet hun kærligt holder ham tilbage).

I er syg, min kære Herre! Eders Puls banker i Feber, og det er i Vildelse . . .

Kong Hans (støder hende bort).

Vildelse! Nævn ikke det Ord! Endnu er jeg Konge. Endnu kan jeg styre Land og Rige. Har jeg ikke lige sluttet en fordelagtig Fred med Lybekkerne? Har jeg ikke lagt den første Grund til deres fremtidige Ydmygelse? Har jeg ikke tvunget hin trædske Rigsforstander i Sverig til at betale mig en aarlig Sum og derved anerkende min og Mines Ret til at herske i Sverig? Det er min sidste Kongegerning! Er den ikke stor? Hvo tvivler om min Magt og Evne til at styre?

Dronning Christine.

Ingen, min elskte Herre!

Kong Hans.

Jo, der er En, som tvivler. Han skal komme

strax. Han skal se mig i min Kraft, ikke svag og eftergivende som imorges, da han aflagde Regnskab. (Ringer stærkt. Til den indtrædende Page). Rigshofmesteren, Herr Paul Laxmand skal komme strax. (Pagen gaar). Hu, hu! Der staar han atter i Speilet, og vrider Vandet, det røde Vand . . . O rædsomt . . . . (Til den atter indtrædende Page). Hvad vil Du? Jeg bød Rigshofmesteren komme . . . .

Pagen.

Ak, Eders Majestæt . . .

Kong Hans.

Hvad klynker Du for? Jeg vil se glade Ansigter rundt om mig.

Pagen.

Mester Hans Bogbinder . . .

Kong Hans.

Hvad han? Det er en Hædersmand.

Pagen.

Han er i Eders Majestæts Forgemak.

Kong Hans.

Nu, saa lad ham komme ind, og nytte Tiden . . . Jeg har travlt. (Pagen gaar). Jeg skal paa Reise . . . Jeg hader dette Slot. Jeg hader Udsigten fra dette Vindue og disse Speile . . .

(Til Dronningen, der under det Foregaaende har staaet tankefuld ved Vinduet).

Det blanke Skær gør mig ondt i Øinene. Det ligner Vandet . . . og jeg er bange for Vandet.

Dronning Christine.

Og dog vil I reise over det?

Hans Bogbinder.
(der alt for lidt siden er traadt ind. og nu nærmer sig).

Tilgiv, Eders Majestæt . . . .

Kong Hans (pludselig fattet og rolig).

Ah, Mester Hans . . . Du vilde talt med os. Vi have været meget upasselige i denne Morgenstund. Men en Konge har ingen Tid til at være syg . . . Jeg vil være rask . . . Nu, tal Mester Hans.

Hans Bogbinder.

Eders Majestæt, Rigshofmesteren, Paul Laxmand . . . .

Kong Hans (med tiltvungen Rolighed).

Hvad han? Jeg har stævnet ham hid. Han overlistede mig i Morges . . . Jeg lovede ham Erstatning . . . Den Feil maa vi have rettet inden Dagens Ende.

Hans Bogbinder.

Paul Laxmand retter ingen Feil mere i denne Verden.

Kong Hans.

Da ville vi dog haabe, at han gaar i sig selv og erkender sin Uret.

Hans Bogbinder (langsomt).

Hans lemlæstede og blodige Lig er for en Time siden draget op af Strømmen, der flyder under Høibro.

Dronning Christine.

O Himmel! Myrdet!

Kong Hans.

Det gør os ondt. Men hvo kan hindre disse stolte Adelsmænd i at tage sig selv tilrette? Paul Laxmand havde mange Fjender. Han har fornærmet og forurettet Mange ved sin Stolthed og Griskhed . . . Han ligger paa sine Gerninger.

Hans Bogbinder.

Konge! Konge! I vil ikke lade den Sag hengaa saaledes? En saadan Misgerning, ved høilys Dag, lige under Eders kongelige Slot, saa godt som under Eders Øine . . .

Kong Hans (med et sky Blik i Speilet).

Ja, ja, saa godt som under vore Øine . . . (Med Anstrængelse). Vi ville høre Messer for hans Sjæl . . . Der skal læses mange, mange Sjælemesser . . . Vi ville bede . . .

Hans Bogbinder.

Men I vil sammenkalde Eders Raad . . . I vil lade Morderne gribe, og Sagen undersøge . . .

Kong Hans (hurtigt).

Og saa reise til Jylland . . . Ikke sandt Christine?

Dronning Christine.

O Gud, min elskede Herre maa være bleven vanvittig.

(Hun fører Kongen ind til hans indre Gemakker).

Hans Bogbinder (ser efter dem).

Der er Noget, som er værre end Vanvid. Det er Bevidstheden om Brøde. Ah, Prins Christjern, min Fosterson! (Gaar den indtrædende Prins Christjern i Møde).

Prins Christjern (idet han træder ind).

Jeg troede min Fader her . . . Hvad ser jeg? Du her, Mester Hans? Men hvad er det for Skyer paa Din Pande? Du ser ikke saa glad ud, som da jeg krob paa Taget af Dit Hus og gjorde Livet surt for stakkels Mester Jørgen Hintse. Jeg hører han er død, trods al hans store Lærdom.

Hans Bogbinder.

Ja, Aarene tage meget med dem. I Dag rød, i Morgen død. Det er alle forbigangne Tiders Erfaring og vil blive alle tilkommende Tiders Erfaring, indtil Dagenes Ende.

Prins Christjern (muntert).

Ja, den store Slagter, Døden, gør en Del Fortræd. Men jeg tror dog, at han gør endnu mere Gavn. Han rydder op. Tro mig, Mester Hans, det varer ikke længe, førend meget, der nu har Respekt, vil være grundig ødelagt, og en ny Tid med nye Kræfter og nye Mænd dukke op af det forraadnede Statslegeme, som de skønneste Blomster just voxe over Gravene. Og jeg vil tage fat, Mester Hans! Jeg har en Lyst til at rydde op . . . Hvad siger Du til at gifte mig med en Borgerpige? Var det ikke en ganske god Begyndelse?

Hans Bogbinder.

Eders Høihed spøger . . . .

Prins Christjern (lystigt).

Den Spøg turde blive til Alvor. Husker Du, hvad jeg sagde til Mor Birgitte, da jeg forlod Eders Hus? Jeg sagde, at jeg aldrig vilde elske nogen Prinsesse som jeg elskede hende . . . Jeg holder Ord, Mester Hans. Min Kærlighed skal udgaa fra Folket, mine Raadgivere skulle være Folkets Mænd, og jeg selv vil ingen anden Ros vide end den, at jeg er den Største og den Bedste i mit Folk. Det har staaet for mig, da jeg var en Dreng, det staar for mig nu, da jeg er en Yngling, og jeg vil bringe det til Udførelse, naar jeg bliver en Mand . . . .

Hans Bogbinder.

Der er et gammelt dansk Mundheld, Eders

Hoihed. Hvis jeg turde, vilde jeg minde Eder derom.

Prins Christjern.

Hvis Du turde . . .? Siig frem!

Hans Bogbinder.

Med Lempe faar man Æg i Humlesæk.

Prins Christjern.

Lempe? Nei Tak! Det er min Faders store Feil, at han har villet bruge Lempe i Sverrig . . . Dog nok om de Ting . . . . Min kære Hr. Fader har ikke befundet sig vel i den sidste Tid . . . Han ønsker, at jeg skal følge ham til Jylland . . . Jeg har ikke synderlig Lyst. Der er Uveir i Luften.

Hans Bogbinder.

Og Tiden er svanger med sære Begivenheder. (Ser vist paa Prinsen og siger med nogen Overvindelse). I har vel hort om Rigshofmesterens, Hr. Paul Laxmands Drab?

Prins Christjern.

Jeg har hört, at der skal læses mange Messer for hans Sjæl. (Ler). Den trænger vist dertil.

Hans Bogbinder (afsides).

Hans Oie er klart og roligt. . . . O min Gud, jeg takker Dig. Han veed Intet om den Handel.

En Page (kommer).

Kongen ønsker at se Eders Høihed i sit Lønkammer.

Prins Christjern.

Hils Mor Birgitte, at jeg kommer til hende endnu i Dag!

(Prinsen gaar hurtigt til de indre Værelser, fulgt af Pagen, der aabner Døren for ham. Hans Bogbinder ser efter ham, og gaar derpaa langsomt ud af Hoved-Indgangen).

(Et Værelse paa Vordingborg Slot. Paa en Løibænk ligger Edele Jernskæg, omgiven af sine Piger, der stille Puder tilrette, bade hendes Pande, o. s. v. Paa den modsatte Side af Scenen staar Torben Bilde ved et Bord med Medikamenter).

Edele Jernskæg
(idet hun reiser sig og med en utaalmodig Bevægelse fjerner sine Piger).

Det hjælper Altsammen ikke. Er der gaaet Bud efter Kongen?

Torben Bilde (nærmer sig).

Slaa Dig til Ro, min Engel! Kongen kan ikke komme. Han har været syg, og er ifærd med, trods alle Lægers Raad, at tiltræde en Reise til Jylland.

Edele
(uden at henvende sig til Torben Bilde).

Til Jylland! Endskøndt han veed, at jeg er syg . . . at jeg maa . . . Hu, nei jeg vil ikke . . . Kommer ikke . . . og det er mig, der trækker det korteste Straa.

Torben Bilde.

Hvad er det for Snak, min Engel? Trækker Du det korteste Straa? Jeg synes, Du har pillet ganske gode Straa til os Allesammen. Alle Dine Frænder ere blevne rige og mægtige Folk, og Din Ægteherre . . .

Edele
(gaar lige hen til ham og ser ham stift i Øinene).

Min Ægteherre? Hvad mener I?

Torben Bilde (forskrækket).

Hvad skulde jeg mene? Din Ægteherre, Din lille Mand, der vilde give dette skønne Slot, dette herlige Vordingborg, for at faa Dig rask igen.

Edele.

Rask?

Torben Bilde (afsides).

Herregud, hvor hun drøvtygger Ordene!

Edele.

Veed Du, naar jeg bliver rask?

Torben Bilde.

Nei, min Engel! Men gid det maatte ske snart! Gid Kongen kunde komme!

Edele (med Rædsel).

Kongen! Kongen!

Torben Bilde.

Nei, det er dog alt for bedrøveligt! Du var jo ellers saa glad, naar Kongen ventedes . . . Kan Du huske hvor Du smykkede Dig? Kan Du huske det smukke Axelskærf, som Du slyngede om Dig, naar Du sang og dansede for Kongen. Det var saa fornøieligt. Jeg kan ikke lide at se Dig i disse Sygeklæder.

Edele (fortvivlet).

Og til en saadan Træl har jeg ladet mig binde! Og det for ussel jordisk Vindings Skyld . . . (Til en af Pigerne). Ræk mig det Skærf. (Betragter Skærfet og sønderriver det, mens hun taler). Lig der, Du brogede Pjalt! Du kan ikke stille den Smerte, som raser i mit Indre! Alt svigter mig! Jeg er ene og har ikke en Ven!

Torben Bilde.

Men heller ikke en Fjende, min søde Pige! Paul Laxmand, som Du ikke kunde lide, har fundet en uhæderlig Død i Strømmen under Høibro . . . .

Edele (langsomt).

Saa er han død! Men jeg faar aldrig at se, at hans Datter gaar i Pjalter. Og jeg . . . jeg . . . (Synker om i Pigernes Arme).

Torben Bilde.

Christ fri os! Hun dør! Jeg vil kalde Doktoren og Skriftefaderen, saa det kan ske med Anstand, som det sømmer sig en Ridderfrue.

Edele (reiser sig).

Gik han! Det var vel! Giv mig den Nonnedragt, jeg en Gang i Spøg lod forfærdige . . . Hvordan var det? . . . (Synger).

Naar Kærligheds-Flammen i Hjertet dør . . .

Men jeg har aldrig elsket ham . . . . Det er deri Helvedet ligger. Aldrig! Glans, Magt, Vinding! Ja, dem har jeg elsket, og de svigte mig . . .

(Synger igen).

Naar Klafferens Gloser, lig bjæffende Hunde. . . .

O kan det ikke være det Samme? Nei, nei! Jeg kan ikke lide al den ilde Omtale . . . Jeg vil forklage dem . . . Jeg vil hævne mig, som paa Paul Laxmand . . . . Hu!

(Synger igen).

Naar Klaffernes Gloser lig bjæffende Hunde
Gir Genlyd i tusind sladrende Munde:
Da hyller man sig i det Nonneslør!

(Til Pigerne, som imens have fremtaget en sort Nonnedragt, med tilhørende Slør).

Skynder Jer! Lad mig faa den paa! (De hjælpe hende at iføre sig Nonnedragten). Var det ikke Dronning Christine, som en Gang sagde, at hun vilde begraves som Franciskaner-Nonne . . . Men jeg vil tage Sløret i levende Live! Jeg vil ind bag de hellige Mure . . . . De give Læ! Læ for denne Brand, som fortærer mig herinde . . . . Jeg vil skrifte . . . . skrifte Alt, for at faa Fred . . .

(Skrider igennem Værelset og ser sig forvildet om).

Hvad er det? Hvilket blændende Lys! Hans gode Engel staar i skinnende Klæder ved hans Leie og beder for hans Synder, hans Synder med Edele Jernskæg . . . Og der er ikke mørkt som her . . . O bed Christine, bed ogsaa for mig! (Synker om paa Løibænken).

Første Pige.

Hun er død.

Anden Pige.

Lad os bære hende ind paa hendes Leie. Maaske kommer hun til sig selv igen og kan faa skriftet.

Første Pige.

Det give Gud! (De bære Edele bort).

Et Værelse hos Kongen paa Aalborghuus. Erik Valkendorf kommer fra Kongens Sovekammer. Lage Urne gaar ham hurtigt i Møde).

Lage Urne.

Og der er intet Haab? Er det sandt?

Erik Valkendorf.

Desværre, ja. Det kolde Bad i det oprørte Vand ved Skjern har efterladt en Feber, som efter alle Lægers Udsagn maa ende med Døden. Men han er roligere og mildere end han nogensinde har været siden hint ulykkelige Tog til Ditmarsken. Der vendte hans Lykke sig, og det var en slem Vending. Nu smiler den igen, og nu er hans Død kun et Tidsspørgsmaal, et Tidsspørgsmaal, som Alt, hvad der skal ske, et Tidsspørgsmaal, som da Gud skabte Verden og netop i et bestemt Sekund gav den et Stød til Bevægelse, et Tidsspørgsmaal, som . . .

Lage Urne.

Tys, jeg hører Nogen komme . . . .

Erik Valkendorf.

Det er vel Hertug Fredrik. Han ventes hid.

Lage Urne.

Nei, det er fra Kongens Værelse . . . Han ser jo langt raskere ud, end da jeg sidst saae ham i København . . . .

(Kong Hans, støttet af Dronningen og Prins Christjern, kommer langsomt fra sit Sovekammer, siden Hertug Fredrik med Følge).

Kong Hans.

Tak! Tak! Jeg kan godt selv! Hvor det er lifligt at komme ud af sit Sygeværelse og se andre Omgivelser. (Sætter sig og ser sig om). Det er en

klar, smuk Vinterdag, ikke sandt? Jeg synes, at Solen skinner?

Dronning Christine.

Saa klart og mildt, som om den bragte Sundhed og Tilfredshed i sit Følge.

Kong Hans (der med Anstrængelse har reist sig op).

Det er en stor Naade at se Solen i sin Dødsstund! Den skønne, varme Sol! Hvor blive alle Jordens Konger smaa mod den! Giv mig Din Haand, Christine! Jeg tror, at Feberen har forladt mig. Jeg tror, jeg kommer mig.

(Til Prins Christjern, der har talt med Valkendorf).

O nogle Aar! Blot nogle Aar, min Søn, for at Du kunde modnes til den svære Konge-Gerning . . . Du, med de store Evner, med de store Kræfter . . .

Dronning Christine.

I taler for meget, min elskte Herre! Lad den begyndte Bedring faa Tid til at gøre sig gældende.

Kong Hans (uden at ændse Afbrydelsen).

Jeg var kun en jævn Mand. Mine Evner gik ikke uden for det almindelige Maal for en sund Menneske-Natur. Men jeg var heller ingen Undermaaler! Havde jeg ikke faaet de fem Talenter at aagre med, saa var jeg dog heller ikke bleven afspidset med det ene . . . O min Søn, min Søn!

Prins Christjern.

Hvi ængstes I for mig, min Fader?

Kong Hans.

Fordi jeg veed, at der for hver Fristelse, som en jævn Natur har at stride med, for hvert Fald, hver Brøst, som en jævn Natur maa sukke over, er tifold, ja hundrede Fold at bestaa for den Begavede . . . O min Søn, gaa langsomt og varsomt . . . (Hviskende). Og hold gode Miner med Din Farbror paa Gottorp . . . .

Prins Christjern (afsides).

Saa taler man i Vildelse . . . Der kommer han, den graadige Hykler!

Hertug Fredrik (der med Følge er traadt ind).

Min høie Broder, hvor det smerter mig . . . .

Kong Hans (stirrer vildt paa ham).

Ja, ogsaa mig . . . .

Hertug Fredrik.

At jeg kommer?

Kong Hans.

Nei, nei, det var ikke det . . . O vær god og trofast mod min Søn . . . . Vær . . . . Jeg kan ikke mere . . . .

Erik Valkendorf.

Det er Livets sidste Anstrængelse. (Tager Kongens Haand). Hvor lider Eders Majestæt?

Kong Hans (med lukkede Øine).

O Laxmand! Laxmand!

Dronning Christine.

Det er et sørgeligt Billede, som staar for hans Sjæl!

(Bøier sig over den døende Konge).

Tænk paa Guds Naade og Barmhjertighed! Glæd Dig over alt det Gode, som det er bleven Dig forundt at virke.

Kong Hans.

Hvad vil Du, Edele? For Dig er der ingen Plads her? . . . (Tager Dronningens Haand). Christine, Du var en Engel af Taalmod og Overbærelse . . . og dog en heltemodig Kvinde . . . Tilgiv! tilgiv! Nu vil jeg bede ret af Hjertet . . . . O Laxmand! Laxmand!

(Synker tilbage og dør).

Dronning Christine (efter en kort Pause).

Min Søn, tryk Din Faders Øine til, og bed Gud om Styrke til det Hverv, som nu skal lægges paa Dine Skuldre. (Til Hertug Fredrik, hvem hun rækker sin Haand). O vær os en god og trofast Frænde!

Hertug Fredrik

(mens Dronningen og Prinsen knæle hver paa sin Side af Kongens Lig, afsides).

Ja, foreløbig vil jeg nu gøre saa mange Vanskeligheder, som jeg formaar, ved Prins Christjerns

Tronbestigelse. Det er altid en god Begyndelse til et nyt Drama.

Prins Christjern.

(idet han reiser sig og med Værdighed træder frem blandt de øvrige Personer).

Taushed og Landesorg nu for vor elskte Fader,
Med Bøn til Gud, at han os ei forlader,
Men styrker os til Tidens Kaar at vende,
Og at staa fast, i hvad der end kan hænde.

(Mens han, over Kong Hans' Lig, rækker sin Moder Haanden, blæses en Sørgemarsch).

Paa Universitets-Boghandler **Andr. Fred. Høst's** Forlag, Gothersgade 49, er udkommet og faas i alle Boglader:

Min Søns Breve, Novelle. 1 Rd. 32 Sk.
Zillerdal, Fortælling. 2 Rd.
Grev Bothwell i Norge, Romance-Cyklus, 64 Sk., indbunden med Guldsnit 88 Sk.
Mine Theaterlidelser 24 Sk.

Smaaskizzer fra en Islandsreise i Sommeren 1867.
2 Dele, 3 Rd.

Fuldstændig Oversættelse af Molières samtlige Lystspil med Indledning **om Molière og Holberg**, Forord til hvert Stykke, samt Slutning **om Molières Død og Begravelse og om den franske og den danske Alexandriners Fremkomst og Udvikling**: 3 Bind, 9 Rd. Smukt indbundne Exemplarer med et til Værket komponeret Bind, 11 Rd.

»**I Sorg og Glæde**«, Digtsamling, med Titel Vignet og et Musik-Bilag, 1 Rd. Elegant indbunden, 1 Rd. 64 Sk.

Robert Bruce, Drama i fem Akter, 1 Rd.

Paa eget Forlag er udkommet:

»**Gennem Kirkeaarets Evangelier**«, en religiøs Digtsamling, 1 Rd.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 08 07 01 013 3